

WESTERN ROMAN
LAISO
Cijena 1300 d broj 793

Louis L'Amour

DAVO S KOLTOM

Louis L'Amour

DAVO S KOLTOM

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček
Izdavač: NISPRO VJESNIK (predsjednik Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak)

– OOUR Informativno-revijalna izdanja (direktor Božidar Radman) Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić

Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4

Telefoni: 041/526-099, 515-555, 519-555 i 333-333

Telex: 21 121 YU VSK

Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.), Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupovac (pomoćnik gl. i odg. urednika) Tisak: OOUR
Stamparska proizvodnja

Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić

Louis L'Amour: Davo s koltom
Naslov originala: Heller with a Gun
Recenzija: Tomislav Odlešić
Prijevod: Marijan Krmpotić
Copyright: VPA

Laso broj 793 izlazi 23. 12. 1988.
u nakladi od 60.000 primjeraka.

I

Jahao je na jugozapad po sve jačoj snježnoj mećavi, a u stopu ga je pratio osamljen jahač.

Bridjela je ciča studen.

Spuštao se niz padinu u zavjetrinu, dok je vjetar vijao snijeg za njim. Nebo bijaše zastrto tmastim oblačinama.

Bio je krupna muškarčina širokih ramena i uska koščata lica. Crn šešir široka oboda i niske krune nabio je gotovo na oči, a ovratnik ovčjeg kožuha podigao da mu štiti vrat od studeni.

Prije dva dana izjahao je iz Deadwooda i zaputio se u Cheyenne, a na tom putu najbliže sklonište od nevremena bijaše poštanska postaja Hat Creek, nekih šezdesetak kilometara južnije.

Mrazan vjetar ujedao ga je za obraze. Tkogod bio taj čovjek što ga slijedi, i njega je brijala studen i mučila ista nevolja. Ili što brže naći zaklon ili polagano umrijeti od bijele smrti.

King Mabry sagnuo je glavu da zaštiti lice od vjetra, dišući otvorenim ustima, jer kad god bi podigao glavu, oštar vjetar podrezao bi mu dah.

Iznebuha je izbio na kamenu obalu zaleđena potoka. Konj je zastao, zagrezavši do koljena u dubok snijeg. Potjeravši vranca kroz uzan prosjek u šipražju obijeljenu injem, Mabry se spustio na zaleđeni potok. Tu je našao i više nego

što je tražio. Potok je skretao oko kamene pleći i iza okuke nanio debla i panjeve preko grebena od naplavljenog kamenja. Iza grebena zjapio je mračan otvor. Malbry je razmaknuo šibljice i ugledao pred sobom spilju nekih pet metara duboku i dva visoku.

Čim je u nju uveo konja, dao se na posao. Najprije je od šibljica i borova granja spleo štitnik kojim je zatvorio ulaz u spilju, kako mu zapusi vjetra u nju ne bi nanosili snijeg i studen. Zatim je podložio vatru od suhih hvoja i šiški, a čim se vatra rasplamsala, istrlijao je vranca i sebi od zimzelenih grana složio postelju. Toplina vatre i vrančeva tijela zagrijala je malo-pomalo kamene zidove spilje.

I dok je vani zavijao vihor, njegove je misli ponovo zaokupio čovjek koji ga je slijedio.

Zacijelo, morao je negdje čuti nešto o novcu koji je on, Mabry, nosio sa sobom: nekoliko stotina dolara svog novca i tisuću dolara koje je morao vratiti rančeru u Cheyenneu.

Nevolja bijaše u tome: čim čovjeka počne tući glas da je vrstan revolveraš, odmah netko pomisli da može unajmiti i njega i njegov revolver.

Nevolja bijaše i u tome: u kraju gdje svi hodaju naoružani revolverima, a ponekad ih i upotrebljava-

ju, baš on se njime koristio predobro.

Nije o tome uopće razmišljao sve do onog sunčanog jutra kad mu je bilo šesnaest godina i kad je dojahao do starog ranča XIT zajedno s Bentom Forestom.

Dva kradljivca stoke držala su povaljeno tele i užareno željezo. Kradljivci su ih prvi opazili. Onaj bliži podigao je ruku s revolverom kada je Mabry potegnuo kolt. Bilo mu je tada šesnaest godina i nitko o njemu nije ništa znao, osim da mnogo radi i malo govori. Trenutak kasnije saznali su o njemu nešto više.

Bent Forest bijaše dobar revolveraš, ali tog jutra oba su kradljivca ležala ustrijeljena na zemlji prije nego što je dospio izvaditi svoj revolver iz korica. Pogledao je u čudu u Mabrya. Poskočila mu je jabučica na vratu. Progutao je slinu.

Zatim, jedne večeri dok su pili, Forest se počeo hvaliti. Znao je on dobro što ugled dobrog revolveraša može učiniti čovjeku, ali Bent je bio pijan. Neki tvrdoglav kauboj dolje s Pecosu pošao je u potragu za momkom, kako bi dokazao da je Forest lagao.

Tvrdoglavog su kauboja pokopali na obronku vjetrovita brežuljka blizu starog Tascosa, a King Mabry dao je petama vjetra.

Bilo ga je posvuda; Fort Sheton, Lampasas, Mobeetie, Uvalde, El Paso, Lincoln, Cimaron, na sjeveru i na jugu s goničima stada u Kansasu, Nebrasci i Wyomingu.

Ovda-onda morao se poslužiti i svojim koltom.

Probudio se u cik hladne zore. Skočio je s postelje i pročačkao ostatke vatre. Bacio je na tinjavu žeravicu suhog lišća, kore od drveća i borovih grančica. Zatim se ponovo zavukao pod gunj.

Živa je bila duboko ispod ništice.

Znao je to Mabry po huku vjetra, po praskanju smrznutih grana, po britkoj oštrini zraka.

Poslije cijele vječnosti, činilo mu se, tanahna je vitica dima proklijala iz vatre s prvim plamićima, a borove iglice toplo su zaplamsale.

Mabry je ustao. Navukao je ponovo kožuh i obuo čizme. Zatim je pregledao bubanj kolta.

Pljesnuo je u prolazu prijateljski konja po sapima i stao iza ispletenog štitnika na ulazu u spilju. Zagledao se u zimsko jutro. Od vremena do vremena vjetar bi otpuhn timer ustranu bijeli veo gustog snijega što je neprestance padao, pa je Mabry mogao vidjeti sve do okuke nekih desetak metara nizvodno. Krpice snijega lijepile su mu se za obraze kao dodiri hladnih prstiju. Zaškiljio je dok je pomno proučavao okoliš.

Mabry nije bio brzoplet čovjek. Život ga je naučio da prenaglice ne žive dugo. Oči su mu plazile po borovoj šumi na izboku oko kojega je potok skretao u laganom krugu. Koraknuo je iz spilje, ali samo jedan korak i stao.

Nije znao zašto je oklijevao da pođe dalje. Stajao je mirno kao kip. Istupi li još jedan korak, bit će crna spodoba na snježnobijeloj pozadini.

Stoga je King Mabry mirno čekao da vjetar još jednom razgrne snježni zastor ispred njega. Naučio je da se može osloniti na svoje nagone. Pažnja može popustiti, razum se može pomutiti, ali čovjek se rada sa svojim nagonima i s njima umire.

Snijeg je i dalje padao. Na zemlji nigdje nije bilo nikakvih tragova. Mračavi borik nad okukom bio je gust. Grane visokih borova isprepletale su još tamnija debla borova.

Mabry je smotao cigaretu i zapalio je. Nešto mu se činilo zlo-

kobno u boriku i nije mu bilo ni na kraju pameti da se pomakne s mjesta na kojem je stajao dok ne pronikne opasnost koja ga je vrebala iz mračave šume. U životu je već sreo previše lakoumnih ljudi, previše onih koji su se pravili važni i pokušali da budu smioni, previše onih koji su se bezrazložno izlagali pogibelji kako bi pokazali da su hrabri. Uvijek je pomagao pri njihovom ukopu.

Ponovo je očima šibnuo po stablima u boriku.

Zataknuo je desnu ruku pod kožuh da zagrije prste uz tijelo. Promrzli prsti obično odveć odrvene i ispuste kolt u presudnim trenucima. Sitnica, ali o sitnici može ovisiti život nesmotrena čovjeka.

Opazio je mjesto na granju gdje nije bilo snijega.

Netko je zacijelo bio ispod tog granja uz vatru. Valovi topla zraka otopili su snijeg na granama iznad nje, svega desetak metara dalje od mjesta gdje je stajao Mabry, ali Mabry je sada znao da je našao ono što je tražio.

Dabome, nanos snijega na povećem humku. Ne veliko i prostrano skrovište kao njegovo, ali dovoljno veliko da se u nj skrije čovjek i leži u toplini uz vatru dok čeka s napetom puškom da mu Mabry dođe na nišan.

Jedna prednost išla je na ruku Mabryu. Njegov progonitelj nije znao da je otkriven. Mabry je pomno razmislio što mu je činiti.

Neznani busijaš ležao je nisko uz razinu tla, što je ograničavalo njegovo vidno polje. Ako se ne podigne iz svog skrovišta, neće moći vidjeti što se zbiva metar više od razine tla, a snijeg je baš toliko visok u koritu potoka.

Kleknuvši u snijeg, Mabry ga je počeo razgrtati ustranu. Pazio je da se ne oznoji. Na niskoj tempe-

raturi to bi moglo biti kobno, jer čim prestane raditi, znoj će mu se skrutnuti u tanak ledeni oklop pod odjećom, a potom ne bi izmakao ledenoj smrti.

Snijegom pokriveno oboreno stablo ležalo je ukoso, i to tako da mu je drugi kraj sezao gotovo do skrovišta čovjeka u zasjedi. Mabry je prokopao sebi put kroz snijeg do oborenog stabla, a zatim je otpuzao iza njega. Kad je stigao do iščupana korijenja, naglo je ustao.

Skriven iza razgranatih izdanaka korijenja i smrznute zemlje na njima, zagledao se prema neznaničevu skrovištu, ali isprva ništa nije vidio.

Tanahan stupić dima dizao se iz neznaničeva skrovišta. Mabry je pod kožuhom grijao prste desne ruke, držeći ih uz dršku kolta.

Počela ga je obuzimati sve jača srdžba. Nije baš volio biti progonjen. Tko god bio da bio taj busijaš, zacijelo je išao za njim s namjerom da ga ubije.

Mabry nije htio ustrijeliti tog neznanca, ali nije želio ni umrijeti. Međutim, taj je čovjek odabrao lovište i svoju žrtvu.

Mabryu je bivalo sve hladnije i znao je da više neće moći dugo izdržati daleko od vatre. Napokon, kucnuo je čas odluke.

Bio je rođen za kolt. Živio je s koltom. Možda će jednog dana i poginuti od kolta. Ali nije on izabrao svoju sudbinu. Bio je to način na koji je živio među ljudima koji često nisu znali za bolji i drugačiji život.

Mabry je znao što mu je činiti. Lovili su njega i prije toga – i Ki-ove, i Komanči, i Siuksi, i Apaši, i ljudi njegove boje kože.

Izvukao je ruku iz kožuha i smotao cigaretu. Stavio ju je u usta i zapalio. Zaškiljio je kad je potegnuo prvi dim i zagledao se u ne-

znančevo skrovište.

Nije ga vidio. Zapravo, ništa nije vidio. Busijaš je čekao u toplom. A njemu je pak bilo hladno. Nema smisla da se dulje ovdje smrzava.

Teška borova grana visjela je iza neznaničeva skrovišta, otežana od snijega, malčice podalje od vatre, ali ne i predaleko.

Povukao je kolt, nanišanio i opalio.

Presječena zrn timer, grana je pukla, a snijeg spao s nje što pred skrovište, što u skrovište busijaša, vjerojatno i na njegovu vatru.

Prasak hica odjeknuo je niz guduru, a nakon njega se slegla sablasna tišina.

Mabryju su noge prozeble. Studen mu se počela uvlačiti u kosti. Zataknuo je kolt natrag za pas. Promatrao je kako se iz busijaševe vatre diže tamni dim.

Neznanaac u zasjedi ostao je bez vatre na koju se strusio snijeg sa slomljene borove grne. Sad će se smrznuti u svojoj rupi ili će izaći.

Mabryevu pozornost privuklo je micanje u busijaševu skrovištu, ali nitko se nije pojavio. Mabry je hitro skočio iza drugog stabla. Bio je samo nekoliko metara udaljen od neznaničeva skrovišta, odakle je mogao vidjeti crnu rupu u koju se čovjek uvukao.

– Izlazi! Digni ruke uvis ili ću pucati! – naredio je Mabry.

Tišina.

A zatim je čovjek iskočio iz svog skrovišta s puškom u ruci. Čuo je Mabryev glas i znao je kamo valja gledati, no presudan je bio trenutak dok je pronašao Mabrya među drvećem.

Mabry opali metak namjerno podosta visoko. Pogodio je busijaša u rame. Udarac zrna malko ga je zakrenuo. Puška mu je ispala iz ruke i zablenuo se u ranu dok je padao na koljena. Zatim je pao po-

trbuške u snijeg i brže-bolje pružio ruke za puškom.

Mabry mu je prišao. Proklinjao je samog sebe što ga nije usmrtio, ali čim je vidio njegovo lice izbliza, znamo da taj čovjek nije pravi revolveraš.

Ranjeni busijaš ležao je ispružen točno ispred svog skrovišta što bijaše samo rupetina ispod korijena polutrula debla. Krv je zacrvenila snijeg pod busijaševim ramenom.

Zapiljio se u Mabrya. Imao je upalo lice nalik na glavu jastreba i brazgotinu preko jednog oka.

– Ti... ostat ćeš ovdje stojeći?

– Zašto ne? Nisam ja u lovu na tebe nego ti na mene – odvratio mu Mabry.

– Crknuo dabogda u mukama!

– Tko te je poslao da mi prikratiš muke? – upita ga Mabry.

– Zašto da ti kažem? – prezirivo mu se nacerekao ranjeni busijaš.

– Zato što ću te inače ostaviti da se ovdje smrzneš – mirno mu odbrusi Mabry.

Gundajući nešto, čovjek mu napokon reče razgovijetno:

– Hunter. Zato što nisi htio preuzeti posao, moraš umrijeti.

Mabry je znao da mu čovjek govori istinu. Od onoga dana kada je stigao u Deadwood i razumio zašto je unajmljen, mogao se samo nadati ovakvom ishodu događaja. Nisu mu smjeli dati priliku da kaže sve što zna.

Nema tog čovjeka koji može preživjeti s otvorenom ranom na velikoj hladnoći. Ostavi li ga u snijegu, čovjek će se smrznuti. Kleknuo je da mu pogleda ranu na ramenu. Čim mu se približio, busijaš pruži ruku da pograbi Mabryev kolt za dršku. Mabry ga odalami šakom po bradi.

Povio mu je ranu rupcem da zaustavi krvarenje, a zatim pokupio oružje i vratio se u svoje skrovište.

Namjeravao je tamo prespavati još jednu noć, ali kako se vrijeme nešto popravilo, predomislio se i nije mogao ostaviti ranjenog čovjeka da umre.

Smotao je gunj i osedlao vranca, a zatim popio ostatak kave i ugasio vatru, nabacavši na nju snijega.

Uzjahavši vranca, vratio se do mjesta gdje je ostavio ranjenog busijaša. Čovjek je još bio pri svijesti, ali je bio vrlo blijed i izgledao loše.

— Gdje ti je konj?

Preslab da se inati, čovjek mu prošapta odgovor i Mabry je odjahao stotinjak metara niz obalu smrznutog potoka gdje je na čistini u boriku našao iscrpljena šarca više mrtva negoli živa. Mabry ga je osedlao, pošto je najprije s njega oprašio snijeg i istrlijao ga pregrštom tvrde smeđe trave koju je iščupao pod borovima.

Vrativši se po ranjenog busijaša, podigao ga je na noge i prodrmao.

— Penji se na konja! Idemo do Hat Creeka. Učiniš li i najmanju krivu kretnju, bacit ću te sa sedla u snijeg i ostaviti — zaprijetio mu je Mabry.

Zatim je uzeo gunj i prebacio ga ranjenom busijašu preko ramena. Noć će biti tako hladna da će zec tražiti svoju mater. Posreći li im se, možda će živi stići do Hat Creeka, postaje poštanskih kočija.

Vjetar je lepetao širokim obodom Mabryeva šešira dok je snijeg meo po stazi. Potjerao je konja u kas. Krajina oko njih bijaše bijela, osim huka vjetra ništa se nije čulo. Mabry je u daljini pred sobom ugledao tamnu crtu borova uz još jedan potok.

Mabry više nije ni o čemu razmišljao. Nije mogao. Samo povremeni trzaj konopca podsjetio bi ga na čovjeka koji je jahao iza njega.

Bila je to neprijazna zemlja, koja

je radala tvrdokorne ljude sposobne za grubi život.

II

King Mabry slijedio je potok Old Woman Creek sve do postaje Hat Creek, kamo je stigao u kasne sate tog studenog dana. Zaustavio je konja pod golim stablima topola kojima su grane pucketale od studeni. Mabry nije bio čovjek koji bi bezglavo ujahao na nepoznato mjesto.

U snijegu je vidio samo tragove koji su išli od postaje do staje. Osim lijenog stupa dima što se vijao oko dimnjaka, nije uočio nikakva drugog znaka života u postaji.

Ne vidio je nešto što ga je začudilo. Ispred staje bijahu dvojica velika zatvorena kola, a ispod inja, koje se na njima uhvatilo, opazio je velika slova ispisana upadljivom bojom. Ali iz daljine nije mogao pročitati što piše na kolima.

Postaju Hat Creek sagradili su vojnici koji su došli da podignu tvrđu na riječici Hat Creek u Nebreski. Kako nisu dobro poznavali ove krajeve, prešli su nehotice u Wyoming i podigli je na riječici Sage Creek. Kad se vojska povukla, tvrđava je postala postaja za poštanske kočije na putu od Cheyennea do Black Hillsa.

Hat Creek bijaše pogodna postaja za putnike, ali su se ovda-onda znali zaustaviti i razbojnici što su haraćili po Divljem zapadu.

Mabry je dojahao do stajskih vrata. Sjahao je i otvorio ih širom. Zatim ih je, ušavši, ponovo zatvorio za sobom. Stajao je neko vrijeme nepomično iza svog vranca, dok mu se oči nisu prilagodile na tamu. Kad je ponovo počeo razabirati stvari oko sebe, odveo je vranca u prvi prazan pregradak. Zatim je razvezao ranjenog busijaša i pomogao mu da side sa sedla.

Čovjek je pokleknuo kad je nogama dotakao zemlju.

– Možeš li hodati?

– Mogu – odvrati mu mrzovoljno ranjeni busijaš.

– Tornjaj se onda odavde! I ispriečiš li mi se ponovo na putu, ubit ću te kao šugavo pseto – zaprijetio mu je Mabry.

Čovjek se okrenuo. Zateturao je prema vratima. Zatim ih je otvorio i izašao u snijeg.

Dok je timario vranca, Mabry je čuo kada su se ponovo otvorila vrata staje. Koraci su dolazili sve bliže i bliže između pregradaka.

Konjušar bijaše visok čovjek s neprirodno malenom glavom. Lice mu bijaše glatko izbrijano. Zastao je ispred predgratka u kojem je Mabry timario vranca.

– Izdaleka?

– Ne.

Konjušar je pućkao lulu. Nije poznavao Mabrya, ali je znao čiji je vranac.

– Izmožden je.

– Još je uvijek u boljem stanju nego čovjek koji je na njemu dojahao.

Griffin, vlasnik šarca – konjušar je to dobro znao – bijaše vrlo neugodan svat.

– Ima on i prijatelja.

– Ti si mu prijatelj? – upita ga Mabry.

– Ni govora, čovječe! Ja sam samo konjušar ovdje. Knowed Pete, običan čovjek.

Mabry se okrenuo, a ispod njegova kožuha konjušar ugleda dva kolta.

– I što se dogodilo?

Mabry uze pušku i bisage u lijevu ruku. Konjušar je pošao za njim prema vratima.

– Htio me ustrijeliti iz zasjede

– reče mu Mabry kad je stigao do vrata.

Konjušar je već dulje vrijeme

sumnjao da je Griffin čovjek koji se bavi nečasnim poslovima.

Mabry je izašao na studen u dvorištu. Toplomjer na vratnicama staje pokazivao je da je živa duboko ispod ništice.

– Benton i Noss su Griffinovi prijatelji.

– Hvala – odvrati mu kratko Mabry.

Snijeg mu je škripao pod nogama dok je išao prema zgradi postaje. Otvorio je vrata i ušao u toplu prostoriju punu dima.

Zapljusnuo ga je smrad duhana i mokrih drva, miješajući se sa žamorom, struganjem nogu po podu i šuštanjem igraćih karata po stolovima. Trbušasta željezna peć u sredini prostorija isijavala je toplinu. Pet muškaraca sjedilo je oko kartaškog stola. Igrali su poker uz budne oči nekoliko promatrača. Iz susjedne prostorije čuo se zveket posuda.

Mabry je zapazio još jedna vrata s lijeve strane šanka. Zastao je i pomno promotrio ostale goste.

Netko se nakašljao i rekao:

– Daj mi tri karte.

Uz šank je stajao osamljen muškarac u suknenu kaputu stegnutom malko oko struka i s krznanim ovratnikom. Na glavi je imao šubaru s podignutim naušnjacima. Zagledao se u Mabrya sa znatiželjom u očima.

Mabry je prišao šanku i stavio na nj bisage. Pušku je prislonio uz šank.

Barmenovo lice bijaše rumeno. Bacio je hitar pogled lijevo i desno i oblizao usne. Vidjelo se na njemu da je uznemiren.

– Zdravo, Kinge... ja...

Mabryeve su oči bljesnule. Zagledao se u barmena.

– Poznam ja tebe, samo sam ti zaboravio ime – reče mu Mabry.

– Williams. Bill Williams – br-

zo izusti barmen, sagne se i ispod šanka izvadi četvrtastu prašnjavu bocu. – Stari viski. Kuća časti.

Mabry prihvati bocu bez riječi i natoči punu čašu.

– Bogme, miriše kao raj, taj stari viski.

Mabry baci letimičan pogled na čovjeka u kaputu s krznenim ovratnikom, a zatim gurne bocu pred njega.

– Ja sam Tom Healy iz putujuće kazališne družine.

Popili su zajedno, a zatim spustili čaše na šank. Mabry se potom ogleda po salunu. U oči mu je upao mršav čovjek uska lica s očima iz kojih je izbijala zloba. Stajao je uz kartaški stol iza čovjeka mlohav donje vilice i podmuklih očiju.

Čovjek u kaputu s krznenim ovratnikom bacio je na šank zlatnik i ponovo natočio u čaše.

– Vi se malo manje razbacujte s tim vašim zlatnicima. Polovica ovih ljudi ovdje prerezat će vam grkljan samo da ih se dočepaju – opomenuo ga je Mabry u trenutnoj tišini koja je nastupila poslije zvonkog zveketa zlatnika.

Svi su u salunu okrenuli glave i zagledali se u čovjeka u kaputu s krznenim ovratnikom. Healy se nasmiješio, premda mu je smiješak oko kutova usana bio pomalo kiselnast. Znao je što svi o njemu misle.

– Možda sam novajlija na Divljem zapadu i još neiskusn, ali nisam baš naivan kao što mislite. Čak iako sam Irac.

Mabry iskapi viski.

– Svatko je svoje sreće kovač – odvrati kratko i naglo se okrene.

Pokupio je pušku i bisage, te krenuo prema vratima što su vodila u hodnik. No naglo je zastao. Mlada ljepuška djevojka ušla je u salun iz hodnika. Hodala je žustrim koracima, ali i ona je malko

zastala kad su joj se oči srele s Mabryevima. Ali se odmah sabrala i pošla hitro uz njega, a njemu je ostalo samo sjećanje na njezinu sjajnu ridu kosu.

Izašao je u hodnik i odmah zavokotao od hladnoće.

Uzduž hodnika s desne strane bijahu četiri dvokrevetne sobe.

Mabry je otvorio vrata s lijeve strane hodnika i ušao u prostranu zajedničku spavaonicu s redovima ležaja na kat. U njoj je moglo konaćiti i trideset muškaraca. Odbavši prazan ležaj blizu vrata, bacio je na nj svoje stvari.

Svukao je kožuh i otkopčao opasač. Drugi kolt ostavio je za pasom.

Sjetio se ridokose. Dabome, gradska cura! Sigurno iz Healyeve kazališne družine. Pogledala ga je ravno u oči. Ne odveć smjelo, ali vraški samouvjerljivo, svjesna svoje ljepote. Doimala se kao prava dama.

Ali kakve to veze ima s njim?

Njegove su misli potom zaokupili ljudi koje je vidio u salunu. Slutio je što ga čeka. Za sat, najviše dva, Griffinovi će prijatelji saznati što se zbilo s njihovim prijateljem i tko ga je udesio. Zatim će sve ovisiti o tome što su spremni žrtvovati za svog prijatelja.

Ako se pak ne pojave i ako se vrijeme poboljša do zore, on će odande već odjezdit.

– Zar niste gladni? – trgne ga glas iz misli.

Williams se pojavio na vratima, a iza njega Mabry je čuo zveckanje posuda.

– Pečena teletina s graškom. Nema boljeg kuhara odavde do Deadwooda – doda Williams.

Mabry je časak zatim prošao pokraj šanka u salunu i ušao u blagovaonicu s dugačkim drvenim stolom i klupama uza zid. Na drugom kraju stola sjedio je Healy u

društvu sa dvjema djevojkama i plećatim muškarcem koga Mabry nije poznavao. Široko mu se lice zrcalilo od srdačnosti koju je Mabry na prvi pogled prozreo da je puna himbe. Bolje odjeven od većine ljudi koje je Mabry vidio u salunu, u zubima je stiskao debelu i dugačku cigaru.

– Bit će naporno, dakako, ali bez brige. Mi ćemo to izdržati.

Govorio je plećati muškarac, a Healy ga je pozorno slušao. Obojica su bacila letimičan pogled u Mabrya koji se posluživao pečenkom iz velikog pladnja. Plećati je muškarac nato spustio malko glas, ali je Mabry svejedno čuo svaku njegovu riječ.

– Udarit ćemo preko krajine do rijeke Wind, a zatim na sjever do Bog Horna.

– A Indijanci? – upitao je Healy.

– Nema problema. Uglavnom to su Šošani, a oni su miroljubivi – reče plećati muškarac i mahne nehajno cigarom.

Healy nije izustio ni riječi, samo je značajno pogledao u Mabrya koji je jeo i pravio se da ne čuje o čemu oni razgovaraju. Bio je svjestan toga da ga gleda i ljepuška-
sta ridokosa djevojka koja je sjedila uz Healya.

Plećati je muškarac bio ili budala ili lažljivac. Putovanje preko velike ravnice bijaše više negoli opasno u svako doba godine, a kamoli zimi, s dvjema ženama k tome.

– S nama idu i dva moja momka, pa će nas biti četiri muškarca i tri žene – rekao je plećati muškarac.

Tri žene!

Mabry natoči punu šalicu kave. Na tren njegove su se oči susrele s očima ljepuška-
sta ridokose djevojke, ali je ona odmah spustila pogled.

– Pridružite nam se, prijatelju

– pozvao je Healy Mabrya.

– Hvala. Ne želim smetati – odgovori Mabry.

Očito, plećatom muškarcu nije bilo po volji što je Healy pozvao Mabrya da im se pridruži. Promet-
školjio se nelagodno na klupi.

– Spremamo se na dugo putovanje. Možete li nam pomoći? – upitao je Healy Mabrya.

Razdraženost plećatog muškarca potaknula je Mabrya da se uplete u njihov razgovor. Uzeo je tanjur s hranom i primaknuo im se bliže. Sjeo je nasuprot ljepuška-
stoj ridokoso-
j djevojci.

– Gospodine Kinge – reče Healy – upoznajte se s gospođicom Janice Ryan. Ona je član moje kazališne družine, a ovaj gospodin ovdje je Andy Baker. On je pristao da nam bude vodič do Alder Gulcha.

– Po ovakvu vremenu? – začu-
dio se Mabry.

Bakerovo se lice stegnulo i ukrutilo. Šibnuo je Mabrya smrk-
nutim pogledom.

– Ja sam ih opomenuo da to neće biti lako, ali poznajem put – rekao je Baker, zašutio tren, pa dodao: – A vi?

– Ne, ne poznajem.

Baker je odahnuo. Nasmiješio se Healyu.

– No, vidite, gospodin nam ne može ništa pomoći – rekao je Healyu, a zatim se obratio Mabryu:

– No, hvala vam, svejedno.

– Ne poznajem baš taj put, ali sam putovao drugim putovima zimi i po ružnom vremenu.

Baker je stresao pepeo s cigare, praveći se da nije čuo što je rekao Mabry.

– Dogovoreno, znači! Putujemo čim se vrijeme malko popravi – veselim će glasom Barker.

– S nama putuje još jedan go-
spodin – reče mu Healy.

Barker se zapilji u Mabrya.

– Vi? – začudio se, jer mu to očito nije išlo u račun.

– Ne, iako bismo željeli da gospodin King putuje s nama. S nama putuje Doc Guilford – odvrati mu Healy.

– Oh! Pa to je u redu – reče Barker s olakšanjem.

– Takva putovanja zimi mogu dugo potrajati. Morate ponijeti sa sobom veliku zalihu hrane – napomenuo je Mabry dok je srkao toplu kavu poslije večere.

– Kada budemo trebali vaš savjet, mi ćemo vas i pitati za vaše mišljenje – odbrusi mu Baker.

King Mabry podigne pogled i zagleda se u Bakera, a zatim reče tihim glasom:

– Pa, gospodin Healy je želio da čuje moje mišljenje. Ili vi možda želite da se gospodin Healy osloni samo na vaše?

Baker se zapiljio hladnim očima u Mabrya. Usne su mu se stegnule. Upravo je bio zaustio da nešto kaže kadli u blagovaonicu upadne Williams.

– Kinge, čuvaj se! Traže te! – tihim ga je glasom upozorio barman Williams.

Po Bakerovu smiješku Mabry je zaključio da je ovaj odahnuo kad je to čuo, a to je moglo značiti da su Griffinovi prijatelji, koji su došli da ga zauvijek ušutkaju, u došluhu s Bakerom.

– Tko je King? – upitao je Barker.

– Ja sam King Mabry.

Kad je to čuo, smiješak na Barkerovim usnama odjednom se uki- selio.

– Healy – procijedio je Baker kroz zube – kad me idući put budete s nekim upoznawali, molim vas, kažite mi onda njegovo ime i prezime.

– Zar je to važno? – upitala ga je Janice.

– U ovom slučaju itekako – odvrati joj Baker. – Kinga Mabrya svi poznaju u ovim krajevima, jer je, kažu, dosada ubio petnaest ljudi.

– Ne petnaest, nego samo jedanaest – ispravio ga je Mabry.

Baker je ustao od stola, smijuljeći se zadovoljno, jer je smatrao da je osramotio Mabrya u očima Healya. No kad se okrenuo da pođe, Mabry je za njim dobacio:

– Svi su bili naoružani i htjeli su me ubiti. Pucao sam u njih u samoobrani!

Baker je zastao na pragu. Pogled koji je dobacio Mabryu, preko ramena, bijaše otrovan, toliko otrovan da je Mabry, dok je promatrao Bakera kako izlazi iz blagovaonice, pomislio da je možda negdje i ustrijelio nekoga u leđa, pa da će ga Baker zbog toga i optužiti.

Baker je zacijelo bio protivnik koga Mabry nije smio potcijeniti. Učinio mu se odviše samopouzdan. Baker očito nije bio budala, nego oštrouman, okorio, opasan čovjek.

Čim je Baker otišao, u blagovaonici je ostala samo napeta tišina. Mabry je ispio kavu i natiočio još jednu šalicu.

– Mene se to vaše putovanje baš ništa ne tiče, ali ipak mislim da ćete nastradati na njemu – rekao je Mabry Healyu.

Healy je uporno šutio dok je pijljo u praznu šalicu kave. Janice Ryan zaustila je da nešto kaže, ali je odlučila da drži jezik za zubima. Tišina je plovila među zidovima blagovaonice, a zatim su zaškripjela vrata. Kad su podigli poglede, svi su ugledali na pragu čovjeka nepoznata lica.

Pridošlica je bio visoka rasta i

ponešto pogrbljen, s dugim i ostrim crtama na grubom licu. Revolver mu je visio vrlo nisko uz bedro. King Mabry dobro je poznavao taj soj ljudi i znao je što od njih može očekivati.

– Izadite svi odavde prije nego što padne krv – rekao je Mabry tihim, gotovo promuklim glasom.

III

Nitko se nije pomaknuo s mjesta. Čovjek što je stajao na pragu zapiljio se u Mabrya, a zatim je zakoraknuo u blagovaonicu. Po njegovim očima, punima zlobe, Mabry se prisjetio da ga je vidio uz kartaški stol u salunu.

– Ti si doveo Griffina?

– Da, ja sam ga doveo, pa što?

– odgovorio mu je Mabry.

– Gdje je sada Pete?

– Ako te to zanima, idi i potraži ga.

Još je jedan čovjek ušao u blagovaonicu. Stao je podalje od vrata. Bio je niska rasta i proćelav. Očito, jedva je čekao da počne pucnjava.

– Bente?

Bent je hinio da ga ne čuje. Premda je Benton došao u blagovaonicu spreman na pucnjavu, hladnokrvno držanje Kinga Mabrya nije mu davalo povoda da potegne revolver i zapuca.

Mabry je uzeo šalicu i držao je među prstima. Benton se pobojavao da mu Mabry ne izlije vruću kavu u lice, pa je ustuknuo za pola koraka.

Healy je svrnuo pogled s Mabrya na Bentona, očito svjestan toga da je sukob neizbježan. Čelo mu se oznojilo, a usne stisnule u usku bijelu crt. Janice Ryan sjedila je blijeda kao da je isklesana iz kamena. Oči je uprla u Mabrya.

– Bente!

– Kuš! – izderao se Benton.

Mabry se pravio kao da ga uopće ne zamjećuje. Srknuo je gutljaj kave. Zatim, pošto je stavio šalicu na stol, uzeo je motati cigaretu.

– Bente! – ponovio je čovječuljak što je stajao iza Bentona. – Ne sada. Nije pravi trenutak.

I Benton se pokolebao. Zbunilo ga je Mabryevo hladnokrvno držanje. Nije se usudio, u nazočnosti nepristranih svjedoka, zapucati, u čovjeka koji je, po svemu sudeći, bio nenaoružan.

– Gdje je Griffin? – dreknuo je odlučno Benton.

Mabry je kresnuo šibicu i zapalio cigaretu.

Bentonovo se lice zažarilo kao da je zagrizao u ljutu papriku. Smatrao je sebe čovjekom s kojim nema šale. A Mabry kao da nije za to mario.

– Bog te maznuo, teško tebi ako si ubio Petea! – zarežao je Benton i ustuknuo korak.

Mabry se ogledao oko sebe, a zatim je rekao mirnim glasom:

– Gospodine, molim vas, nemojte me gnjaviti. Izadite iz blagovaonice, pa ćemo vani raspraviti.

Benton više nije mogao svladati bijes. Desnom je rukom posegnuo za revolverom, ali ga je Mabry zgrabio za ruku, stresao je i revolver je pao na pod. Gurnuo je Bentona uza zid.

Prikliješten uza zid, Benton je pokušao udariti Mabrya koljenom među noge, ali ga je Mabry zvisnuo šakom pod rebra.

Benton je zijevnuo, ostavši bez zraka, te se stropoštao na pod.

King Mabry obratio se čovječuljku što je stajao iza Bentona:

– Ti si vjerojatno Joe Noss. Nosi svog prijatelja odavde i da mi više, ni slučajno, niste došli na oči.

Mabry je ponovo sjeo za stol. Uzeo je cigaretu iz pepeljare i potegnuo dim. U tom času oči su mu

se srele s očima Janice.

– Gospođice, nemojte se zgražavati, jer prema onome što vas još čeka na putovanju ovo je bio mašji kašalj – rekao joj je Mabry.

– Ja nisam ništa rekla – smjerno mu je odgovorila Janice.

Mabry je naglo ustao. Izašao je iz blagovaonice bez riječi. Poštanska postaja Hat Creek vidjela je mnogo krvavih obračuna, ali šake su se rijetko upotrebljavale tamo gdje se nose revolveri.

Iza Mabrya ostala je grobna tišina. Zatim se Healy zakašlja i zagleda u Janice.

– Nisam vas smio dovesti ovamo. Baš sam budala!

– Zar zbog ovoga što smo vidjeli? Pa to se može svagdje dogoditi

– utješila ga je Janice.

– Moglo je biti i gore. To je on rekao.

Janice se zagledala u Healya. Znala je što to putovanje za njega znači. Znala je da za njega više nema života tamo na Istoku.

– Zar se želiš vratiti, Tome? – upitala ga je tiho.

– Ti znaš dobro što ja želim.

– U redu, onda idemo u Alder Gulch.

– Putovat ćemo pustim krajevima. Možemo ostati zameteni u snijegu i bez zaliha. Možemo naići na Indijance.

– Miroljubive Indijance.

– Ti se još možeš predomisliti. Ali ja nemam izbora. Znaš i sama da sam bankrotirao. Divlji zapad jedina je nada za mene – rekao je Healy podosta tužnim glasom.

– Za sve nas, Tome – ispravila ga je Janice.

Healy nije imao pojma zašto je Janice htjela da ide s njim na Zapad. Možda je i ona bježala od zlosretne sudbine. No on mora uspjeti na Zapadu ili sasvim propasti.

Bio je već na niskim granama

kad je dobio pismo od Jacka Langrishea. Jack mu je pisao o dobroj zaradi u stočarskim i rudarskim naseljima na Divljem zapadu. Langrishe je imao kazalište u Deadwoodu, a i u nekim drugim gradovima. Tako je Healy pokupio svoju malenu družinu i krenuo u planinske predjele trbuhom za kruhom.

Predstave njegova kazališta nisu bile dostatno dobre za New York ili Philadelphiu, a on je žudio za uspjehom i dobrom zaradom.

Putovanje na Zapad počelo je izvrsno. U St. Louisu i Kansas Cityu poznjeli su zavidan uspjeh. Nešto su novaca zaradili i u Caldwellu, Newtonu i Ellsworthu, Dodgeu i Abileneu, ali u Cheyenneu su naišli na konkurenciju i jedva su vezali kraj s krajem. I druge prosječne kazališne družine hrlile su na Zapad za lakom zaradom.

A onda je čuo za Alder Gulch. Desetak godina bijaše to grad u procvatu. Tih je dana, doduše, napredak grada nešto jenjavao, pa su ga se i kazališne družine klonile, ali građani su bili još podosta imućni i nedostajalo im je zabavnog života.

Udarila je zima i snijega je podosta napadalo, a Alder Gulch bijaše daleko u Montani. Ali uz malo sreće, te s Bakerom kao vodičem, mogli su se lako probiti. Tako je zaključivao sve dok ga Mabryeve opomene nisu bacile u zabrinutost. Bijaše on dobar poznavalac ljudi i prosudio je da je Mabry čovjek koji zna što govori, čovjek koji ne troši riječi u isprazna naklapanja.

Snijeg još nije padao kad su pošli iz Cheyennea. Vrijeme zapravo bijaše ugodno za to doba godine. Tek u postaji Hat Creek zameo ih je debeli snijeg.

Gluma bijaše njegov zanat, pa

se bez greške gradio bezbrižnim. Zato nitko od članova posade njegove putujuće kazališne družine nije mogao prozreti kolika mu se zebnja svila oko srca. Imao je, zapravo, manje od tisuću dolara vlastitog novca u željezom okovanoj škrinjici. I još toliko što je pripadalo ostalim članovima družine. I još – što je znao samo on i nitko više – petnaest tisuća dolara koje je nosio Maguireu u Butteu za izgradnju kazališta.

K tome, potajno u srcu predobro je znao da predvodi družinu promašenih i nikakvih glumaca. Janica je bilo loša glumica. Bila je ljepuškasta djevojka koja bi se morala udati za nekog bogatijeg i uglednog čovjeka. Trabunjala je nešto o svojoj kazališnoj karijeri, ali koji glumac ili glumica iskreno priznaje svoje promašaje? Zacijelo ne Healy. I jamačno ne ona stara mješina Doc Guilford.

Janice je imala nešto u sebi što je odavalo da je iz bolje obitelji. Ali, poput svih njih, Janice je također bježala od nekoga ili nečega. Možda samo od siromaštva?

Doc Guilford pak bijaše stara varalica, ali drag i mio starac.

Od svih njih Maggie je bila najbolja glumica. Maggie je svoj uspjeh mogla zahvaliti i svojoj nadarenosti i svojoj ljepoti. Njezina je osnovna greška bila u tome što je bila zaljubljena u kazalište i u njemu stoga ostarjela. Njezina je ljepota uvenula, ali se nije dala obeshrabriti. I neće dati dok je živa. Koliko joj je godina? Pedeset? Ili čak šezdeset? Ili možda samo teških i okrutnih četrdeset i pet? Mučila ju je kostobolja i tužila se na neudobna putovanja u drmusavim kolima, ali je na pozornici gledateljstvo uvijek ganula do suza i dobivala od njega za nagradu najveći pljesak.

Dodie Saxon bijaše jedina glumica u usponu. Navršila je sedamnaest ili osamnaest, možda devetnaest godina – nitko to nije točno znao, a Dodie je tajila godine. Bila je stasita, dobro građena i vrlo privlačna, gotovo neodoljivo privlačna! Znala je lijepo plesati i lijepo pjevati, a bila je i bistre glave koja joj je s obje noge čvrsto stajala na zemlji. Od svih njih pred njom je jedinom bila budućnost.

I to bijaše družina koju je Healy poveo sa sobom usred vajominške zime po zametenim stazama koje nikada nije vidio, preko krajine o kojoj ništa nije znao. Pucao je samo na cirkuskim streljanama u sajmene dane i nikada nije ustrijelio ni zeca, a kamoli da je i jednu noć prespavao s puškom pod otvorenim nebom.

Do svoje jedanaeste godine živio je u seljačkoj kolibi pokrivenoj slamom u Irskoj, zatim u nekoj zabitnoj učici u Dublinu, a otkako se skrasio u Americi, držao je svratišta ili kazališta. I tako, za njega nije bilo druge, jer ništa drugo nije znao raditi. Ili Alder Gulch ili prosjački štap. U tom bi slučaju morao raspustiti družinu i ostaviti svakoga za sebe da pliva kako zna i može, ili da se utopi u bijedi i siromaštvu.

Kada je Healy već mislio da će ostati zameten u Hat Creeku do proljeća, Barkera mu je poslala sama sudbina. Upoznao ga je već prvog dana. Barker je na Healya ostavio dojam srdačnog i sposobnog čovjeka. Čuo je od Williamsa da se Healy propitkivao za vodiča do Alder Gulcha i Virginia Citya u Montani.

– Proputovao sam ja nekoliko puta tim krajevima. Dobro poznajem sve staze – pohvalio mu se Barker.

– Hoćemo li se moći probiti

kroz snijeg s velikim nadstrežnim kolima? – upitao ga je zabrinuto Healy.

– Hoćemo, samo to će vas stajati novaca. Morat ćemo skinuti kotače s kola i staviti sanke. I daka-ko, naći kočijaša koji poznaje krajinu i zimi.

– Platit ćemo koliko tražite – odvratio mu je Healy.

Barker baci letimičan pogled kroz prozor na kola u dvorištu i čim je pročitao što na njima piše, glas mu se počeo rastapati od do-dvornosti.

– Oh, vi ste zacijelo gospodin Healy, vlasnik kazališne družine Tom Healy. Kako vas nisam od-mah prepoznao! Pa ja sam već čuo za vas. Vaše se ime proćulo u ovim krajevima.

Tom Healy se razmježio i svima za šankom platio piće, bacivši na šank zlatnik.

– Ako dobro plaćate, ja bih vam mogao naći i kočijaša – ponudio se nato Barker.

Svi su ostali šutjeli.

– Dobro. Prepustite vi to meni – rekao je Barker.

Nedugo zatim u salun postaje Hat Creek ušla su dva muškarca mlađih godina koji su izgledali kao konjušari.

– Njih ćemo unajmiti. Poznam ih dobro. Radili su već za mene. Vrlo su sposobni momci. I snala-žljivi – pohvalio ih je Barker.

Wycoff je bio ljudina od čovjeka, s glupavim licem, velikim ručeti-nama i četvrtastom donjom vili-com. Art Boyle bijaše krhkije gra-de, ali s nemirnim, radoznalim očima.

Nisu se baš bogzna kako svidjeli Healyu, ali Barker ga je uvjerio da nema razloga da strahuje. Uosta-lom, bilo je više nego teško naći kočijaše za putovanje na sjever u to doba godine. Healy mu je želio

postaviti još koje pitanje, ali se bo-jao da ne otkrije koliko je neuk. Osim toga, strepio je da će čuti ne-što što bi ga moglo odvratiti od putovanja po snijegu. Jer, za njega je Alder Gulch bio jedini spas.

Napokon, zašto bi mu Barker la-gao? On je poznavao ove krajeve i bio je voljan poći s njima kao vodič.

Iz saluna se čuo grohotan smi-jeh. Healy, trgnuvši se iz misli, slu-šao ga je i osjećao kako mu strah stišće srce. On zapravo još nikada nije vidio zemljopisnu kartu Wyo-minga i jedva je znao gdje se na-lazi taj Alder Gulch. Doista, bio je budala! Lakomislena i smiješna neznalica!

– Kad bi barem on htio poći s nama! – reče, misleći na Kinga Mabrya.

Janice, koja je ostala uz njega u blagovaonici, znala je na koga mi-sli, jer je ista misao i njoj pala na pamet.

– Barker ga ne voli – reče ona.

– Znam. On je ubojica. Možda i bjegunac od zakona.

Vjetar je zavijao pod strehom i zveckao poluzaleđenim oknima. Healy je ustao. Prišao je k prozoru i zagledao se u snježnu mećavu.

– Svejedno, neće ići s nama.

– Ne, neće. Možda je i bolje ta-ko. Za takvim ljudima ostaje krvav trag – rekla je Janice i prišla do prozora, te dodala: – Ne brini, To-me! Uspjet ćemo.

Uto se na vratima blagovaonice pojavio Williams. Brisao je ruke u pregaču.

– Neki momci, ovdje – počeo je mucati – e da, kako da kažem, svi me pitaju hoćete li dati ovdje neku predstavu. Snijeg nas je sve za-meo. Ljudi će platiti. Skupit ćemo priloge.

Healy je trenutak razmišljao. Za-što ne? Ionako do sutra ne mogu krenuti.

– Ne traže badava – ponovio je Williams.

– Onda neka isprazne jednu prostoriju – reče mu Healy.

Pošao je prema vratima, ali je zastao i zagledao se u Janice koja je još i u dvorištu ugledao Kinga Mabrya kako prti snijeg prema staji.

Healy pogleda u djevojčin izraz lica, pa ponovo u Mabrya koji je u tom času otvarao vrata na staji. Da, snažan muškarčina, koji je znao živjeti u toj divljini i koji je kročio stazama što ih je sam birao.

Healy odjednom osjeti žalac ljubomore.

U salunu se zapiljio u užarenu pećicu. Osjetio je neku prazninu u želucu i prsima.

Bio je zaljubljen. Zaljubljen u Janice Ryan.

IV

Stajao je sam u posljednjem redu i promatrao predstavu, visok i vitak, malko pogrbljenih ramena od dugih jahanja po pustim stazama. Svjetlost iz petrolejki obješenih o zid ostavljala je u sjeni njegove oči. Imao je šešir na glavi, odgurnut na potiljak. Izgledao je vrlo osamljen.

Očito, bio je od onog soja ljudi koji su bili skloni nasilju. Dok je virila iza zavjese, Janice se sjetila priča koje je čula u djetinjstvu, priča o revolveraškim dvobojima i ubojstvima.

King Mabry podsjećao je Janice na njezina oca. Krut kao i on, ali ipak s određenom podsmješljivošću koja se skrivala oko kutaka očiju.

Maggie je bila na pozornici i očarala je gledateljstvo srcedrapteljnim monolozima i pjesmicama o sentimentalnim i osamljenim ljudima. Govorila je glasom promu-

klim od viskija i dugih godina provedenih na daskama koje život znače.

Janice je pogledala u Kinga Mabrya. Može li čovjek sentimentaln u srcu ubiti jedanaest ljudi?

Pa kakav je onda on čovjek?

Potražila je očima Bentona, ali njega nije vidjela među gledaocima. Joe Noss je stajao pokraj vrata i nešto šaputao s Artom Boyleom. Ako je Mabry i bio svjestan njihove nazočnosti, on to ničim nije pokazivao.

Dodie Saxon došla je i stala iza Janice. Ova se malko pomaknula, tako da je i mlada djevojka mogla proviriti iza zavjese.

– Gdje je King Mabry? – šaptom ju je upitala Dodie.

Janice joj pokaže Mabrya koji je stajao sam uza zid.

– Što je zgodan!

– On je ubojica! – zasiktala je Janice glasnije nego što je htjela.

Dodie je bila pomalo namiguša i privlačili su je naočiti muškarci. Ali Mabry nije bio za nju prema sudu Janice Ryan.

Dodie je ravnodušno slegnula ramenima.

– Pa što onda ako je ubojica? Mi smo u Wyomingu, a ne u Bostonu. Ovdje je sve drugačije – odvratila joj je Dodie.

– Ubojstvo je ubojstvo i tu i tamo – odbrusi joj ostrim glasom Janice. – Pripremi se, vrijeme je za tvoj nastup.

Dodie je raskopčala ogrtač i otkrila haljinu u kojoj je plesala kankan.

– Ja sam uvijek spremna – drsko joj je odvratila Dodie.

Mabry se uspravio i odlijepio od zida, te pošao prema vratima, okrenuvši leđa pozornici.

– Odlazi – šapnula je Janice kojoj je to bilo drago.

Dodie je odbacila ogrtač i dala

znak Docu Guilfordu da počne svirati na glasoviru.

– Neće otići ako je pravi muškarac – kazala je Dodie samouvjereno.

Istrčala je na pozornicu, naklonila se dražesno i zaplesala kankan. Njezin je ples vrijedio više od glazbe po kojoj je plesala. Janice se gotovo zarumenjela od stida. Dodie je imala zamamno tijelo i ponosila se njime, te nije skrivala svoje zavodničke čari jer je uživala dok su je muškarci gledali zadivljenim očima. Te je večeri plesala samo za jednog muškarca i Janice je bila na nju ljubomorna.

Mabry je zastao kad je začuo prve zvukove glazbe. Joe Noss je nekamo otišao, a Art Boyle nije mogao odlijepiti oči od lijepe Dodie.

Dok je Dodie dizala svoje prekrasne vitke noge uz pratnju glazbe, Mabry se polaganim koracima vratio do šanka. Gutao je Dodie očima do kraja njezina nastupa i posljednjeg drskog trzaja bokovima.

Poslije Dodie nastupila je Janice. Ona je pjevla stare otužne pjesme o ljudima bez doma i njihovim izgubljenim ljubavima.

Tom Healy je stao uz šank i promatrao Janice zadivljenim očima. Na ovom svijetu za njega nije bilo druge žene, ali Janice nije imala o tome ni pojma, o Healyu nikada nije razmišljala kao o zakonitom mužu ili čak ljubavniku.

– Jeste li oženjeni, Kinge?

– Zar vam tako izgledam?

– Nisam ni ja.

Barker je uto ušao u salun i zastao, vrteći cigaru među zubima dok je promatrao Janice. Kutom usta nešto je promrmeljao Artu Boyleu. Boyle je istog časa nestao iz saluna.

Barker je prišao k šanku. Pravio

se da ne vidi Mabrya. Obratio se Healyu:

– Vrijeme se razvedrava. Ako ste spremni, možemo uskoro krenuti.

– Bit ćemo spremni.

Healy zbog toga nije bio odveć sretan. Doduše, želio je da krenu što prije na put, ali promatrajući Janice na pozornici, oćutio se nekako tjeskobno. Naime, smatrao je da nema pravo njezin život, ni život ostalih u družini, izložiti pogibelji samo radi svojih ambicija.

– Boyle radi s onim drugim momkom. Stavljaju saone pod kola. Čim budu gotovi, možemo krenuti. Ali prije nego što krenemo, moram kupiti zalihe – rekao je Barker.

Hesly je izvadio tri zlatnika iz kesice i stavio ih Barkeru na dlan. Barker je dobro odmjerio koliko je još zlatnika ostalo u Healyevoj kesici.

Mabry se naglo okrenuo i bez riječi otišao. Čim je izašao u mrak, njegov je sjena začas nestala u tami. Zagledao se u nebo. Sutra ujutro mora krenuti u Cheyenne. Oblaci su se razbili. Čak je zajužilo. Vjetar je utihnuo. Mabry je otišao u staju gdje je na stupu gorjela jedna jedina petrolejka. Nabacao je sijena u jasje svog vranca. Iz dvorišta je čuo čekićanje i glasove radnika koji su skidali kotače s Healyevih kola i namještali pod njih saone.

Konjušar je izašao iz svog sobička u dnu staje.

– Ti glumci nemaju baš mnogo mozga u glavi kad kreću na put po ovakvu vremenu.

Mabry je šutio.

– Po zametenim putovima i sa sjevernjakom koji će ih šibati ravno u lice.

– Što znaš o Barkeru?

Konjušar je odjednom izgubio

volju za razgovor. Zakašljucio je i pročistio grlo.

– Kasno je. Idem i ja u krpe – rekao je i okrenuo leđa Mabryu.

Kad je Mabry izašao iz staje, kresnuo je šibicu. Pogledao je toplomjer. Dva ispod ničice. Još jučer bilo je trideset. Za dva dana mora stići u Cheyenne, što znači da mora jahati dvadeset i četiri sata na dan.

Ne, nije htio da se miješa Barke-ru u posao. No, unatoč svemu, kopkale su ga zle slutnje.

* * *

Dan je osvanuo vedar i prohladan, ali ipak topliji od prošlih dana. Mabry je ustao u cik zore. Svi u kući još su spavali. Pokupio je svoje stvari i izašao na hodnik. S druge strane hodnika čuo je tihe korake. Ušao je u prazan salun i iz njega u blagovaonicu.

Williams je već bio u blagovaonici s loncem punim vruće kave. Mabry je uzeo šalicu i sjeo. Kuhar im je donio doručak, a Williams mu je dodao lonac da natoči kave u šalicu.

– Čuvaj se onog gada Brentona. A i Griffina također. Takvi ništa ne zaboravljaju – opomenuog je Williams, a da ga Mabry ništa nije pitao.

– Ni ja također.

Iznenada je u blagovaonicu banula Janice. Pogledala ih je i sjela malko postrance. Kuhar joj je donio doručak.

– Odlazite?

Na njezino pitanje Mabry je samo kimnuo. Nije bio raspoložen za razgovor, ali Janice je bila uporna.

– A vi se ne slažete s time da mi krenemo na naše putovanje po ovakvu vremenu, zar ne?

– Ne, ne slažem se, ali radite što hoćete. Mene se to ništa ne ti-

če – odgovorio joj je i spustio šalicu na stol.

– A zašto mislite da ne bismo smjeli poći?

Mabry je šutio i jeo. Janice je strpljivo čekala nekoliko minuta da čuje njegov odgovor.

– Pitala sam vas zašto? – ponovila je.

– To nije putovanje za žene. Smrznut ćete se.

– Vama se ne sviđa Andy Barker?

– Ne, ne sviđa mi se.

– Zašto, molim vas?

– Zato što nitko ne bi krenuo na put po ovakvoj zimi ako za to nema nekih podmuklih namjera.

– Ali i vi putujete zimi?

Mabry se nasmijuljio.

– Putujem, ali bez Barkera.

Janice je trenutak razmišljala što da mu odgovori, a zatim je kazala:

– Ja se pouzdajem u Toma Healya. On zna što radi.

– Možda zna, a možda i ne zna

– mudro joj je odgovorio Mabry. Ustao je kako bi joj dao na znanje da je razgovor završen.

– Govorite li vi to o meni? – začuo se glas iza leđa.

Tom Healy stajao je na vratima blagovaonice. Bio je ozbiljan, gotovo smrknut. Ušao je i stao sučelice Mabryu. Kad je ponovo prozborio, glas mu je bio odlučan i otresit:

– Ja odgovaram za svoju družinu. Mi idemo u Alder Gulch, jer se tamo nadamo dobroj zaradi. Vi mislite da ja ne znam što radim. Ali ja znam!

Mabry je pokupio svoje stvari. Pošao je prema vratima Healy je pozorno gledao za njim. Iznad svega na svijetu, Healy je želio da Mabry pođe s njima. Cijenio je njegovo znanje i iskustvo koje mu je i te kako trebalo. Ali se nije htio poniziti pred Janice i moliti ga da

ih ne ostavlja same s Barkerom. Dapače, kad je bio vidio s kakvim ga žarom u očima promatra Janice, mislio je da je možda i bolje da ne putuje s njima.

Na vratima Mabry se okrenuo i dobacio pogled djevojci.

– Sretno! – rekao joj je.

Pošto je Mabry izašao, svi su ostali sjediti bez riječi.

– Znam ga još iz Dodgea i iz Utaha. On vam je živi zloduh s koltom – prozborio je prvi Williams.

Preko ceste, nasuprot postaji, u malenoj kolibi ležao je uz ognjište Griffin. Rame mu je bilo u zavojima. Osjećao se prilično slabo i jadno.

Barker je ušao i kimnuo glavom prema vratima.

– Ima li koga tamo? – upitao je.

– Nema, sâm sam. Što hoćeš?

– odgovorio mu je Griffin i podigao malko glavu.

– Slušaj, platit ću ti dvije stotine dolara ako ubiješ Mabrya – ponudio mu je Barker kad je stao uz njegov ležaj. – Ni govora!

– Zašto nećeš?

– Jer želim i potrošiti novce koje zaradim.

– Prpa te je, a? – posprdno ga je bocnuo Barker.

– Svakako. Ne želim više ga vidjeti.

– Tri stotine?

Griffin je šutio, a Barker čekao. Nije htio poveriti cijenu, ali misleći na Janice, znao je, što se njega osobno tiče, da u pitanju nije samo novac. Nikada još Barker nije toliko želio neku ženu.

Istina, Healy je u svojoj kesici imao i više od tri stotine dolara u zlatu, a ako mu njegov doušnik iz banke nije lagao, negdje u kolima

bilo je skriveno još petnaest tisuća dolara u zlatnicima.

Mabry će najvjerojatnije odjahati za svojim poslom, ali Barker nije bio kockar da bi igrao na puku sreću. Htio je biti siguran. Usto, opazio je on kako se Janice i Mabry pogledavaju. Stoga je htio da se oslobodi suparnika.

A ne, za te novce neću mu ni prismrditi – odgovorio mu je Griffin.

– A ja sam mislio da ga mrziš.

– Mrzim ga iz dna duše. I ubit ću ga prvom prilikom kad budem siguran da on mene ne može dohvatiti.

– Pa ne mora on vidjeti tko ga je ubio.

Griffin se zagledao u strop kolibe. S tim je novcem mogao otići u Kaliforniju i uživati barem godinu dana. I Hunter ga je unajmio da ubije Mabrya, ali ga je Mabry zasukočio kao nekog zelembaća, pa se Hunteru više ne smije pojaviti pred očima. Hunter nije volio ljude koji bi mogli svjedočiti protiv njega. Ali što mu vrijedi novac ako završi pod ledinom prije nego što ga dopije potrošiti?

– Imaš vremena do proljeća, a dotle će sve biti daleko i zaboravljeno. Ako promašiš prvi put, ukazat će ti se valjda još koja prilika – nutkao ga je Barker.

Griffin je bacio opušak u vatru.

– Plati mi u zlatu.

Može. Pola večeras, a pola kad završiš posao.

– Dobro. Daj mi lov – reče Griffin.

V

Poslije pet dana izbjivanja King Mabry se ponovo vratio u Hat Creek. Rekao je sam sebi da je budala što se vratio i umalo konju polomio noge koliko mu se žurilo. No jetka srdžba razjedala mu je

srce pri pomisli da je Barker već možda krenuo s Healyem i tri žene u pasju zimu bogu iza leđa.

Spustio se niz obronak ubrzanim kasom. Zaustavio se ispred staje. Healyevih kola više nije bilo u dvorištu.

Konjušar je izašao na vrata staje. Mabry je sjahao.

— Onaj tvoj vranac svaki je dan sve nemirniji. Bit će sretan što si se vratio.

— Kada su otišli?

— Cirkusanti? — podrugljivo će konjušar. — Dan poslije tebe. Oni su htjeli krenuti danas, ali se Barkeru vraški žurilo da ih što prije odvuče odavde. Rekao im je da je vrijeme vrlo pogodno za putovanje.

— Prebaci mi sedlo na vranca. Idem odmah dalje — rekao mu je Mabry.

Konjušar se trenutak kolebao, a zatim ipak reče Mabryu, pošto se najprije oprezno osvrnuo po dvorištu:

— Tu je Griffin. Propitkuje se za tebe. Svaki dan dolazi da vidi je li tvoj vranac još ovdje u staji.

Prešavši preko dvorišta u postaju, Mabry je nešto pojeo na brzu ruku i kupio zaliha za popudbinu. Dok je prolazio kroz salun, vidio je Griffina za kartaškim stolom.

Mabry je udario na zapad, uz južne obronke brda. Zrak je bio čist i oštar. Prestalo je sniježiti i vjetar se primirio. Vranac je nestrpljivo grabio kroz snijeg. Neprestano je trzao žvalama.

— Hitaš kući, momčino? — upitao ga je Mary. — Natrag do Wind Rivera?

Kad je dojahao na sljeme brda, vranac je odjednom zastrigao ušima. Mabry se okrenuo ne bi li ko ga opazio.

Nigdje ni žive duše.

Ali to ga ipak nije uspokojilo. Vranac je zacijelo nešto nanjušio

ili vidio, što je njemu promaknulo.

Spustio se niz kosinu obronka do borova šumarka. Objahao ga je, i to tako da je borik neprestano bio između njega i pravca u kojem je pogledavao konj. Stara smicalica kojom se često služio kako ne bi upao u zamku. Jamačno je još nešto netko osim njega išao za tragom Healyevih kola. Ili možda njegovim? Stoga je često mijenjao smjer kretanja i držao se tvrdog tla koliko je mogao.

Vidio je, Barker je prvu noć zaustavio kola kod Lance Creeka. Ali se Mabry ondje nije zadržao. Vranac je jezdio kao da ima krila. Noć je prespavao u šumi pokraj koje je najprije projahao. Zatim se vratio u široku krugu, zaustavivši se na mjestu s kojega je mogao vidjeti poljanu sa svojim tragovima s druge strane šume.

Za nekoliko minuta napravio je zaklonište za sebe i vranca. Zasjekao je stablo nevelikog bora, oborio ga do zemlje i odsjekao mu grane s donje strane. Odsječene je grane naslagao preko oborena bora i spleo ih sa svake strane. Od manjih grančica prostro je sebi postelju. Konja je privezao pod gusti bor odmah do zaklona.

Na malenoj vatri prvo je skuhao kašu od šake ječma, a poslije kavu. Čim se najeo, zamotao se u gurnjeve pod slomljenim borom i zaklopio oči.

Počele su ga salijetati razne misli i san mu nikako nije dolazio na oči. Mislio je na Janice, na to kako joj nije mjesto uz njega. Mislio je i na Barkera koji je kazališnu družinu sve dalje tjerao u bijelu, nenapućenu, beskonačnu divljinu, gdje je i vrag rekao laku noć. Što dalje od Hat Creeka, prije nego što se on, Mabry, vrati iz Cheyennea.

Posao u Cheyenneu prihvatio je objeručke, kad mu je stari Hunter

ponudio da bude voda tvrdokorne kaubojske družine. Ali kad je shvatio da bi tjerati Siukse s njihovih lovišta i ubijati one koji im se susprotstave, s time nije htio imati posla. To je i rekao Hunteru, kad mu je stari lukavi rančer objasnio zašto ga je unajmio, naime, da mu više treba njegov kolt negoli njegovo iskustvo stočara.

A što ako je Hunter poslao za njim još kojega plaćenog ubojicu?

Uskoro je zapuhao sjeverac: Šumio je u širokim krošnjama visokih borova i začas ga uspavao.

Za vrijeme kratka odmora, kada su zaustavili zaprege na vrhu podugačka brijega, Tom Healy je otrčao do kola sa ženama i pokucao na vrata.

Dodie mu je otvorila.

U kolima je bilo toplo i zagušljivo. Uz jednu stranu bijahu dva ležaja, a s druge strane još jedan uz malen stolić koji je služio kao umivaonik. Pokraj umivaonika bijaše bačvica puna vode. Kod ulaza u kola stajala je trbušasta željezna pećica koja je zračila ugodnom toplotom. Pod ležajima bijahu sanduci s odjećom, a u dnu kola ormar s vješalicama. Sve je u kolima bilo uredno složeno i čisto.

U zatvorenim kolima u kojima su spavali muškarci bijahu samo još dva ležaja više. I jedna i druga kola imala su dvije prenosive svjetiljke, sjekiru i lopatu te sanduke sa zalihama hrane. Na krovu bijahu složene i zamotane u nepromočiva platna kulise i kazališne zavjese.

— Vani, bogami, brije — reče Healy.

— Ali brzo odmičemo, zar ne?

— napomenula je Janice.

— Brže negoli na kotačima. Snijeg je smrznut.

Već su četiri dana bili na putu. Healy se nije mogao oteti dojmu da Barker tjera konje brže nego što je potrebno, a to mu se činilo sumnjivim. Ipak nije prigovarao. Možda Barker želi da što prije predu pusti, brisani prostor, prije nego što ih uhvati vijavica.

Janice je obukla zimski kaput, zabacivši kosu preko ovratnika.

— Tome, hajdmo protegnuti noge! Hoćeš li poći sa mnom u šetnju?

Iskočili su iz kola. Držali su se za ruke. Barker je sjedio na konju i promatrao ih. Zapalio je cigaru kad su mu prišli. Nasmiješio im se.

— Odveć je hladno za šetnju — rekao je Barker.

— Idemo se nadisati svježeg zraka — odgovorila mu je Janice.

Krajina oko njih bijaše bijela i unedogled zametena snijegom. Ovdje-ondje vidjeli su tamnu crtu kakve gudure.

Što te muči, Tome? — upitala je Janice Healya.

— Zar se tvidi?

— Ja vidim — odvrati mu Janice.

— Ova prostranstva i nedogledne daljine.

— Koliko još dana moramo putovati?

Healy joj nije odgovorio. Zapravo, ni on sam nije htio na to misliti. Hodali su jedno pokraj drugoga i prtili snijeg, sve dok nisu stigli do povišene hrbati. Vjetar ih je ujedao za lice ostrim, studenim zubima. Healy je pokrio lice dlanovima.

— Tome! — kriknula je Janice.

Pokazala mu je prstom na tragove konjskih kopita u snijegu. Zastali su. Domahnuli su rukom Barkeru.

— Indijanci! — uzbuđeno će Healy čim im se pridružio i Barker.

— Nisu Indijanci. Konj je potkovan — odvratio im je kratko Barker.

Healy je opazio da se Barker

odjednom uznemirio.

– Je li vam Mabry rekao da će poći za nama – upitao je Barker djevojku.

– Nije. A zašto bi on pošao za nama? – upitala ga je Janice.

No prisjetivši se kako ju je Mabry pogledao na rastanku, Janice se zarumenjela. Nju uopće nisu zanimale namjere toga čovjeka. Za nju on je bio ubojica, ogrezao u krvi, pod smirenom vanjštinom.

Poslije svježeg zraka ugodna toplina u kolima učinila joj se odjednom nevjerojatno zagušljivom. No ipak je bila presretna kada je ponovo ušla u topla kola. Dodie je ležala na postelji i čitala neki pomodni časopis.

– Kako je bilo u šetnji? – upitala ju je Dodie i pogledala je preko stranica časopisa.

– Prekrasno! Zašto i ti nisi pošla s nama?

– Neću ja izaći dok nema nanočitih muškaraca u blizini – rekla je zajedljivo Maggie.

– Ne želim ja gledati muškarce. Ja hoću da oni mene gledaju – odvratila joj je Dodie.

– Da si pošla u šetnju, možda bi te i vidjeli – podrugljivo joj dobaci Maggie.

– Ti si ljubomorna – odbrusi joj Dodie.

– Ja ljubomorna? – Maggie će tobože iznenađeno. – Kad sam bila u tvojim godinama, ja sam već tada znala kako im valja ugoditi!

– Naučit ću i ja. Već će se naći netko tko će me poučiti u umijeće ljubavi – odvrati joj Dodie.

Studen nikako nije popuštala. Staza je bila zamrznuta i po njoj su prevaljivali i do trideset kilometara na dan. Visoke planine bijelih vrhunaca sve su se više nadvijale iznad njih.

Vremena za odmor nije bilo napretek. Čim bi svanula zora, kretali bi dalje niz stazu. Nebo je bilo uglavnom vedro, a hladnoća gotovo nepodnošljiva. Gdjekad bi Tom zajedno sa Janice odšetao daleko ispred kola. Gledana iz daljine, dvojica šareno obojena kola djelovala su neobično u toj beskrajnoj bijeloj pustoši.

Barker je bivao sve nervozniji i osorniji. No Healy, samo stoga što im je život u toj pustoši ovisio o Barkeru, nipošto nije želio da se s njime zakvači. Nekoliko puta, za vrijeme kratkih predaha, Healy je zatekao Barkera u povjerljivu šaputanju s Wycoffom i Boyleom. Odmah su zašutjeli čim im se Healy približio.

Healy se često osvrtao na prijedenu stazu, nadajući se da će negdje daleko iza sebe ugledati Mabrya. Jednoga je dana čak ugledao pougljenjene ostatke vatre u blizini puta. Drugi dan naišao je na mjesto odakle ih je netko promatrao. Ali taj je čovjek nosio čizme sa četvrtastim petama, a takve nije imao Mabry. Nikada ni jednom riječi nije spomenuo nikome što je vidio, kad bi se vratio ostalima oko vatre uz kola.

Ušavši u kola u kojima su boravili muškarci, Healy je zatekao Docu Guilforda kako slaže pasijans.

– Što kažeš na sve ovo?

Doc je bio postariji pametan čovjek.

– Ne sviđa mi se taj Barker – odgovorio je.

– Imaš li uza se revolver?

– Ahaa – kratko je odgovorio Doc Guilford.

– Drži ga pri ruci – posavjetovao mu je Healy.

– Držim ga cijelo vrijeme – odvrati mu Doc Guilford.

Visoko se gorje sve više nadvijalo iznad njih.

– Svi su prijelazi na sjeveru zameteni. Probit ćemo se kroz Hole-in-the-Wall.

Utaborili su se uz okuku rijeke pod visokim brdinama. Kola su postavili u obliku slova V, sučelice vjetru. Boyle je potpalio logorsku vatru, a Wycoff je odveo konje da ih napoji na rijeci.

Healy je pošao da sakupi drva za vatru. Janice je potrčala za njim. Sakupljali su zajedno pruće i bacali ga na hrpu. Janice je odjednom zastala. Uspravila se.

– Tome!

Healy je dotrčao za njom s povećom batinom u ruci.

– Što je, pobogu? – upitao ju je.

– Netko se šulja dolje u šipražju.

Odjednom su začuli korake iza sebe. Art Boyle izašao je iz grmlja i zastao.

– Oprostite ako sam vas uplašio – reče Boyle.

Kad je otišao, Janice upita Healeya:

– Tome, što to znači?

– Ne znam još. No što više o tome razmišljam, to mi se ti ljudi sve manje sviđaju. Drže nas stalno na oku. Barker očito ne želi da nas itko ovdje vidi. Ili da mi vidimo ikoga.

– Zašto?

– Ne znam.

– Misliš li, Tome, da nas oni žele opljačkati?

Healyevo se lice smrknulo.

– Možda mi to samo umišljamo.

– Tome, a čiji su ono tragovi što nas neprestano prate?

– Nemam pojma.

– Kinga Mabrya? – upitala ga je Janice.

– Možda – odvratio joj je Healy, a zatim se u nju zagledao. – Zar ti je on prirastao srcu?

– Ne znam što da mislim. Ipak,

nije on čovjek za mene, premda me na neki način privlači – iskreno mu je priznala Janice.

– Zapazio sam – reče Healy, duboko uzdahne, pa doda: – Vratimo se. Još malo, pa će zanoćati.

Na povratku do kola Healy je usput skupljao suho granje za vatru.

– Meni nije drago što se Mabry zagledao u tebe. Eto, toliko da znaš – nije mogao izdržati Healy da joj ne kaže.

Janice je prasnula u veseo smijeh.

– Oh, Tome, ne budali!

– U svakom slučaju, siguran sam da i ja njemu nisam baš po volji. On jamačno misli da sam ja neko zanovijetalo i običan gnjava-tor.

– Možda – potvrdila je Janice, gledajući ga ispod oka.

Healy se zagledao u visoka brda što su se strmo uzdizala od sivo nebo u sve tamnijoj noći.

Bacili su naramke drva na vatru na kojoj je Boyle u kotliću kuhao večeru. Wycoff je prišao k vatri. Barker je nervozno šetao oko vatre.

U zraku se osjećala neka neuobičajena napetost. Nešto je bilo neprijatno u vladanju Wycoffa i Boylea, što Healy prije nije zapazio. Kada je Boyle prolazio pokraj Maggie, udario ju je nepristojno ramenom. Healy ga je htio opsovati zbog nedoličnog ponašanja, ali je samo čvrsto stisnuo zube.

Doc Guilford sjedio je podalje od vatre, naslonjen leđima na kotač kola. Njegove prodorne oči pratile su svaki Barkerov korak.

Svi su šutjeli za vrijeme večere. Maggie je prva ustala i vratila se u ženska kola. Nije se osjećala dobro. Hvatala ju je prehlada.

Kad je i Dodie ustala da pođe na spavanje, Boyle joj dobaci:

– Ostani još malko s nama, ljepotice. Nije kasno.

Dosie ga je iz visine presjekla pogledom i otišla. Boyle je buljio za njom namrgođena lica.

Janice je ustala i oprala snijegom svoju šalicu. Guilford je i dalje nepomično sjedio naslonjen na kotač kola. Ruke je grijao ispod kaputa.

Healy odjednom osjeti da je prekasno zapazio promjenu u držanju Barkera i njegovih kočijaša.

— Koga vruga čekamo, Barkere? — zarežao je Boyle iza Healya.

— Healy! — prekinuo je Barker Boylea u pola rečenice.

— Što hoćete, Barkere? Umoran sam. Idem na spavanje — odvrati mu Healy.

Guilford se ukipio, samo su mu oči bljeskale kao u starog mačka.

Barker je izvukao revolver i uperio ga u Healya.

— Pridite, gospodine Healy! Sjednite ovdje. Moramo s vama razgovarati.

— Meni je i ovdje dobro. Kažite što želite — odbrusi mu Healy.

— Gdje ste sakrili novac, Healy?

Tom Healy nije odmah odgovorio. Smišljao je u glavi što da učini. Znao je da se Barker neće dugo predomišljati da ga ubije, a onda će djevojke ostati bez zaštite.

— Vi ste se zabunili, momci. Ja imam toliko novaca koliko vam je potrebno za tjedan dana pijančevanja — odvrati mu Healy napokon.

— Laže, govno! — dreknuo je Boyle. — Barkere, rekao si nam da taj seronja ima uza se najmanje pet tisuća dolara!

— Ja imam samo osamsto dolara. Stoga se i žurimo da što prije stignemo u Alder Gulch. Znam da je ovo putovanje i za sve vas naporno. Dat ću vam sedamsto dolara više ako nas odvezete do tamo na vrijeme — odgovorio im je Healy.

Barker se posprdno nasmiješio, pokazujući bijele zube ispod crnih brkova.

— Da nas tamo otkucate šerifu! Vi se odavde ne mićete.

Wycoff se pakosno cerekao Healyu u lice. Healy opazi kako Barkerov prst polako povlači okidač revolvera. Hitro kao vidra Healy se bacio u obližnje šipražje iza kola.

Barkerov je revolver rignuo vatru, jednom pa još jednom. Healy je pao u snijeg. Zrno mu je prozviždalo iznad glave. Poskočio je na noge i potrčao. Znao je da se neće usuditi dirati djevojke dok je on živ, jer će ih moći kad-tad optužiti.

Zastao je da se smiri. Skrutio se iza najmračnijeg guštika u šipražju. Nitko nije potrčao za njim. S uzvisine na kojoj je čučao mogao je vidjeti djelić logorske vatre i čuo je glasove kroz bistar, hladan zrak.

— Joj! Pogodio me! Stari me vrag ranio! — vikao je i jaukao Wycoff.

Guilford nije više sjedio. Ležao je mrtav, skvrčen u snijegu pod kotačem kola.

— Ciljao je u mene, a ti si mu se ispriječio ispred cijevi — objašnjavao mu je Barker.

— Što ste zinuli! Donesite zavoj! Krvarim! — uzbuđenim je glasom vikao Wycoff.

— Što se dereš kao da te kolju! Malko te okrznuo i to je sve — nestrpljivo se na njega otresao Boyle.

Tom Healy se osvrne oko sebe da vidi na koju mu je stranu najbolje bježati. Gotovo je to bilo svejedno. Znao je da će oni poći za njim u potjeru na konjima čim svane zora. Stići će ga začas, a on je bio bez oružja.

* * *

U kolima tri su se žene zgranuto zgledale sa zaprepaštenjem u oči-

ma. Janice je pošla prema vratima, ali ju je Maggie uhvatila za nadlakticu.

– Ne izlazi! Dok su vrata zaključana, teško će se usuditi da silom provale.

– U drugim je kolima sačmarica – reče Janice tiho.

Dodie je ustala s ležaja i obukla se. Zatim se sagnula i otvorila svoju putnu torbu. Kad se uspravila, u ruci je držala kolt.

– Odakle ti to? – zapanjila se Janice.

– Od oca. Znaš li pucati?

– Znam – reče kratko Janice.

Uzela je kolt. Bio je nabijen i težak, pa ga je stavila na svoju postelju.

– Pokušaju li provaliti u kola, pucat ću.

– Tom im je pobjegao – šaptom će Maggie.

– Smrznut će se vani u snijegu – napomenula je Janice.

Snažan vjetar drmao je kolima. Svjetiljka obješena na stropu lagano se njihala. Čuli su se nejasni glasovi izvana. Netko je pritisnuo kvaku, htio je otvoriti vrata, ali kad je ustanovio da su zaključana, odustao je.

Premrle od straha, skupljene zajedno i umotane u gunjeve, žene su čekale u tišini, napetih živaca, što će se dalje dogoditi.

Za njih je to bila noć puna strave i zebnje.

VI

U snijegu i u tami Tom Healy se skrutio. Drhtao je od zubate studeni. Morao je što prije zapaliti vatru, premda mu nije bilo po volji što se mora udaljiti od kola.

Uspravio se. Zaprtio je po snijegu. Poslije gotovo pola kilometra hoda našao je kakav-takav zaklon iza stijene među borovima. Zvokom čući zubima, počeo je sakupljati

borove grančice i šiške za vatru.

Bio je goloruk, bez ikakva oružja.

Čim svane zora, znao je, razbojnici će pretresti kola. Naći će novac koji je čuvao da plati putovanje, ali onu drugu škrinjicu neće tako lako naći. Sakrio ju je pod dvostruki pod u kolima, kako mu je savjetovao Maguire. Naći će i sačmaricu.

Sačmaricu!

Dok se grijao uz vatru, razmišljao je kako da je se dokopa, jer bi se s njom mogao obraniti od Barkera i njegovih ortaka.

Morao ih je pustiti da pozaspu. Ponovo se dao na sakupljanje granja za vatru. Našao je odeblju toljagu. S njom u ruci osjećao se mnogo sigurnije.

Kad se ugrijao uz vatru, uzeo je toljagu te krenuo natrag prema kolima.

Art Boyle je kunjao zamotan u gunj uz logorsku vatru. Ostali su polijegali u zaklone pod kola. Healy je pričekao da Boyle tvrdo zaspi. Kola nisu bila daleko. Znao je da ne smije promašiti zbog Janice, Dodie i Maggie. Ta on ih je i uvalio u tu grdnu nevolju.

Usta su mu se osušila od straha. Srce mu je lupalo kao težak bat. Bacio je letimičan pogled na Boylea uz logorsku vatru, pa je krenuo, šuljajući se kao mačka, prema kolima. Činilo mu se da mu je svaki korak preglasao, no Boyle je i dalje tvrdo spavao.

Stigao je do kola. Pritisnuo je rukom kvaku. Vrata su se tiho odškrinula. Ušao je u kola. Prišao je svojoj postelji. Napipao je sačmaricu pod slamaricom.

– Ruke uvis, Healy!

Healy se trenutak krzmao. Htio je pograbiti sačmaricu, ali je znao da bi mu tada sudbina bila zapečaćena.

Polagano se okrenuo.

– Boyle, ovdje nema mnogo novaca. Uzmi sve. Daj mi svoj revolver i odjuri odavde – pokušao je Healy nagovoriti Boylea.

– Digni ruke uvis i izlazi! – naredio mu je strogo Boyle.

Ako ga ne poslušaj, Boyle će ga ustrijeliti, a mrtav čovjek nikome više ne može pomoći.

– Preskupo ćeš to platiti kad stigne Mabry – upozorio ga je Healy.

– Ako je još živ, ima on i odviše svojih briga – nacerio mu se Boyle.

– Što ti to znači? – zapanjio se Healy.

– Izlazi! – odvrati mu nabusito Boyle.

Kad je Healy izašao iz kola, Boyle je zatvorio vrata za njim i rekao:

– To znači da je Barker platio čovjeka koji će ga ubiti.

– Slušaj, svejedno, Boyle, uzmi novce i bježi odavde – trsio se Healy da što bolje odglumi prestrašenog čovjeka.

Kad je to čuo, Boyle mu se na to samo posprdno nacerio:

– Možda bih te ja i poslušao da nema onih tvojih prekrasnih djevojaka. Nikada ljepših u životu nisam vidio, pa zašto se ne bih i ja na njima malko osladio. To vrijedi više od tvojih novaca.

Dok je Healy razmišljao što bi mu odgovorio, čuo je komešanje iza sebe. Mrmorenje njegovih glasova probudilo je Barkera.

* * *

Janice se iznenada probudila. Trenutak je ukočeno ležala, zatim je čula glasove, pa je ustala iz postelje.

Tom Healy se vratio!

Propela se na vrške nožnih prstiju. Provirila je iznad zaledena dijela prozorčića. U istom trenu spoznala je da su razbojnici Toma

Healya ponovo zarobili. Okrenula se i dohvatila kolt.

I Maggie se probudila. Ustala je i zagrnula se zimskim ogrtačem. Dodie je ostala ležati budna.

Janice je odlučila naglo otvoriti vrata i zapucati, držeći da će tako omogućiti Tomu da ponovo pobjegne. Stavila je ruku na kračun vrata i polagano ga pritisnula. Odškrinula je vrata. Čula je Tomov glas.

– Mabryu nitko neće umaknuti, a čim ubije onoga tko ga slijedi, doći će da poravna račune s Barkerom – reče Tom.

– Možda hoće, a možda i neće – odvrati mu hladnokrvno Boyle.

– Ali, Mabry je vuk samotnjak, a Barker ima mnogo moćnih prijatelja. Nekoliko vrlih momaka iz Plummerove družbe.

– Plummerove? – začudio se Tom Healy.

– Plummer je nekada bio šerif u Alderu. Njegova družba ubila je više od stotinjak ljudi. Zatim su dvadeset i šestoricu uhvatile i objesile oružane potjere. Ali ih nisu sve pohvatale.

Janice je još pedalj odškrinula vrata i namjestila se da zapuca, kadli se oglasio Barker.

– Što je sad to? – upitao je, a kad je ugledao Healya, brk mu se nasmijao i dodao je: – Uhvatio si ga, a?

Prišao je Healyu i odalamio mu vruću zaušnicu.

– Odmah ću te ubiti, da nam više ne zadaješ briga.

– Gazda! – javio se Boyle.

– Što hoćeš?

– Ako moramo gurati ova kola, dobro će nam i on doći. Neka radom zasluži smrt!

Barker je slegnuo ramenima.

– Kako ti drago, ali da ga nisi puštao s oka. Želim na miru pretražiti njegova kola.

Janice je ponovo zatvorila vrata na ženskim kolima. Okrenula se prema postelji skrhana očajem. Ništa nije mogla učiniti da pomogne Tomu.

— Što ćemo sada? — upitala ju je šaptom Dodie, a njezin je šapat zvučao kao glas vapijućeg u pustinji.

* * *

King Mabry stigao je do Hole-in-the-Walla nekoliko sati prije kola. Slijedio je potok za koji je držao da je Middle Fork, dok je tražio zaklonjeno mjesto gdje bi mogao prenoćiti.

Našao ga je u zavjetrini, koji kilometar sjevernije, čim je skrenuo pod klisuru. Unatoč oštroj studeni, začas je zaspao umotan u gunjeve.

U praskozorje je ispružio ruku ispod gunjeva i nabacao nešto borova granja na užarene ugarke u vatri. Čim se vatra rasplamsala, ustao je i pristavio vodu za kavu da se malko okrijepi. Popeo se na greben obale da promotri okoliš. Krajina se bjelasala pod bijelim snježnim pokrivačem dokle mu je sizao pogled.

Čim je pojeo nešto suhe govedine i popio kavu, osedlao je vranca i udario poprečke preko velike ravnice.

Nije našao nikakvih tragova. Zar su kola već otišla iz doline Powder?

Niski olovnosivi oblaci pokrivali su nebo. Zrak je mirisao na snijeg. Mabry je krenuo natrag prema klancu Hole-in-the-Wall. Kad je stigao gotovo blizu otvora, začuo je udarce sjekire.

Naćulio je dobro uši, kako bi mogao što točnije odrediti odakle se čuju udarci. Pojahao je uz visoku obalu potoka, skrivajući se iza vrha i topola. Uskoro je opazio i dim. Sjahao je. Vranca je ostavio u vrbiku uz strmu obalu.

Ako su se razbojnici dali u sječu drva, značilo je da toga dana nisu namjeravali nastaviti putovanje. Pa ipak, Barker je morao znati da će uskoro ponovo početi padati snijeg.

S puškom u ruci, Mabry je pošao nizvodno obalom potoka. Išao je dugim ali laganim koracima. Kad se ponovo popeo na greben obale, ugledao je kola. Pokraj kola gorjela je logorska vatra.

Upravo u taj čas Healy je izašao iz šumarka. Nosio je naramak nasječena granja. Wycoff, s jednom rukom u zavoju, a s puškom u drugoj, išao je za njim. Healy je bacio grane do vatre, pa krenuo natrag prema šumarku. Barker je sjedio na panju uz vatru i srkao kavu. Kako je vatra bila djelomično zaklonjena kolima postavljenima u obliku slova V, da bi bila što bolje zaštićena od zapuha vjetra, Mabry nije iz svog zaklona u vrbiku vidio ni jednu od djevojaka, ni Doca Guilforda, a ni Artu Boylea.

Očito, Barker je zaskočio Healya. Ostalo je otvoreno još samo pitanje što dalje namjerava učiniti, osim što tamo misli prenoćiti. No počne li sniježiti, mogao je tamo ostati zameten i tjedan dana. Zašto ne kreće dalje?

Što je noć dublje odmicala, studen je bivala sve oštija. Mabry je zavezao rubac preko usta da sakrije sapu daha, a zatim se privukao još bliže kolima. Nije se usudio ništa poduzeti, jer se bojao da ga Boyle ne ustrijeli s leđa.

* * *

Počelo je sniježiti. Velike, guste snježne krpetine sipile su s neba. Mabryov se kaput začas zabijelio. Mabry je obrisao pušku i pošao da pregleda okoliš. Nisu ga više brinuli tragovi, jer ih je svježi snijeg začas prekrrio. Napravio je krug

prema istoku u predjel između kola i klanca. Odjednom je zastao.

Mrtav čovjek, napola pokriven snijegom, ležao je ispred njega, bačen niz obalu u jarak. Čim mu je prišao, prepoznao je Doca Guilforda. Ako ga je Barker ubio, onda se neće usuditi ostaviti ostale na životu. Ali, što čeka? I zašto baš na tom mjestu?

Mabry se u tom trenu sjetio čovjeka koji ga je slijedio cijelim putem. Odvukao ga je, doduše, za sobom u kamenjar, kako bi što lakše zameo tragove, ali će ga tragač uskoro sustignuti, a možda Barker ima baš s njim ugovoren sastanak prije ulaska u klanac.

Odjednom je čuo povike. Prepoznao je Boyleov glas.

— Što čekamo? — nestrpljivo će Boyle. — Provalimo već jednom u ta prokleta kola! Ovo mi se mjesto ni najmanje ne sviđa!

Barker je bez riječi ustao s panja, te pošao prema kolima.

— Djevojke, otvorite ta vrata ili ćemo provaliti! — povikao je.

Čuo se odgovor jedne djevojke iz kola.

— One kažu da će pucati — obratio se Barker ostalima.

— Laže!

Boyle je pograbio sjekiru i udario oštricom po vratima kola. Istodobno je odjeknuo pucanj. Boyle je posrnuo natraške i pao na leđa u snijeg. Na vratima je ostala rupa od metka koji je prozviždao točno iznad njegove glave.

Mabry se dvoumio. Mogao se u tom času umiješati u obračun, ali ako on pogine, sâm Healy neće moći pomoći djevojkama u kolima.

Oprezno i polagano Mabry se povukao u šumarak među drveće. Čim pozaspu, možda će mu se ukazati povoljnija prilika da ih svlada.

Snijeg je i dalje sipio, šušajući

potiho po granama drveća. Pokrio je sve trgove. Kad se Mabry vratio do mjesta uz potok gdje je ostavio vranca, konj je bio sav pokriven snijegom. Prišao mu je, tepajući mu nježno. Odjednom je konj zastrigao ušima i naglo se propeo.

Poslije tupog udarca po glavi Mabry se više ničega nije sjećao.

* * *

Probudio ga je vranac koji ga je gurkao gubicom i rzao. U cijelom životu još nikada nije bio toliko promrzao, promrzao do kosti.

Ležao je u snijegu. Okrenuo se na trbuh i pokušao podići, podvukavši ruke pod sebe. No otkazale su mu poslušnost i ruke i noge. Ali se mogao valjati po snijegu. Pri svakom okretaju kroz tijelo bi mu prošlo milijun ledenih iglica. Kotrljao se i valjao naprijed-natrag. U utrobi je osjećao oštru bol.

Stiskao je i otvarao šake da razgiba promrzle prste. Napokon, poslije nekoliko uzaludnih pokušaja, uspio se podići na koljena. Tapkajući nasumice, dodirnuo je vršcima prstiju stremen, ali mu je izmaknuo i pao je licem u utabani snijeg ispod vrančeva trbuha.

Volja za životom bijaše u njega jača od svega. Jača je bila i od hladnoće protiv koje se borio kao protiv vidljiva dušmanina, znajući da mu se smrt primaknula vrlo, vrlo blizu.

Bio je ranjen. Izgubio je mnogo krvi. Sve se urotilo protiv njega, jer ranjen čovjek ima malo nade da će preživjeti na velikoj studeni.

Ipak Mabry nije posustao. Pono-vo je podvio ruke poda se i ponovo se podigao na koljena. Nije imao pojma koliko mu je vremena trebalo da se osovi na noge, koliko je dugo trajala ta ogorčena borba. Naslonio se klonulo na vranca. Ovaj je mirno i strpljivo stajao.

Ruke je grijao na vrančevu trbuhu sve dok mu topla krv ponovo nije prostrujila kroz prste. Dohvatio je zatim jabučicu sedla, upro se o strmen i zajahao vranca, otrešavši pritom s njega gotovo sav snijeg.

Konj je bio privezan za grm. Mabry je stisnuo konja koljenima. Vranac učini nekoliko koraka. Uzde su se napele i grančice, krhke od hladnoće, začas su popule. Okrenuo je konju glavu i dohvatio uzde.

Pošto je namotao uzde oko jabučice sedla, potjerao je vranca. Kamo će konj poći, uopće mu nije bilo važno. Rane su ga boljele, noga mu je bila ukočena. Hladnoća mu je bila utoliko od pomoći što ju je donekle ublažavala osjećaj bola i stezala mu žile tako da mu nisu odveć krvarile.

Tješio se da ni kola neće moći krenuti s onog mjesta gdje ih je posljednji put vidio. Mnogo će se snijega morati raskrčiti prije nego što budu mogla krenuti. Barker je sam sebe doveo u stupicu.

Mabryev položaj bijaše još očajniji. Toplina stvorena kretnjama bijaše posljednji ostatak topline u njegovu tijelu. Nožni prsti vjerojatno su mu se već smrznuli, a možda i obrazi. Lice je osjećao poput skorene krabulje.

Mora se nekamo skloniti. Mora što prije naći neko toplo mjesto.

Mnogo kasnije, kada se opet osvijestio, još je bio u sedlu i konj je još išao korakom, prteći snijeg. Ali on zapravo ni trenutka nije posve izgubio svijest, nego je samo bio utonuo u prazninu između života i smrti.

A snijeg je i dalje padao. Padao je postojano u mekanu tišinu, u svijet pod bijelim plaštom smrti, u svijet u kojem se ništa nije micalo osim konja vrane dlake i debelih

snježnih pahulja što padahu s neba.

VII

Sjedili su zgureni oko vatre kad su čuli tihi zov iz daljine. Tom Healy spustio je tanjur i dobro otvorio oči. Svi ostali posegli su za revolverima.

Koji tren kasnije Griffin je izjahao iza zastora od gustih snježnih pahulja. Sjahao je i otresao snijeg s ogrtača.

– Sve je u redu – rekao je kratko.

– Ustrijelio si Mabrya? – sumnjičavo će Boyle.

– Ubio sam ga. Želiš li možda kazati da nisam?

Boyleove oči dobacile su mu ružan pogled.

– Baš bih volio vidjeti njegovo tijelo.

– Upucao sam ga dvaput. Jednom u tijelo, jednom u glavu – pohvalio se Griffin.

– Nisi mu prišao da vidiš je li mrtav? – upita ga Barker.

– Misliš li da sam lud, čovječe? Promatrao sam ga desetak minuta na pristojnom razmaku. Nije se više micao. Ako odmah nije izdahnuo, smrznuo se dosada.

– Samo to sam htio čuti – sjalo je Barkerovo lice od zadovoljstva.

Prošao je preko čistiniče, udarajući se šakom u dlan.

– Hajde, Healy! – vikne.

Zastao je. Klada na kojoj je sjedio Healy bijaše prazna. Healy je iskoristio trenutak dok su sve oči bile uperene u Griffina i pobjegao u noć.

Boyle je potrčao u šipražje, a svi ostali za njim. Svi osim Griffina koji je pošao prema vatri i loncu s kavom. Pošto je napunio lončić, bacio je pogled na dim što se dizao iz limena dimnjaka na kolima djevojaka. Usne su mu se razvukle

u lukav osmijeh. Pošao je prema vratima kola. Kad je ugledao na njima rupu od metka, samo je kimnuo.

– A tako, dakle? – rekao je i srknuo gutljaj kave, pa nastavio glasno da ga djevojke u kolima mogu čuti: – Mabry je mrtav. Ne može vam više pomoći!

Iz kola nije bilo čuti glasa.

– Imate li novaca? Recimo tisuću dolara? – upitao ih je Griffin.

– Pa što ako imamo? – odvrátila mu je Janice kroz vrata.

– Mogao bih vam pomoći.

– Pomognete li nam, platit ćemo vam – odgovorila mu je Janice.

– U gotovom?

– U gotovom. Što moramo učiniti?

– Šutite i čekajte.

Griffinu se brk samozadovoljno smiješio dok se odmicao od kola.

* * *

U kolima je bilo hladno kao u štenari. Drva su bila pri kraju i djevojke su podložile samo malenu vatru.

– Ti nemaš toliko novaca – rekla je Dodie koja se podigla na lakat u svojoj postelji.

– On to ne zna – otpovrne joj Janice.

– A kad dozna?

– Više nećemo biti ovdje i lakše ćemo se osloboditi samo jednoga od njih.

Maggie je počeo kidati suh, promukao kašalj. Janice se u nju zagledala. U tami je mogla razabrati po obrisu njezina lica da se Maggie teško razboljela. Kruta studen vani i zagušljiv zrak u kolima nisu joj ni najmanje pogodovali.

Dodie je zamišljeno šutjela. Ona gotovo i nije izustila više od dvije-tri riječi otkako je izvadila revolver iz putne torbe.

– Ja mu ne vjerujem. Ne vjeru-

jem da je Mabry mrtav – odjednom će ogorčeno Dodie.

– Čula si valjda što je rekao?

– Maže nam oči. Ja mu ne vjerujem.

Vani je Griffin stajao uz vatru. Doista, on nije bio čovjek kome se moglo vjerovati. Primio je pola novca za umorstvo Mabrya i znao je da mu Barker neće dragovoljno isplatiti drugu polovicu. Mabry je mrtav a Barker ima uza se dva pomoćnika.

Snijeg je i dalje vijao. Zamela ih je grdna vijavica, a mogla se i pogoršati. Ne, nije još vrijeme da se upusti u razgovor o novcu s Barkerom. Doći će vrijeme i za to čim se nađe nasamo s Barkerom poslije oluje. Tada će moći brzo nestati bez traga. Uspije li osloboditi žene, vesela mu majka! On nije bio muškarac koji bi zlostavljao pristojne žene. Znao je on dobro koja se cijena plaća na Divljem zapadu za takav zločin.

Wycoff se prvi vratio. Zatoptao je nogama da s njih otrese snijeg, a zatim je prišao vatri i bacio na nju granje koje je donio u naramku.

– Neće ga naći, ali to uopće više nije ni važno. Do sutra ujutro bit će komad leda – rekao je Wycoff.

– Vjerojatno – odvratio je Griffin.

Odmjeravao je Wycoffa. Wycoff je bio sirov i okrutan čovjek. Stoga mu nije mogao ponuditi ortaštvo. Žene bi mu bile važnije od novca i sve bi zabrljavio.

Boyle? Ne! Boyle je bio podmukle i gramzljive čudi. Čekao bi prvu priliku da mu zabije nož i leđa i da sve ugrabi.

Barker i Boyle vratili su se zajedno.

– Nema mu ni traga. Trčao je po tvojim tragovima i sada je nje-

gove teško raspoznati – reče Barker Griffinu.

– Odzvonilo mu je. Smrznut će se – napomenuo je Boyle.

* * *

Ni kilometar dalje na zapad zadihani je Healy gazio kroz dubok snijeg. Čim je izmaknuo Barkeru, trčao je po tragovima koje je za sobom ostavio Griffin, nadajući se da će ga oni dovesti do Mabryeva tijela. Griffin se nije usudio prići Mabryu, pa mu, znači, nije ni uzeo ni njegove revolvere. Naoružan tim revolverima, Healy je mislio spasiti djevojke iz kola.

Stisla je rogata zima. Usporio je korake i ponikle glave nastavio slijediti Griffinove tragove. Cvokćući zubima, zavezao je rubac preko lica, a uši zaštitio ušnjacima na šubari.

Strepnja mu je stezala srce. Naime, ne pronađe li uskoro Mabryevo tijelo, snijeg će zamesti sve tragove.

I odjednom više nije vidio tragove. Ali nije našao na Mabryevo tijelo. Mabry, dakle, nije mrtav! Iza njega ostala je samo tamna mrljetina od krvi, već napola pokrivena svježim snijegom.

Mabry je ranjen! Po toj ljutoj zimi i mećavi neće dugo izdržati, Healy je to dobro znao, zato je pošao za tragovima Mabryeva vranca, premda je padao s nogu od umora. Spustivši glavu da zaštiti lice i oči od vjetra, Healy je s mukom nabadao s noge na nogu. Dvaput je pao u snijeg.

Zaustavio se na sljemenu brežuljka. Pozorno je osluškivao svaki šum. Ne, Barker očito nije pošao za njim u potjeru po takvu nevremenu. Odjednom je opazio da su tragovi vrančevih kopita jasno utisnuti u svijeg, što je značilo da je

vranac samo koju minutu hoda ispred njega.

Uzbudjen, Healy uze užurbano prtitu snijeg. Pokušao je potrčati, ali je pao na lice. Zgrčen od studeni, nastavio je grabiti naprijed, nošen slijepim nagonom, kao mjesečar.

Nešto kasnije učinilo mu se da čuje glasove. Podigao je glavu i naćulio uši.

Ništa! Pošao je naprijed, posrćući po snijegu. Zaprepašten, trgnuo se ispred neke zapreke. Podigao je glavu. Stajao je uz plot korala.

Držeći se plota, došao je do niske brvnare pred kojom je vidio konja, a na konju zgurena čovjeka. Bio je sav pokriven snijegom. Glava mu je bila oborena na prsa.

Healy je zalupao šakom po vratima brvnare. Nitko nije došao da mu ih otvori. Podigao je zasun i ušao.

– Ima li koga u kući? – povikao je.

Nitko mu nije odgovorio.

Skinuo je vunene rukavice s polusmrznutih prstiju kojima se studen zavukla pod nokte, te tapkajući počeo tražiti šibice po džepovima. Prsti su mu bili toliko ukočeni da mu je tek treća planula.

Ugledao je dopola dogorjelu svijeću. Drhtavom rukom pripalio je stijenj. Čim je svjetlost zasjala, osvrnuo se oko sebe. Pred njim bijaše ognjište, a na njemu grančice i drva pripremljena za vatru. Svijećom je pripalio borove grančice.

Čim je vatra zaplamsala, izašao je pred vrata. Pokidao je smrznuti snijeg sa stremena na vrancu. Ustanovio je da je Mabryeva odjeća zamrzla uz sedlo, te da ga si lom mora s njega iščupati. Povukao je Mabrya prema sebi u naručaj. Ali bijaše preslab da ga nosi. Dovukao ga je za noge preko praga u brvnaru i položio uz ognjište.

Na vatru je nabacao još granja i ugodna toplina uskoro je ispunila kuću. Skinuo je dugi kožuh od bizonske kože i čizme s Mabrya, a kako nije znao što valja raditi s promrzlim čovjekom, uzveo mu je trljati stopala.

Mabry je imao na glavi ružnu ranu. Healy se nije usudio da je dotakne. Stoga je uzeo svijeću i obišao kuću. Našao je u ostavi zalihu hrane: graha, riže, brašna, čak kave.

Zagrnut u kaput, odveo je vranca u staju koja je bila uska i niska, napola ukopana u brdo iza kuće. Našao je zob i sijena u jaslama, te dva gunja izjedena od moljaca. Pošto je pokrio vranca i dao mu jesti, vratio se u kuću.

Iscrpljen, zavalio se u stolicu nasuprot ognjištu. Odmor mu je bio potreban koliko i toplina. Vani je snijeg i dalje padao, a borovo granje pucketalo je na vatri u ognjištu. U grobnoj tišini, ovda-onda, komad ovlažena leda otrunio bi se niz dimljak u vatru.

* * *

Healy se trgnuo iza sna. Trenutak je ležao nepomično, pokušavajući se sjetiti gdje se nalazi. Mabry je kunjao na kožuhu uz ognjište. Teško je disao. Lice mu je bilo rumeno od vrućice.

Podloživši vatru, Healy je nad njom objesio lonac. Prišao je k prozoru. Svitala je zora nad krajinom pod bijelim plaštem. Nisu se više morali bojati. Tragovi su bili zameteni. Ali što će biti s djevojkama u kolima dok se oni oporavljaju u ovoj brvnari? Premda je imao revolver, nije imao pojma gdje da nađe kola u toj bijeloj pustoši. Morao je stoga spasiti Mabrya.

Čim je voda zakipjela, svukao je Mabrya. Našao je na njemu još jednu ranu pod rebrima. Kad mu

je isprao rane, povezao ih je u zavoje otrgnute s čiste vreće za brašno. Mabry se uto pomaknuo i otvorio je oči. Pogledao je u Healya.

– Što kažete?

– Izgubili ste mnogo krvi.

– Gdje se nalazimo?

– Ne znam – reče Healy.

Objasnio mu je što se dogodilo i kako je ovamo dospio.

– Vranac se vratio kući – napomenuo je Mabry. – Kupio sam ga u Deadwoodu od nekog trapeza iz ovih krajeva.

– Ali na ognjištu bijahu postavljena drva za vatru.

– To je običaj u predjelima gdje su zime duge i hladne.

– Što ćemo sada? – upitao ga je iznebuha Healy.

– Imaju li djevojke revolver?

– Imaju. Ne znam odakle im, ali imaju ga.

Mabry se zamislio. Dok budu imale hrane i ogrjeva i budu li štedjele municiju, mogu još dan-dva držati Barkera na odstojanju.

* * *

Uvečer je Mabrya počela tresti jaka vrućica. Bio je vrlo slab. Oni zacijelo nisu bili daleko od kola. Desetak kilometara najviše, ali on, Healy bio je preslab da išta poduzme. A nešto je valjalo poduzeti. Barker neće dugo čekati.

– Morat ćete se igrati Indijanca – rekao je Healyu.

– Ja? – zatresao je Healy glavom. – Nikada neću uspjeti. Mabrya su boljele rane i usta su mu bila suha. Ipak je potanko objasnio Healyu što mora učiniti. Healy ga je pažljivo slušao i kimnuo.

Pošto je zadjednuo jedan Mabryev kolt za pas i uzeo pušku, Healy se popeo na hrbat istočno od brvnare. Vjetar je brijao oštro kao nož i brežuljci bijahu svi pometeni i goli. Na istoku je vidio dugu crtu

planine. Mnogo niže prema jugu vidio je prijevoj koji je zacijelo bio Hole.

Kretao se vrlo oprezno, skrivajući se iza stijena i stabala. Izašavši iz gudure, opazio je tanahan stupić dima koji se dizao s mjesta zapadnije od Holea, kilometar do dva udaljenom od stijene iza koje je on provirivao.

Kotlina s uskom dolinom bila je obrasla u gusto šipražje, ali je kroz nju vodila i vijugava stazica divljači sa strane. Healy je pošao stazom. Prebacio je pušku u drugu ruku. Kad se popeo iz kotline na uzvisinu i htio proviriti preko vrška hrbati, čuo je povike. Brže-bolje bacio se u snijeg.

– Vidiš ga? – čuo je Barkerov glas.

– Više ulijevo. Ovdje je velik kamen – odvratio mu je Boyle.

Healy je čuo brenčanje ormi i znao je da su kola u pokretu. Razbojnici su napokon izašli iz Holea.

Ležeći iza oveće stijene, Healy ih je promatrao kako mu se primiču. Art Boyle nikada nije volio logorovati u blizini Hoela. Ovuda su prolazili svi putnici koji su putovali na istok ili na zapad, pa je očito on nagovorio Barkera da skrenu u brda i drugima s očiju. Za koji dan, a možda i sat, svaki trag da su ikada prešli Hole-in-the-Wall bit će izbrisan. Bit će na sigurnom.

Healyu je odmah sinulo da im mora raspršiti taj osjećaj sigurnosti i pokazati im da je još živ. Jer, dokle god budu znali da je živ, oni se neće osjećati sigurni. Nedvojbeno, čim stignu u kotlinu i do šume, više ih ništa neće spriječiti da provale u kola.

Podigao je pušku. Opalio je metak u snijeg ispred Barkerova konja. Snijeg je zaprštao, a konj se propeo i gotovo zbacio Barkera sa sedla. Pucanj je odjeknuo kao

grom preko brda i dolina.

Znajući da će razbojnici pojuriti za njim u želji da ga ubiju, Healy je kliznuo niz padinu u šipražje, te nagnao u bijeg.

Barker je sada znao da mora pronaći i ubiti Healya ili se okaniti svog opakog nauma, a to nikako nije htio. Znali su oni da u njih nije pucao Indijanac, jer Indijanci nemaju metke za razbacivanje. Kad pucaju, pucaju da ubiju.

Kad se Healy vratio u brvnaru, Mabry je bio budan. Sjedio je i u ruci držao revolver uperen u vrata.

– Misliš li da će doći ovamo za mnom? – upitao ga je Healy čim mu je ispričao što se dogodilo.

– Možda – odvrati mu Mabry i zavalj se natrag u postelju. – Dođu li, ja ti neću biti od neke velike pomoći.

VIII

Dodie je potapšala Janice po ramenu i probudila je. Izvana su čule povike. U kolima je bilo hladno. Nisu više imale čime ložiti vatru. I hrane im je bilo ponestalo.

– Stali smo – prošaptala je Dodie.

Sudeći po hrapavu disanju koje je čula sa susjednog ležaja, Janice je zaključila da se Maggie bori s visokom vrućicom.

Barker je odlučio da krenu kolima dalje čim mu je Griffin kazao da je ubio Mabrya. Počeli su mukotrpan posao da izvuku kola iz duboka snijega. Morali su probiti prolaz kroz visoke smetove i uprezati obje zaprege u kola na uzbrdicama. Čim su izbili na ravan, napredovali su brže i lakše, sve dok nije odjeknuo pucanj.

Međutim, nije uslijedio napad. Zavladata je tišina.

– To je Healy. Crknut će od gladi u tom snijegu – reče Boyle.

– Mabry ne bi trošio metke uzalud – reče Barker.

– Mabry je mrtav – dometnuo je Griffin.

Barker je mrzovoljno sjedio na konju dok je razmišljao o položaju u kojem su se iznenada našli. Tom Healy je negdje u tim kolima sakrio petnaest tisuća dolara u zlatnicima koje je nosio Maguireu. Tako je barem Barkera obavijestio doušnik iz banke. Domoći se tog novca činilo mu se dotada najjednostavnijom stvari na svijetu. Valjalo je samo pobiti muškarce, ubiti žene, a zatim spaliti kola i pokopati mrtve. Kazališne družine uvijek se seljakaju, pa nitko neće postavljati pitanje zašto ih više nema. Proći će mnogo mjeseci prije nego što počne ikakva potraga za njima. A on uvijek može kazati da su ga isplatili i otišli svojim putem tko zna kamo.

S opljačkanim bi novcem mogao kupiti salun u Gulchu i polagano ponovo skupiti stare drugove. Prošlo je već mnogo godina otkada je tamo žario i palio i teško će se itko sjetiti da je nekada jahao u Plummerovoj razbojničkoj družbi. Doduše, rudnici zlata nisu više radili kao nekada i bit će manje ljudi koje će se isplatiti pljačkati, ali i manje opasnosti.

A onda mu je sve krenulo nizbrdice čim se pojavio onaj King Mabry.

Nenadani pucanj sa sljemena brda rasrdio je i uplašio Barkera, jer je to značilo da je Healy živ i k tome naoružan. A dok je Healy živ, neće moći sprovesti svoj podli naum. Nitko ne smije ostati živ tko bi ga mogao otkucati vlastima i ispričati što se zapravo dogodilo u toj bijeloj pustoši.

– Moramo ubiti tog Healya – kazao je Barker Griffinu.

– Ubij ga! Tko ti brani. To je

tvoj posao – odgovorio mu je nabusito Griffin.

– Što kažeš? – povisio je glas Barker.

– Ja sam obavio svoj posao. S ovim neću da imam veze – odlučno će Griffin. – Uostalom, ja i ne tražim dio plijena.

To je doista bilo točno, a netko je morao i čuvati kola.

– Dobro. Boyle će poći sa mnom – reče Barker.

* * *

Janice je kroz okno na kolima promatrala razbojnike dok su sedlali konje. Griffin i Wycoff ostali su uz logorsku vatru. Lagano je pipnula Maggiena čelo. Toliko je gorjelo od vrućice da se uplašila. Pogledala je sa strahom u očima u Dodie.

– Moramo joj skuhati tople juhe. Ja ću izaći. Ti me štiti revolverom – kazala je mladoj djevojci.

Na škripu vrata oba su se razbojnika okrenula. Janice u hipu opazi bljesak pohote u uskim očicama kočijaša Wycoffa. Učinio je pola koraka prema kolima. Janice je stajala na pragu s uprenim revolverom.

– Gospodine Griffine, u kolima je teško bolesna žena. Potrebna joj je topla juha. Bojim se da je dobila upalu pluća.

Griffinovo upalo lice ostalo je ozbiljno. Pogledao je u Janice svojim sivim, hladnim očima i kimnuo.

– Dat ćemo joj toplu, krepku juhu – rekao je.

– Ja ću je skuhati ako mi dade te sve što mi treba – javila se Dodie.

Wycoff nije mogao odlijepiti oči ju od Dodie. Oblizao je usne kao na slastan zalogaj.

Kako je juha bila skuhana, Griffin je pokazao Dodie rukom na lonac pun kave.

– Uzmite i lonac. Dobro će vam doći da se okrijepite, vi i gospodi-ca Ryan.

Wycoff je laganim koracima po-šao prema kolima. Griffin se od-mah okrenuo na peti i šibnuo ga smrknutim pogledom.

– Stani ili ću pucati! – opome-nuo je kočijaša.

Wycoff podigne ruke kao da se predaje. Stao je i nacerio se.

– Mogu se ja i strpjeti. Barker neće biti oduševljen s ovim što si učinio. A brži je i bolji od tebe. Možda je brži i od Mabrya. Uvjerio sam se u to na ranču »Rattlesna-ke«, dok smo jahali s Plummerom. U sekundi je ispraznio kolt u stup ograde na toru.

– Je li stup imao revolver? – podsmijehom će Griffin.

Wycoff stisne usne i ne izusti ni riječi.

Čim je Dodie ušla u kola, Janice je za njom zakračunala vrata.

– Još smo na istom mjestu? – upitala ih je Maggie dok je skrala toplu juhu.

– Da.

– Da se barem pojavi onaj đavo s koltom. Pouzdajem se samo u njega da će nas spasiti – slabašnim će glasom Maggie.

– On je zaljubljen u Janice – reče Dodie.

– Oh, ne! Nije! – prosvjedovala je Janice.

– Da si ga ti zamolila, pošao bi s nama.

– Zašto ga ti nisi zamolila? – podsjeti je Janice.

– Ne bi pošao s nama zbog me-ne, ali da je on mene pitao, ja bih pošla s njim – tiho je priznala Dodie.

– Ali on ne zna ništa drugo do-li ubijati – reče Janice.

– Da je barem sada uz nas! – uzdahnula je Dodie.

– Jedva da sam s njim prozbo-

mila koju riječ – reče Janice kao da se ispričava.

– Ja s njim nisam uopće razgo-varala, ali ipak bih pošla s njim – reče Dodie.

Pošto su se najele, Janice je po-čela razmišljati o svom prvom su-sretu s Kingom Mabryem: kako joj je korak zastao kad ga je ugledala i kako ju je zadržano pogledao, a zatim pošao mimo nje, krupan muškarac preplanula lica i širokih ramena. Lice joj se malko zažarilo pri toj pomisli. Nije se mogla sjetiti da je ikada prije vidjela muškarca koji bi djelovao toliko – muško. K tome, krasila ga je i skromnost. Pridružio im se za stolom tek ka-da su ga pozvali.

Što je uopće ljubav? Tko nam može kazati kako do nje dolazi? Rađa li se ona iz duga drugarstva i prisna prijateljstva ili na prvi po-gled?

– Ja mislim dodala je tihim gla-som Dodie – da si i ti u njega za-ljubljena, Janice.

* * *

Mabry je otvorio oči u sumrak predvečerja. Okrenuo se na bok i osvrnuo po sobi. Healya nije bilo. U sobi je bilo hladno. Polagano je ustao. Koljena su mu još podrhta-vala. Nabacao je drva na žeravicu na ognjištu. Čim se vatra rasplam-sala, stavio je na ognjište lonac pun vode za kavu.

Pošto je pregledao rane i ponov-no ih previo, polagano se obukao. Zatim je popio lončić vruće kave.

Healy se predugo zadržao vani. Mabry je opasao svoj drugi kolt. Obukao je kožuh i otvorio vrata. Duboko je udahnuo hladan, čist zrak. Zagazio je zatim u dubok snijeg. Healyevi su tragovi vodili iza kuće. Tek što ih je počeo slije-diti, naglo se zaustavio.

Četiri Indijanca zaustavila su

konje na vrhu kosine iza staje. Gledali su u kuću. Svi bijahu mladi.

Mabry se ukočio na uglu kuće. Trojica su bila naoružana vinčesterkama, a on je imao samo kolt. Indijanci su bili umotani u gunjeve. Pošli su niz padinu kosine, ali jedan je zaostao i nešto srdito doviknuo za ostalima.

Jedan je Indijanac sjahao i pošao prema vratima staje. Mabry je znao da je došlo vrijeme da se umiješa, inače će ostati bez konja. Izašao je iza ugla kuće i raskopčao kožuh lijevom rukom. Učinio je tri koraka prije nego što su ga Indijanci opazili.

– Hej! – doviknuo im je Mabry.

Bili su to zacijelo odmetnici iz plemena Siuksa. Zametne li se pucnjava, teško će s njima izaći nakraj. Onaj što je zaostao bio je nešto stariji od ostalih.

– Gdje žena?

– Nema žena, samo jedan konj i jedan kolt.

Prvi je Indijanac sjahao. Pošao je otvoriti vrata staje.

– Ostavi to! – zagrmio je Mabry i pošao hitro naprijed.

Indijanac na konju podigao je pušku. Okrenuvši se na peti, Mabry zapuca. Indijanac ispusti pušku i pade u snijeg.

Iznenadeni, ostali su zastali. Nisu vidjeli Mabryev kolt ispod kožuha, a bijeli je čovjek bio sam. Zato je onaj stariji Indijanac okrenuo konja i odjahao. Ostali su pošli za njim. Mabry je znao da su odmetnici čim se nisu ni osvrnuli na druga koji je ostao ležati u snijegu. Ovaj je pak polagano dopuzao do vinčesterke. Ali Mabry ponovo opali. Zrno sasu pregršt snijega Indijancu u lice, a prasak odjekne od strmih brda.

– Ostavi pušku i konja i tornjaj se odavde! – naredio mu je strogo Mabry.

Indijanac se okrenuo tek kad je stigao na hrbat kosine. Okrenuo se i nešto opsovao. Lice mu je bilo zajapureno od gnjeva.

Kad su Indijanci nestali s vidika, Mabry pokupi vinčesterku iz snijega. Bila je novija od njegove. Na kundaku su bila urezana slova H. S. Vjerojatno ime bivšeg, pokojnog vlasnika. Mustang je na sebi imao neki stari žig. I njega su negdje ukrali.

– Htio sam im pokazati da nisi sam – doviknuo mu je Tom Healy, dok je trčao niz kosinu s Mabryevom puškom u ruci.

– Hvala, dobri čovječe – reče mu Mabry.

– Indijanci su odjahali ravno prema kolima. I još sam ih vidio u blizini – izvijestio ga je Healy čim je došao do daha.

– Zajašite mustanga. Ja odoh da osedlam vranca – reče mu Mabry.

Glava ga je užasno boljela i rana na boku pekla.

Kad su izjahali na vrh kosine, čuli su prvi pucanj. Prasak je došao onkraj šume istočnije od njih. Zatim je počela prava pucnjava. Podbovši vranca, Mabry udari u galop.

Čim su izbili na ravan, čuli su vrisak popraćen pucnjevima. Kola su stajala na malenoj čistini. Neki je čovjek ležao izvaljen na uzmak preko debla uz logorsku vatru. Glava mu je bila raskoljena, a na lubanji se vidjela krvava rana odakle je bio zguljen skalp.

Onoj trojici Indijanaca što ih je otjerao Mabry od brvnare pridružila su se još četvorica. Trojica su se natezala s Janice na vratima kola. Bijelac koji je ležao u snijegu pokušao se pridignuti i zapucati, ali je Indijanac prvi zapucao i bijelac je ponovo klonuo u snijeg.

Iz kola se čuo zaglušan prasak.

Mabry je skočio s vranca i kleknuo na jedno koljeno. Duboko je udahnuo i potegnuo okidač.

Jedan je Indijanac poskočio naprijed. Ledima je bubnuo o stijenu kola, a zatim pao u snijeg. Mabry je odmah naciljao u drugoga i zapucao. Indijanac što je držao Janice za ruke odskočio je ustranu. Pograbio je pušku koja je ležala uz deblo. Healy je nato opalio i Indijanac je posrnuo. Podigao se ponovo i učinio još korak ili dva. Ali Healy je pucao sa sedla. Mustang je pojurio padinom obrokna i Healy je upao u sredinu meteža oko kola.

Mabry se uhvatio za jabučicu sedla. Vinuo se ponovo na vranca. Kad je zakoraknuo, užasan mu je bol presjekao slabine, ali je zagrabio galopom priljubljen uz vrat vranca poput Indijanca.

Tri Siuksa ležala su na zemlji. Ostali su odmicali na konjima. Jedan je opalio u Mabrya. Mabry je čuo kad mu je zrno prozviždalo pokraj glave. Otvorio je vatru preko sedla, držeći pušku u jednoj ruci. Jedan je Indijanac pao u snijeg.

Mabry je okrenuo vranca i bacio pogled prema brdima. Healy še u snijegu rvao s jednim Indijancem. Dodie je izašla iz kola s koltom u ruci.

Janice je bila prebačena preko jednog mustanga, a Indijanac je jahao iza nje na sedlu.

Mabryev je vranac bio odmoran i dobro uhranjen. K tome, volio je jahati u galopu. Mabry ga je potjerao ravno na Siuksa na mustangu. Čim je Mabry dojahao do njega, Siuks je bacio Janice u snijeg i okrenuo se da dočeka Mabrya. Kad su se primakli jedan drugome, žilavi je Indijanac skočio sa mustanga na Mabrya i sudario se s njim. Obojica su pala u snijeg.

Indijanac sumanuto zamahnu

nožem na Mabrya, ali je oštrica zaparala samo Mabryev kožuh. Mabry je ščepao Indijanca za kosu, potegnuo ga je snagžno i trgnuo mu glavu gore, te ga udario čelom u lice. Krv je šiknula iz Indijančeva slomljena nosa.

Ne obazirujući se na Indijančev nož, Mabry zamahne šakom. Siuks klone od siline udarca i izvrne se na bok. Kad je ustao, lice mu je bilo krvavo. Bacio se opet ludački na Mabrya, zaslijepljen od bijesa. Mabry ga ščepao za zglavak šake i izvrnuo mu je, okrenuvši oštricu noža od sebe. Zatim je potegnuo Indijanca preko boka i slomio mu ruku.

Premda je svom snagom udario o tlo, indijanski je odmetnik još jednom ustao. Zdravom je rukom posegnuo za svojom odbačenom puškom. Mabry ga je nato ustrijelio s boka iz kolta. Poslije tri krivudava koraka Indijanac se složio u snijeg.

Janice se podigla. Klečala je u snijegu. Raščupana kosa padala joj je niz ramena. Lice joj bijaše ispijeno, haljina u dronjcima.

Mabryu je srce živo kucalo kad je ustao iz snijega i kad se stao osvrtati oko sebe, spreman da ustrijeli još kojeg napadača, ali Indijanci koji su ostali živi već su se bili razbježali.

Potrčao je i kleknuo uz Janice. Uz gorki jecaj bacila mu se u naručaj. Čvrsto ju je stisnuo na prsa, gledajući mimo njezine glave u kola.

Dodie je stajala ispred kola. Zaklonivši rukom oči, tražila ih je pogledom. Dim se lijeno dizao iz logorske vatre. Oko njih na čistini svila se tišina zimskog sumraka, studena i oštra. Nebo bijaše olovnosivo, a mrak se zavlačio među borove i jele u šumarku.

Mabry je pažljivo podigao na

noge zaplakanu Janice. Polagano, nabadajući s noge na nogu, poveo ju je prema vrancu. Uspuť je pokušio i svoju pušku iz snijega. Osjećao je mokrinu od krvi ispod odjeće, a glava mu je pucala od bolova u rani na potiljku.

Dodie ih je dočekala ispred kola, blijeda i napeta lica.

– Sedmorica. Ukrali su nam konje – bilo je sve što im je rekla.

Dva mrtva Indijanca ležala su uz kola. Jedan uz sama vrata. Mabry je letimično pogledao u njihova mrtva tijela. Dodie je još držala kolt u ruci.

Bijelac s raskoljenom glavom i skalpiran bijaše Wycoff. Uz njega je ležao Griffin. Bio je sav prorešetan mecima.

– Ustrijelio je jednoga pred šumarkom. Nahrupili su iznenada...

– rekla im je Dodie.

– Znam. Pokupi zalihe hrane. Moramo bježati odavde. Vratit će se uskoro – rekao joj je Mabry.

– Poslije ovoga? – zapitao je u čudu Healy.

– To su odmetnici bez žena. Vratit će se.

Janice se izvila iz njegova zagrljaja. Jednom je rukom poravnala kosu.

– Oprosti. Bila sam se... – rekla je zbunjeno.

– Ne misli više na to. Spremi se za polazak.

Mabry je prišao mrtvom Siuksu ispred ulaza u kola. Uhvatio ga je za pete i odvukao ustranu. Iza njega je ostao širok krvav trag u snijegu. Janice je okrenula glavu.

Bez žurbe i držeći se za ranu na boku, Mabry je pokupio porazbacano oružje: dvije puške od Indijanca i Wycoffovu. Griffinova konja s puškom u navlaci na sedlu ukrali su Siuksi, ali je Mabry otkopčao opasač s mecima s mrtvog Griffina. Mustang koga je ja-

hao Healy također je nestao bez traga.

– Ne možemo se maknuti odavde. Maggie je teško bolesna – pobunila se Janice.

– Žao mi je – reče Mabry, a glas mu je bio grub i otresit od boli koja ga je mučila u ranama – ali mora poći s nama. Ne možemo braniti ovo mjesto. Jednom smo ih iznenadili. Idući put više ih nećemo iznenaditi.

Tom Healy im je prišao hitrim koracima. Uhvatio je Janice za ruku.

– Ne smijemo je iznijeti iz kola. Ona ne smije vidjeti ovu krv i ovu jezovitu strahotu! – gotovo vrištavim glasom pobunila se Janice.

Mabryu je prekipjelo. Okrenuo se pun nestrpljivosti. Svaki mu je trenutak bio važan, jer je osjećao sve veću slabost. Ako odmah krenu, možda će se dovući do brvnare koja će im biti sigurno i čvrsto utočište.

– Mora izdržati i studen i jezo-vite prizore – odbrusio joj je Mabry. – Nemam ja vremena za pogrebe. Zamotajte je u gunjeve i put pod noge!

Janice ga je šibnula pogledom punim gnjeva i prezira, a onda mu okrenula leđa.

Mabryev je pogled prelazio po okolnim brdima. Osjećao se iznemogao kao da ga savladava bolest. Osjećao je prazninu u srcu i duši. Bilo mu je žao što se izderao na Janice, ali je znao da na njih sa svih strana vrebaju indijanski odmetnici. Vratit će se oni, a on i Healy bijahu sami s tri žene od kojih jedna bijaše odviše bolesna čak da krene na put po ljutoj studeni.

IX

Janice s jedne strane, a Mabry s druge podigli su bolesnu Maggie

na vranca. Maggie je bila samo djelomice pri svijesti, što je Mabrya bacilo u brige.

Iza sedla na vrancu bili su natovareni gunjevi i perine. Na mustangu su bile zalihe hrane i škri-njice sa zlatnicima za Maguirea u Butteu.

Dodie je prtila snijeg na čelu povorke, naoružana sačmaricom. Odjednom je zastala.

— Kinge! — pozvala je Mabrya k sebi.

Healy je zamijenio Mabrya uz vranca s Maggie, a ovaj se priključio Dodie. Nebo je bilo zastrto tmastim oblacima i na zemlju je pao mrak.

— Smrdi na dim.

Mabry je ponjušio zrak. Zaudaralo je na dim, i to na dim koji mu se nije ni najmanje svidao. Nije to bio smrad zapaljene šume.

Pošto je rekao Dodie da ostanu uz družinu, Mabry je pošao prema brvnari. Zaustavio se poslije nekoliko stotina metara. Ispod njega, podno padine, tisuću malih užarenih iskrica treperilo je u tamnoj noći. Bijaše to sve što je ostalo od brvnare i staje u dvorištu.

Nije u tom času uopće pomislio na Barkera, a ni na Indijance koji će pohrliti za njihovim tragovima. Misli su mu zaokupljale samo tri žene, pogotovu bolesna Maggie; za njih je toplina brvnare značila spas od bijele smrti.

Mabryu su to bili nepoznati predjeli, ali poput svih gorštaka, dobro je pamtio krajolik kojim je jahao. I toga poslijepodneva, dok je s Healyem jahao prema kolima, zapazio je obližnju kotlinu obraslu u šiprag i crnogoricu.

Vratio se do ostalih. Rekao im je što je vidio.

— Ne smijemo se tamo vratiti. Otići ćemo u kotlinu nedaleko odavde.

U kotlinu su se spustili uskom stazicom divljači uz sam rub padine. Mabry ih je vodio. Poslije kojih stotinjak metara šiprag se prorijedio. Ujahali su u gust šumarak. Mabry je iznenada ugledao ono što je i tražio: gust jasikovac okružen mladicama borova.

Pošto je odsjekao granje s borova uz jasikovac, složio je na brzinu stelju u snijeg. Na nju je položio kožuh od bizonske kože i gunjeve. Zatim je pažljivo skinuo Maggie s vranca i plegao je na tu privremenu postelju.

Potom je otišao u gajić. Posjekao je desetak borića tik uz zemlju. Čim je raskrčio čistinu, uzeo ih je savijati u krugu. Dodie ih je držala savinute, dok im je Mabry zavezao vrhove lasom, te tako od njih ispleo povisok svod u oblik kupole.

Janice je došla i pomogla im savijati stabla i plesti granje. Na vrhu se ostavili otvor za izlazak dima s ognjišta. Pošto su u zaklonu složili posteljice od borova granja, unijeli su i Maggie pod krovšte. Zatim je Mabry od sasječena granja ispleo vjetroban na mjestu gdje je privezao konje.

Čim su zapalili vatru, Mabry je pošao u obilazak okoliša, da utvrdi vidi li se odsjaj njihove vatre iz daljine. Ništa se nije vidjelo.

Vjetar je bivao se jači i zrak je mirisao na snijeg. A snijeg će za njih doći kao blagodat. Zamest će njihove tragove i pokriti njihovo sklonište debelim bijelim pokrivačem.

* * *

Janice je sjedila uz vatru. Kad je Mabry unišao pod krovšte, upitala ga je:

— Što ćemo sada?

— Čekat ćemo. Ništa nam drugo ne preostaje.

Vatra je treptala u tami i bacala

sablasne sjene po stijenama zakloništa. Maggie se nemirno trzala u snu.

– Hoće li se vratiti?

– Vratit će se. Njih je više nego li nas.

Janice je umukla. Mabry je nabacao još granja na vatru. U zaklonište je nahrupio val hladna zraka kad je Mabry odgurnuo zastor od gunjeva i opet izašao u snježnu noć.

Zar je nešto čuo? Ili je samo odveć oprezan?

Janice je bacila pogled preko vatre na Healya. Ležao je uz vatru umotan u gunj. Odjednom ju je obuzela želja da ispruži ruku i da ga pomiluje. Izgledao je više nego izgubljen.

Zamotala se u gunjeve. Zadrijemala je.

Mabry se vratio tiho i nečujno. Sjeo je uz vatru.

Vani je divljao hladan vjetar. Dodie je dodala Mabryu lončić s toplom kavom. Janice se osjetila nekako pogodenom u srce. Zamotala se toplije u gunjeve. Nitko nije izustio ni riječi.

Janice se probudila u osvit zore. Danja svjetlost probijala se kroz rupu na krovu spletanog zakloništa. Mabry je klečao uz vatru. Puhao je u nju da je rasplamsa. Janice je ustala i izašla da napuni lonac snijegom za vodu za kavu. Pristavila ga je na vatru. Sjetila se da joj je Dodie rekla da je zaljubljena u Mabrya. Glupost! Nikada se ona ne bi mogla zaljubiti u takva muškarca.

Mabry je ustao od vatre. Kad je izašao iz zakloništa, Janice je ustala i prišla do Maggie. U tom je času opazila da je Mabry tijekom noći pokrio Maggie svojim dugim kožuhom od bizonske kože.

Mabry se vratio za otprilike sat

vremena. Donio je dva oveća zeca i naramak granja za vatru.

– Skuhaj od njih juhu – rekao joj je. – Dok smo u ovoj divljini, morate se naučiti na svakojaku hranu. Pumino je meso, naprimjer, vrlo ukusno i hranjivo.

– Zar mačje? – pogledala ga je sa sumnjom u očima.

– Gorštaci ga cijene više od medvjedeg – odgovorio je.

Dodie je ušla u zaklonište i sjela uz vatru. Maggie je uto otvorila oči i ogledala se oko sebe. Prvi put poslije nekoliko sati izgledala je posve prisebna.

– Gdje smo to? – upitala ih je šaptom.

– Gdje smo, da smo, ne brinite vi ništa, gospo – odvratio joj je Mabry.

Maggie se zagledala u savinuto granje iznad sebe. Zrak u zakloništu bijaše zagušljiv od smrada dima i kuhanja hrane, ali još uvijek svježiji nego u kolima.

– Dobar si ti čovjek – pohvalila ga je Maggie.

Mabryu bijaše nelagodno od tih riječi. Nabacao je još granja na vatru.

Poslije objeda Mabry se ispružio na svom ležaju i začas zaspao umotan u gunjeve. Janice se zapiljala u njega, rastrzana osjećajima.

– Kako sam ti onomad rekla – reče Dodie – ti si zaljubljena u njega.

Janice se prenula. Pobojala se da ih Mabry možda nije čuo, ali je on spavao dubokim snom. Bila je zbunjena i ništa joj nije bilo po volji, jer sve što se tu događalo nikada se ne bi moglo dogoditi u civiliziranom svijetu u kojem je prije živjela.

– Ne, ja se ne mogu u njega zaljubiti. On je ubijao ljude – rekla je Janice ogorčeno.

Dodie je raščešljavala kosu. Ba-

cila je iskosa pogled u Janice.

– Slušaj, recimo da je Wycoff provalio u naša kola i recimo da si ti zapucala u njega, onda bi i ti ubila čovjeka – razložno će Dodie.

– Ali to bi bilo nešto sasvim drugo!

– Je li? – napomenula je podrugljivo Dodie dok se gledala u maleno zrcalce, a zatim je upitala Janice: – Što misliš odakle meni taj kolt?

– Koji kolt?

– Pa moj kolt, ženska glavo! Ja sam ga naslijedila od svog oca. Dali su mi ga kad je bio ubijen u Koloradu.

– Mislila sam da se gnušaš oružja – reče Janice.

– U ovoj divljini kolt je oružje i oruđe. Muškarci se njime koriste kad moraju. Ja dobro poznajem ljude kao što je King Mabry. Moj je otac bio istog kova. Ondje gdje vladaju bezakonje i nasilje čestiti se ljudi moraju latiti oružja da bi se obranili od razbojnika.

Maggie je otvorenih očiju pozorno slušala što je Dodie govorila.

– Pametno zboriš, djevojko, premda si još vrlo mlada. Tko zna gdje bismo i kako bismo završile da nas on nije spasio – prošaptala je Maggie.

– Nismo znale da nas slušate – rekla je na to Janice bolesnoj Maggie.

– Sve sam čula. Žao mi je što više nisam mlada. Takva junaka nema nadaleko.

Dugo su vremena poslije toga šutjele, samo je vatra pucketala. Janice se sjetila kako je jednom zgodom, dok su tako sjedili uz vatru, čula Healya kako ispod glasa pjevuši neku irsku narodnu pjesmicu. Razmaknula je zastor na ulazu u zaklonište da porpuh odnese dim kroz otvor u krovnište. Ovda – onda oveća bi kaplja pala

u vatru i zašišćala kako bi se snijeg otapao od topline. U zakloništu je svima bilo toplo i udobno.

Kad se King Mabry probudio, ležao je još neko vrijeme u tišini i razmišljao. Dodie je spavala. Janice je sjedila uz vatru, utonula u misli. Mabry ju je neko vrijeme promatrao. Zatim se zagledao u krovnište.

Morat će bježati odande. Putovanje, čak bez bolesne Maggie, bit će za sve užasan napor po mećavi i duboku snijegu. Morat će pričekati dok se ne stiša oluja. Nalazili su se negdje u blizini rijeke Red Fork, koliko je to mogao prosuditi po obličju krajolika. Middle Fork zaciјelo teče nešto južnije od njih.

Mabry nije dobro poznavao ove krajeve, ali lovac na krzna, od kojega je kupio vranca, mnogo mu je o njima pričao, a on ga je pozorno slušao.

Čim jednom krenu, najlakše će biti ako se spuste u dolinu podno Big Horna, pa udare preko nje do Montane. Uz rijeku će biti dosta šume i ogreva. Danju će se morati držati brda, a obnoć silaziti u dolinu po vodu. Ako ih posluži sreća, mogli bi natrpati i na neko naselje.

Uz stalnu opasnost da ih napadnu indijanski odmetnici, morali su se čuvati i Barkera koji je zaciјelo znao da Healy sa sobom nosi hrpu zlatnika i da ih više neće moći presresti i opljačkati kad se jednom dočepaju naseljenih krajeva u Montani i čim prošire glasine o Barkeru i njegovim razbojnicima.

Mabry je ustao. Nabio je šubaru na glavu i zagledao se u Janice. Namršćio je čelo.

– Ostavit ću vas same. Ako se ne vratim, ne udaljujte se od zakloništa dok ne prođe mećava. Uvijek se ravajte prema dobro vi-

dljivom međašu i zapamtite: ostavite li što manje tragova za sobom, to je manja mogućnost da će vas Barker pronaći.

Pokazao je rukom prema kotlini i dodao:

– Čim uhvatim kojeg zeca, postaviti ću opet stupice. Ne morate ići daleko po drva. Ima ih dovoljno uz padinu.

– Kada ćeš se vratiti?

– Za nekoliko sati, ako me nešto ne spriječi – odgovorio joj je i uzeo čistiti pušku. – Ako se vrijeme popravi, a ja se dotle ne vratim, krenite bez mene – nastavio je. – No bolje vam je da se strpate dok se Maggie malko oporavi. Najsigurnije vam je ako idete kroz šipražje. Nitko vam neće moći prići, a da ga pri tome ne čujete. Nikada nemojte ići dvaput istim putem i skrivajte se iza grmlja. No imate dovoljno oružja i metaka, pa lijepo ostanite gdje jeste.

– A zašto onda ti ideš?

– Moramo nešto jesti. Otići ću što dalje, kako pucnjavom ne bih odao mjesto gdje se nalazimo. Nađem li na fazana, njega ću umlatiti kolcem.

Poveo je vranca kroz šumarak. Otresao je snijeg s grmlja da zamete tragove. Jahao je više od dva sata, šibajući pomno krajinu očima. Gdje su nekada stajala kola, vidio je još samo hrpu pepela. Zacijelo, Barkerovih ruku djelo.

Nije naišao na tragove indijanskih odmetnika: dokaz da su dovoljno mudri da ne jašu po lošem vremenu. Vidio je tragove bizona uz smrznuti potok i mjesta gdje su srne razgrtale snijeg ne bi li pod njim našle nešto trave.

Ubio je fazana. Udario ga je kundakom puške. Prenoćio je desetak kilometara dalje od zakloništa gdje su ga čekale žene i Healy. U praskozorje, pošto je ispekao fa-

zana i pojeo ga, krenuo je dalje u lov.

Nešto prije podneva ubio je jelena u udolju među brdima. Sasjekao ga je na komade i složio iza sedla. Na povratku se služio svim mogućim smicalicama kako bi zamio tragove za sobom. Uskoro je opet počelo sniježiti, pa se nadao da će ih snijeg začas pokriti.

Popeo se na uzvisinu, jašući uz samu hrbat. Opazio je da se nešto miče ispred njega. Podigao je pušku, kadli opazi odsjaj riđe kose. Prišao je bliže i zaustavio vranca. Dodie je vadila zeca iz stupice. Ubila ga stručnim udarcem ruke po šiji.

– Gdje si to naučila?

Dodie se uspravila i nasmiješila mu se.

– Kod kuće. Nisam još imala ni deset godina kada sam ih hvatala u zamke.

Mabry je sjahao s vranca. Zatopao je nogama po snijegu da ih ugrije.

– Gdje su ostali? – upitao ju je.

– Tomo je otišao po drva. Vidim, ulovio si jelena.

– Nedaleko odavde – rekao joj je.

Osjećao se nekako lagodnije dok je razgovarao s Dodie nego s Janice.

– Ima ovdje mnogo divljači – nastavio je. – A ljeti je bogata ispaša. Vidio sam i tragove bizona. Jednog ću se dana ovamo vratiti.

– Zašto ne? – reče Dodie i priđe mu bliže. – Ovaj je kraj doista lijep.

– Pusto je ovdje. Nema susjeda.

– A kome trebaju susjedi? Ovaj je kraj kao stvoren za tebe, Kinge. Dok se nasele susjedi, ljudi će zaboraviti tko si i što si bio.

Podigla je zeca i stavila ga iza sedla na vrancu uz meso jelena. Zatim se okrenula i stala licem u

lice ispred Mabrya. Ledima je bila okrenuta konju.

– Ako žena želi nekog muškarca, otići će s njim u bilo koji kraj zemlje.

Mabry je pogleda i nasmiješi joj se.

– Što ti znaš o tome?

– Dosta. Onoliko koliko djevojka mora znati.

Pogledala ga je, a u očima joj se zrcalio drski izazov. Namjerno je ispružila ruku i otresla snijeg s njegova ramena. Zatim mu se bacila u naručaj. Poslije se Mabry nikako nije mogao sjetiti je li on nju prvi zagrlio ili ona njega. Pograbila ga je za ovratnik i podigla lice prema njegovim usnama. U iznenadnoj navali strasti počeo ju je vatreno cjelivati, dok se njezino tijelo sve jače pripijalo uz njegovo.

Bez daha stiskala se uz njega, a zatim je Mabry ustuknuo i zapešćem ruke obrisao usne.

– To nema smisla. Žao mi je – protisnuo je kroz zube.

Zabacila je kosu rukom za potiljak, dok su joj se njedra uzbibano dizala i spuštala.

– Žao! Zašto?

– Ti si još dijete.

Nasmijala mu se posprdno u lice.

– Zar ti izgledam kao dijete? Pa dobro, ako baš hoćeš, još sam mlada. A koliko djevojci mora biti godina da bi nekoga voljela? Koliko je godina bilo tvojoj majci kad te je rodila?

– Šesnaest. Sedamnaest možda.

– Ja ću navršiti osamnaest u kolovozu – rekla je i okrenula mu leđa. – Dobro, vrati se k Janice. Ona je starija od mene, ali nije za tebe?

– Janice je dobra djevojka.

– Svakako. Jedna od najboljih. Bit će dobra žena, ali ne za tebe!

Mabry se lecnuo. Bio je lud što se uopće upustio u išta s tom mla-

dom djevojkom, premda mu se mililo što ju je držao u naručju.

– Najbolje će biti da se vratimo – rekao je.

– Dobro... idemo.

Nisu više prozborili ni riječi. Dodie je bezbrižno prtila snijeg. Mabry je išao za njom zamišljen i zabrinut. Ta je djevojka bila odveć vatrena za svoje godine.

Pred zakloništem je skinuo meso divljači s vrnca. Dok ga je nosio, Dodie mu je stavila kažiprst pod bradu i podigla mu glavu da je pogleda u oči.

– Ti, ukočeni medonja – rekla mu je i nasmijala mu se u lice.

Išao je za njom napola srdit, napola razdragan.

Tom Healy izašao je iz zakloništa i pošao im ususret. Tiho je zazviždao zadivljen kad je ugledao svježe meso.

– Jeste li sreli Siukse.

– Ne, nisam. Oni su pametniji od bijelih ljudi i ne izlaze za vrijeme mećave.

– Ja im to neću uzeti za zlo.

– Vidio sam spaljena kola – rekao mu je Mabry dok je vezao meso.

Bacio je konopac preko visoke grane i provukao ga podalje od debla.

– Kako je Maggie? – upitao je Healya.

– Bolje. Danas je čak jela. I diše lakše. Pomogli su joj svjež zrak i dobra hrana.

– Ostat ćemo ovdje još koji dan, dok se posve ne oporavi.

Uto je i Dodie izašla iz zakloništa.

– Stavila sam vodu na vatru. Nadam se da ste se zaželjeli tople kave.

Mabry se uvukao za njom u zaklonište. Prihvatio je lončić koji mu je dodala Dodie. Healy je nešto kazao i Janice se nasmijala od srca. Healy je držao ruku na njezi-

nu ramenu. Mabry ih je motrio preko ruba lončića. Lice mu je bilo vrlo ozbiljno. Dodie mu dobaci kratak pogled, pa reče ispod glasa:

– Neka te to ne smeta. Oni su zajedno glumili dugo vremena.

Mabry se trgne i pogleda u Dodie.

– Zar se to vidi?

– Vidi se... Ali ona isto osjeća što i ti.

– Varaš se.

– A ne. Ne varam se. Imam ja zdrave oči. Samo ona neće da to prizna, čak ni samoj sebi, da je zaljubljena u revolveraša.

– Nemoj joj to zamjeriti. Bio bi to pasji život za ženu kakva je Janice.

Dodie nato nije ništa rekla, ali je dodala:

– Ona je s Istoka. Ona to ne razumije. Čak ni poslije svega što nam se dogodilo.

– A ti?

– Ja razumijem.

To je bilo točno, dakako. Glupo je bilo što se uopće ponadao da će ga Janice razumjeti. No on je bio samo čovjek. I on je želio da ima topli dom i uza se ljubljenu ženu koja će ga iskreno voljeti. Ali za Janice nije bilo mjesta uz njega. Malo bi koja žena to pokušala, a još bi manje njih u tome uspjelo. Pa ipak, i to se događalo.

A što joj je on mogao pružiti? Bio je protuha u sedlu, a svaki je ponuđeni posao morao odvagnuti, kao onaj posljednji kada su ga htjeli unajmiti samo zbog njegova kolta. Uvijek će se morati toga čuvati.

* * *

Dodie je sjedila prekrštenih nogu pod sobom, nasuprot Mabryu s druge strane vatre. Pri svakom pogledu na njega zadrhtala bi od slatka uzbuđenja.

Janice je budala! Tom Healy je

posve dobar za nju. On je Irac ve-sele čudi, drag i mio čovjek na svoj način, u svom kazališnom svijetu. Čovjek koji može svaku ženu učiniti zadovoljnom. Da, Tom Healy je divan, ali prepitom čovjek. King Mabry je poput divljeg mustanga. Nikad ga nitko neće moći ukrotiti. Tih, možda. Neusiljen na svoj način. Ali u duši čvrst i postojan kao klisurina. Posjedovao je u sebi nešto neukrotivo, što je za muškarca mnogo važnije od ljepote i prijaznosti.

Dodie je dohvatila kolt s gunja pokraj sebe i dala ga u ruku Mabryu. Bio je kolt njezina pokojnog oca.

– Odakle ti taj kolt?

– Naslijedila sam ga od oca. Poginuo je u borbi za pravo na vodu u Koloradu.

– Tamo ste živjeli?

– Živjeli smo u Kansasu, Novom Meksiku, Koloradu.

Pažljivo joj je vratio kolt. Vidjela je po izrazu njegova lica da on zna da je to prvorazredan kolt. Kolt kakav bi i on sam rado pripasao.

X

Prošla su još četiri zimska dana. Indijanskim odmetnicima više nije bilo ni traga ni glasa. Mabry je ubio još jednog fazana, a kroz rupu u ledu upecao iz rječice nekoliko pastrva. Healy se učio postavljati stupice i treći je dan uhvatio prvog zeca.

Jednom zgodom, dok je izviđao po okolišu blizu Holea, Mabry je naišao na tragove dvaju potkovanih konja iz pravca sjeverozapada. Po svemu sudeći, odjezdili su u brda istočno od rijeke Red Fork. Ali je Mabrya najviše zapanjilo što su nepoznati jahači pomno pročešljali prolaz u Wallu. Očito su očekivali da će ondje nekoga naći ili se s

nekim sastati. Tragovi kopita jednog konja bijahu mu poznati, ali tek kasno noću sjetio se da ih je prvi put vidio kod poštanske postaje u Hat Creeku.

Bili su to tragovi konja Joea Noss-a.

Mabry je bio svjestan opasnosti zbog toga što su predugo ostali na istom mjestu, ali to je bilo nužno kako bi se Maggie mogla što bolje oporaviti. Još jednom naporno putovanje bez odmora po velikoj hladnoći moglo ju je usmrtiti.

Vrativši se četvrtog dana na isto mjesto, Mabry je otkrio da je neznan jahač prošlog dana slijedio njegove tragove sve do hrbati iznad zakloništa. U snijegu je bilo već odviše mnogo tragova i zaklonište je svatko mogao pronaći.

Barker i Boyle kao da su propali u zemlju onoga dana kada su pošli u lov na Healya. Wycoff i Griffin poginuli su u okršaju sa Siuksima, ali je Barker jamačno znao da su djevojke ostale žive i da su sada s Healyem i njegovim zlatnicima.

A tih dana najvjerojatnije im se pridružio još i Joe Noss sa svojim ortakom koji je dobro poznavao ove krajeve oko kanjona red Cre-eka. Jer, kako nikoga nisu našli kod Holea, dva su jahača udarila na sjeverozapad, očito prema novom mjestu sastanka, gdje su se skrivali Barker i Boyle, pošto su spalili Healyeva kola.

Tragove što su vodili do hrbati iznad njihova zakloništa nedvojbeno je za sobom ostavio jedan od ta dva jahača. Stoga je bilo krajnje vrijeme da odande odu.

Pošto su povećerali, Mabry je upitao Maggie:

– Hoćete li moći jahati?

– U svako doba – tiho mu je, ali samouvjereno odgovorila žena.

– Dobro kad je tako. Spavat će-

mo samo četiri sata, a zatim krećemo odavde.

– Zar po mrklom mraku?

– Po mrklom mraku – potvrdio je Mabry. – Tako će nam ostati još tri sata do zore. Tri sata prednosti pred svima koji krenu za nama kad se razdani. A ako me slutnja ne vara, pred zoru će ponovo udariti snijeg.

Poslije četiri sata napustili su zaklonište i krenuli na put.

Maggie je jahala na vrancu umotana u gunjeve i kožuh od bizonske kože. Dodie i Janice imale su se smjenjivati na mustangu. King Mabry kročio je kroz debeo snijeg kao prethodnica. Vodio ih je uz vjetar nasuprot zapusima snijega. Držao se bizonske staze koju je uočio dan prije polaska. Pošto snijeg pokrije mjesto gdje su logorovali, njihove će tragove pokriti otisci bizonskih papaka.

Unatoč tome što je Maggie bila još vrlo slaba i što nitko od njih nije bio vičan putovanju pješice kroz snježnu pustoš, Mabry je držao brz korak. Oko sredine prijepodneva zaustavili su se u gustom boriku, zapalili vatru i okrijepili se toplom juhom. Poslije jela odmah su krenuli dalje. Mabry je malko zastao i zajedno s Janice zatro ostatke vatre.

– Vrlo si oprezan. Bojiš se Siuksa.

– I njih i Barkera – odvrati joj Mabry.

Pošli su ukorak kroz gust snijeg. Hladnoća je spustila živu ispod ništice. Pogodno vrijeme za putovanje, pa im Mabry nije dopuštao ni minute predaha. Poslije tri sata pješaćenja, prozebli, zastali su da popiju šalicu tople kave, te nastavili prtiti snijeg čim su se malko ugrijali.

Prolazili su ogoljenom krajinom bez ijednog stabla ili zimzelenog

grmlja. Mabry je bio vrlo zabrinut zbog toga. Posjedujući izvrsno čulo za svaku promjenu vremena, znao je da im se približava još jedna snježna oluja. Snijeg je padao sve gušći i gušći, a zrak bivao sve studeniji. Ono malo drva što su našli uz put kojim su prolazili potrošili su brže nego što su mogli sakupiti drugo. Trebalo je da što prije pronađu neki potok s obalom obraslom u vrbe i jasike. Inače bi se mogli smrznuti zameteni u goloj divljini.

Negdje ulijevo od njih pružale su se pustare Nowooda. Tuda je protjecao Nowood Creek, koji je dobrano zaslužio ime što ga je dobio prije nekoliko godina, jer uz njegovu obalu nije raslo ni jedno jedino stablo.

Mabry uhvati Janice za nadlakticu.

— Vidiš li onaj bor oprljen grmom gore na vrleti?

— Vidim — potvrdila je Janice.

— Ti ih vodi tamo. Tom će pomoći Maggie. Idi ravno prema tom boru. Ja ću uzeti mustanga i odoh u izvidnicu.

Mabry ih je ostavio u brzom kasu. Puhao je sve jači i studeniji vjetar koji ih je grizao za lice. Za koju minutu snijeg će početi padati kao gust zastor i zaklonit će ih od njegova pogleda kad se osvrne unatrag.

* * *

Hodali su sporo, umorno, nabađajući s noge na nogu. Janice je svaki čas bacala poglede prema vrleti ispred sebe, pomno pazeći na visoki bor, ali naleti snijega sve više su joj mutili i zatvarali vidik.

Visoku vrletnu stijenu uzela je kao cilj. Stari se snijeg skrutnuo u led na površini i nije pucao pod njihovom težinom, ali su vrancu noge duboko propadale u snijeg,

što im je još više usporavalo korak.

Za vrijeme trenutačnog zastoja Janice pogleda u Maggie. Lice joj je bilo sivo, posuto dubokim borama. Usta je pokrila rupcem.

— Možeš li? — upitao ju je Healy.

— Ne brinite za mene — ohrabrila ga je.

Kinga Mabrya kao da je progutao dubok snijeg.

Kad su stigli do vrletne stijene na vrhu brda, Janice je pogledom potražila gromom oprljeni bor. No ništa nije vidjela pred sobom osim gusta snijega. Zubi su joj uspaničeno počeli cvokotati na pasjoj studeni.

— Tome, ne možemo dalje. Ne vidim ga više. Ne znam moramo li ići ravno ili skrenuti — zavapila je u strahu Janice.

— Stijena je na istom pravcu s borom, zar ne?

— Da.

Healy se vratio dvadesetak metara stazom kojom su se popeli na brdo. Kroz trenutačno razrijeđeni snježni zastor ugledao je vrh bora iza stijene, tridesetak metara ulijevo od mjesta na kojem su se zaustavili.

Čim su se dovukli do bora, Mabry se pojavio iz snijega kao bijela sablast. Poveo ih je niz blagi proplanak. U dnu dolinice, među drvećem, ugledali su slabašan plamsaj vatre.

Dodie se odmah prihvatila kuhanja, čim su se skupili oko vatre. Tom Healy pošao je da skupi što više granja. Kad se malko udaljio od ostalih, opazio je Mabrya. Učinio mu se zabrinut i uznemiren.

— Što je, Kinge? — upitao ga je sa strepnjom.

— Vidio sam tragove četiriju jahača... na potkovanim konjima.

Janice je u srcu i duši znala: da je Mabry sâm, on bi smjesta odja-

hao i pohvatao ili pobio nepoznate jahače. Vezan uz njih, nije se usudio to učiniti. Tako je prednost bila u rukama Barkera i njegovih ljudi.

Čim stignu do prve naseobine u Montani, Barkeru će odzvoniti. Glas o njegovoj podloj djelatnosti začas će se raširiti, a kad se jednom pročuje, onda će se valjda netko sjetiti i da je družbovao s Henryjem Plummerom.

Mabry je složio privremeno zaklonište za Maggie i ova je, iscrpljena od duga i naporna putovanja zaspala, čim su je položili na postelju od borovih grana i gunjeva. Healy je ponovo otišao po drva, a Mabry je čučnuo uz vatru pokraj Janice da se malko odmori.

– Ti nikada ne gledaš u vatru, Kinge – napomenula je.

– Opasno je. U noći čovjeku moraju oči biti prilagođene na tamu. Zabulji li se u vatru i ustane li iznenada, slijep je. Tako začas postane mrtav čovjek.

– Zar su tebi uvijek na pameti takve stvari?

– Svakako. Da nisu, sada bih bio u grobu.

Snijeg je i dalje padao i pokrivao njegove tragove, ali će stoga sutradan njihovi tragovi biti još dublji i uočljiviji iz veće daljine.

– Što će Tom sada kad vam je izgorjela oprema? – upitao ju je.

– Počet ćemo sve iznova. Tom će već nešto smisliti.

– Neće vam biti lako.

– Neće.

– U Montani, u Coulsonu, tamo biste mogli početi. Grad je sagrađen lani – reče Mabry.

Uto se i Tom Healy vratio s namkom polomljenih grana i iverja s gnjilih panjeva. Stao je uz vatru da ogrije prozeble ruke.

– Odanle voze i poštanske kočije do Virginia Citya i još dalje na

zapad – nastavio je Mabry.

– A što će biti s tobom? – upitala ga je Janice.

– Zavući ću se u neku rupu dok ne grane proljeće, a onda ću u Blues ili čak do jezera Bear Lake. Uvijek sam volio one krajeve.

Janice je šutjela. Sjetila se dugih, prašnjavih drmusanja u natkritim kolima i vožnji u sporim putničkim vlakovima s neudobnim klupama, sjetila se jeftinih hotela u kojima ju je uvijek šibao propuh.

– Držat ću i krave – dodao je – i uzgajati konje. Sagrađit ću i kućicu, zato da mogu sjediti na trijemu i pasti oči po dalekim obzorima. Kućicu uz izvor bistre vode i s lugom oko nje.

– Baš si to lijepo zamislio.

– I bit će lijepo, premda pusto kad je čovjek sam, bez žene.

Janice je vidjela da se Healy prenuo kad je to čuo. Okrenuo se od vatre i zagledao u Mabrya strogim pogledom. Tom je bio čovjek koji nikoga nije mogao mrziti. Takva mu je bila narav, ali je njoj upalo u oči da su ga Mabryeve riječi uzrujale.

– Možete se oženiti. Zbog toga to i pričate – rekao je Tom prilično razdražljivim tonom.

Mabry je grickao i žvakao treščicu dok je pričao. Odjednom su mu se vilice zaustavile. Trenutak je šutio, kao da razmišlja što mu valja na to reći, da ne ispadne odveć grub. Kad je progovorio, glas mu je bio odmjeran i dubok. Gledao je u Healya ispod namrštena čela.

– Da, mogao bih se i oženiti. Saviti toplo gnijezdo za pravu ženu. To vas muči, zar ne, Tome?

– Ne, ako to ne bude Janice. Vi ne možete pružiti pristojan život ženi kao što je Janice – odbrusio mu je Healy.

– Tome! – prekorila ga je Jani-

ce povišenim glasom.

— Nikakav život za pristojnu ženu — nastavio je Healy tvrdoglavo. — Bit će to bračni život koji će trajati dok nekoga ne probušite metkom i dok ne budete morali ponovo bježati u šumu. Što će onda biti s vašom ljubljenu ženicom i lijepom kućicom?

King Mabry je zaustio da nešto kaže, ali se predomislio. Ustao je i okrenuo leđa vatri.

Janice je brže-bolje kazala:

— Ja sam dovoljno odrasla da sama odlučim što ću učiniti, Tome. I kad bi me King zaprosio da mu budem žena — oklijevala je tren, pa zatim dodala — ja bih pristala da se udam za njega.

Mabry se okrene i zagleda u Janice. Bio je osupnut njezinim riječima. Tom Healy se razrogačenim očima zabuljio u Janice. Bio je zgranut njezinom odlukom. Lice mu je bilo blijedo kao kreda. Samo Dodie nije ničim pokazala što misli i osjeća. Podignuvši obrve, razgrtala je štapom žeravicu u vatri.

Healy se na trenutak ukipio kao da je od kamena. Ostavljao je dojam čovjeka kome nije dobro. Dabome, potonule su mu sve nade. Poslije kratke šutnje kazao je posve tihim glasom, tako da su ga jedva čuli:

— Idem spavati. Kinge, vi ćete na prvu stražu. Probudite me kad dođe moj red.

Uzeo je svoje gunjeve i zavukao se u kut zakloništa.

King se s nelagodom u srcu osvrnuo oko sebe. Nije navikao na takve neugodne situacije, pa se u njima osjećao posve nemoćnim.

— Neka se javi tko želi tople juhe! — pozvala ih je veselim glasom Dodie.

Dodie je nahranila Maggie. Mabry i Janice nisu imali hrabrosti da se pogledaju u oči dok su sjedi-

li jedno pokraj drugoga uz logorsku vatru.

Mabry je očito bio vrlo zbunjen. Želio je pridobiti za sebe Janice Ryan. Želio ju je više od svega na svijetu, ali ima li on pravo da je uzme za ženu? Da ga je barem odbila! Trsio bi se da je zaboravi i to bi riješilo sve njegove brige. Kad mu je Dodie kazala da je Janice zaljubljena u njega, mislio je da ga Dodie zavatlava.

Znao je on predobro što Janice misli o muškarcima kakav je on. On je bio rođen u posve drugom svijetu od nje, u svijetu koji ona neće moći nikada shvatiti, u svijetu kome se neće moći prilagoditi.

Budući da je bio odrastao u sasvim drugačijim prilikama od nje, nije uopće znao što mu je činiti. U strahu i da pogleda u Janice, prestrašen od onoga što se bilo dogodilo, srkao je pohlepno juhu, kako bi imao izgovor da ne mora ništa kazati.

Samo Dodie nije bila uzbuđena. Mabry joj je dobacio značajan pogled, ali je njezino lice ostalo ozbiljno. Sjetivši se onih nekoliko prisnih trenutaka koje je proveo ljubeći se s njom u šumi, Mabry se pobojavao da bi Dodie mogla nešto izbrbljati. Međutim, Dodie nije bila mamina razmaženica, nego borac kao i on. Primala je život onakvim kakav jest i borila se za svoju sreću, ne čekajući da joj je netko drugi donese na pladnju.

— Kinge! — zovnula ga je Dodie. — Hoćeš li još juhe?

— Ostavi lonac uz vatru.

Dodie se podbočila rukama o bokove i zagledala u Kinga i Janice.

— No, što čekate? Zar se nećete poljubiti?

— U tebe je dug jezik — zagundao je King i ustao.

Dodie je prasnula u smijeh.

— Ali znam ja i šutjeti, zar ne,

Kinge? – bocnula ga je Dodie.

– Zaveži i idi spavati – otresao se na nju Mabry.

– Dobro – uzdahnula je Dodie.

– Ja barem znam što mi je činiti.

Mabry uze čeprkati po vatri. Bio je više nego zbunjen. Pekla ga je savjest. U jednom se trenutku uplašio da bi Dodie mogla odati njihovu tajnu. Ali je vjerovao da Dodie nije bila od tog soja žena. Mabry je pokušao misliti na sve što ih još sutradan čeka, ali je bio odveć svjestan toga da Janice sjedi uz njega i da nije sam.

– Jesi li ti ono ozbiljno mislila?

– upitao ju je napokon.

– Da. Jesam.

– Neće ti biti lako.

– Ništa nije lako. Imat ću barem svoj dom.

Te su ga riječi ganule. Dom! On nije imao svoj dom još od djetinjstva. Ali kakav joj on dom može dati. Dom u koji će ga jedne večeri donijeti mrtva u lijesu. A on je prosio Janice da ga podijeli s njim.

Mabry je ustao. Gonila ga je potreba da nešto učini, ali nije znao što i kako. Nije mogao prići Janice i pograbiti je u zagrljaj.

Uzeo je pušku u ruke.

– Idem dolje do potoka – rekao je.

Opsovao je prostački u sebi kad se udaljio od zakloništa. Iza njega, kad se osvrnuo za sobom, svjetlucala je vatra. Vidio je Janice kako bulji u nju, sama i osamljena.

Snijeg mu je škripao pod nogama. Podigao je pogled na nebo. Oblaci su se počeli kidati. Na čašak je zažmirkala zvijezda, a zatim su je opet zastrli oblaci što su brodili nebeskim svodom.

Bio je budala što je uopće pomišljao na brak s Janice. On će sada vezati svoju sudbinu s njezinom, a njegova je bila vezana uz kolt.

A tko zna hoće li uopće stići živi u Montanu?

Dotada ih je pratila sreća. Načuo je dobro uši. Uz obalu potoka čuo je samo uobičajene noćne zvukove. U zimskoj snježnoj noći svaki se šušanj čuje na kilometre. Prebacio je pušku preko ramena i vratio se k vatri.

Vatra je gotovo utrnula. Ugasio ju je i naložio novu uz nju. Na mjestu stare, gdje je tlo bilo toplo, rasprostro je gunj, kako to rade prekaljeni gorštaci po ljutoj zimi. Prije nego što je legao, još je obišao konje. Vranac je veselo zatop-tao nogoma čim ga je nanjušio. Zatim je nabacao još granja na vatru i probudio Healya.

– Sve je mirno. Nećemo ih buditi dok ne svane.

No nije prošao ni sat vremena, a Healy ga je probudio, drmajući ga za rame.

– Kinge, diži se! Snijeg se topi.

Mabry je malko podigao glavu. Čuo je kapkanje snijega što se topio na drveću i osjetio lagodnu jugovinu u zraku.

– Nema što, puše jugovina – rekao je uz smijesak. – Oprosti što sam te probudio – ispričavao se Healy.

– Do jutra će se otopiti svi smetovi.

Mabry se protegnuo. Dok je slušao kapkanje vode, njezin ga je zvuk uljuljkao u slatki san. Odsada će brže putovati. I bit će ispaše za konje.

Kad se ponovo probudio, sunce mu je sjalo u oči, a nebo je bilo bez oblačka, vedro i modro.

XI

Držeći se obronaka, gdje je bilo manje urvina i blata, odmicali su nešto brže nego dok su prtili snijeg. Zrak je bio kristalno čist i providan do velikih daljina. Mabry je

svako toliko odlazio u izvidnicu i pregledavao krajinu. Međutim, Tom Healy je prvi opazio tragove nepotkovanih konja. Bilo ih je mnogo, najmanje dvadesetak. Trenutak kasnije ugledali su skupinu Indijanaca.

– Budite mirni. To su Šošoni – upozorio ih je Mabry. Indijanci su malko raširili redove dok su im prilazili. Njihov poglavica, plećati starac sijede kose, podigao je ruku na pozdrav, pokazavši im dlan. Kad im je sasvim prišao, rukovao se s Mabryem.

– Ja Visoki Medvjed. Prijatelj Sivog Lisca. Ti znaš Sivog Lisca? – upitao je poglavica.

– Upoznao sam ga u Arizoni – odgovorio mu je Mabry, a postrance reče: – Indijanci generala Croka zovu Sivi Lisac. Mabry pogleda u krdo od desetak konja koje su Indijanci vodili sa sobom. Ti su konji mogli riješiti njihov najveći problem, samo ako ih Šošoni budu htjeli trampiti za oružje.

– Trampiš konje s Vranama? – upitao je Mabry poglavicu. Visoki se Medvjed nato nasmijulio.

– Mi trampimo – rekao je. – A gdje su vaši konji?

Mabry mu je ispričao potanko sve što im se dogodilo, točno onako kako bi to i Indijanac ispriповijedao to jest uz mnogo lamatanja rukama. Posebice je razvukao u tančine opis njihova boja s odmetnicima iz plemena Siuksa i kako su ih nagnali u bijeg, jer je znao da Šošoni žive u neprijateljstvu sa Siuksima.

To je pričanje bilo također uvod u trgovinu. Znajući da su se borili protiv njihovih neprijatelja, Šošoni će s njima rado trgovati.

– Selo blizu. Hoćeš doći? – pozvao ga je Visoki Medvjed.

Pošli su za Šošonima. Uskoro su u gorskoj uvali ugledali selo s de-

setak i više nastambi ispletenih od šiblja i blata. Djeca i psi istrčali su im ususret.

Za nekoliko minuta već su svi sjedili oko logorske vatre, jeli i razgovarali s Indijancima kako su znali i mogli, služeći se ponajviše rukama.

King Mabry je donio višak oružja i rasprostro ga na gunju uz vatru tako da su ga svi Šošoni mogli dobro vidjeti. Puške su bile ušćuvane, ali koltovi bijahu stari i izlizani od duge uporabe.

Šošoni, okupljeni oko logorske vatre, bacali su poglede na razasrto oružje. Indijancima je uvijek nedostajalo municije i rijetko su kada imali dosta pušaka za sve ratnike. A baš na to je Mabry i računao. Pogode li se sa Šošonima, mogli su doći do konja i mnogo brže umaknuti u Montanu ispod Barkera.

Veliki Medvjed dohvatio je gotovo novu vinčesterku koja je nekad pripadala Griffinu. Uzeo ju je obratiti u rukama.

Očito, kao stari ratnik znao je cijeniti što je dobro oružje.

– Hoćeš trampiti? – upitao ga je.

– Možda – pretvarao se Mabry kao da nije baš zainteresiran. – Trebaju nam tri ili četiri konja.

Visoki Medvjed je nastavio ogleđavati pušku. Odvagivao ju je rukama. Očito, vrlo mu se svidjela. Mabry podigne staru spensericu i pokaže je poglavici.

– Dva mustanga – rekao je.

Stari Šošon nije uopće htio pogledati staru spensericu. Mabry izvadi svoju duhankesu i ponudi je u krug. Visoki Medvjed smotao je cigaretu spretno i brzo, a većina ostalih Indijanaca zadimila je iz lule.

– Onaj ridan – reče Mabry – i onaj šarac. Njih bih uzeo.

Visoki Medvjed ostavi vinčesterku i uze najbliži revolver, stari veliki kolt.

– Ne dobar. Ne puca daleko.

Mabry pograbi kolt.

– Gledaj – reče.

Pokazao je u bor desetak metara od njih. Još to nije pravo ni rekao, a već je zapucao. Zrno je po sredini raskolilo vrh borića u iverje.

– Oooo – zadržano će Indijanci.

Svi su počeli govoriti u jedan glas, buljeći u revolver. Visoki Medvjed uzeo je kolt u ruku i ogleđao ga.

– Ti pucaš brzo. Ti ciljaš dobro – pohvalio ga je.

Cjenkanje je potrajalo cijeli sat. Revolveri i puške kolali su iz ruke u ruku. Zatim su jeli zajedno sa Šošonima i popili kavu koju je skuhalo Janice.

Napokon je sklopljena pogodba. U zamjenu za vinčesterku, staru spensericu i kolt dobili su tri konja na kôja su natovarili svoj teret.

Sutradan, u osvit zore, sa svježim zalihamasuhog mesa, koje su dobili od Šošona u zamjenu za nešto metaka i gunj, Mabry se s družinom vratio na stazu.

Jašući neprestano na sjever pod blagim proljetnim nebom, naišli su na još nešto snijega po padinama obronaka do kojih nisu dopirale sunčeve zrake. No ipak je Mabry bio podosta nespokojan.

Doista, unatoč njegovu oprezu, mirnoj krajini i onom što su im rekli Šošoni, umalo da nisu upali u zasjedu.

Healy je jahao na čelu povorke, a Mabry je izviđao udaljen kojih stotinjak metara s lijeve strane, kad li su odmetnici iz plemena Siuksa udarili na njih kao grom iz vedra neba. Šest Indijanaca izronilo je iz uske gudure. Spasio ih je samo Healyev povik.

Healy je zapucao u istom trenu kad su Indijanci iskočili iz gudure. Zrno je pogodilo prvog Indijanca u prsa. Siuks je jauknuo i zgrabio rukom granje grmlja dok je padao.

Dodie, koja je bila naoružana sačmaricom, okrenula je naglo konja i ispraznila prvu cijev u napadače, a za njom drugu. Mabry je dojahao vratolomnim galopom. Namotavši uzde oko jabučice sedla, pucao je što je brže mogao u raspršene Indijance.

Siuksi su za tren oka nestali kao što su i došli. Koliko ih je Siuksa napalo, nisu imali pojma. Čak je i Janice zapucala iz starog kolta. Mabry ju je letimično pogledao, ali joj nije rekao ni riječi. Međutim, pohvalio je Dodie.

– Dobro si ih naprašila – rekao joj je.

Janice je spremila kolt u korice. U tom trenutku pogled joj se sreo s Mabryevim.

– Da je potrajalo još koji trenutak, ubila bi Indijanca – dobacio joj je kroz smijeh.

– Oni su nas napali iz čista mira – odgovorila mu je kao da se zbog toga ispričava.

– Tako to obično rade odmetnici i razbojnici – odvratio joj je.

Mabry opazi da Janice zuri u travu na kojoj je Healy ostao ležati. Mabry skoči s vranca i pritrči do Healya. Healy ga je pogledao u oči. Lice mu je bilo blijedo kao krpa, ali je bio živ i zdrav. Ustao je i rekao Mabryu:

– Bježimo odavde dok smo još svi živi.

– Metni Maggie u sedlo – odvratio je Healyu.

Mabry je sišao niz obronak i pridružio se ostalima. Poveo ih je hitrim kasom preko gorskog ravnjaka prema zapadu.

U sumrak ugledali su pred sobom kolibicu, koral i staju u dvori-

štu. Ali iz dimnjaka se nije dizao dim i nisu zapazili nikakva drugog znaka života, osim konja u koralu.

Umorni, vodeći konje za povodac, spustili su se korakom niz strm obronak. Sve oko njih bijaše tiho i pusto. Ali naišli su na brvnaru i osjećali su se kao da je njihovu napornom putovanju došao kraj.

Janice se okrenula i bacila pogled iza sebe. Jedva se još sjećala Hat Creeka, gradova na Istoku i kazališta u kojima je nastupala.

U tiho predvečerje primicali su se novom domu. Janice se nadala da je sve prošlo, da su sve patnje ostale za njima.

Brvnara je bila nedaleko od utoka dva potoka. Oko koralu prostirao se velik travnjak, iza kuće mračava šuma, a uz obalu potoka do kuće raslo je nekoliko starih topola i borova.

Ujahali su u prednje dvorište. Iz kuće nitko nije odgovorio na Mabryev pozdrav. Sjahao je, izvadio kolt ih korica i popeo se na trijem. Lupio je nekoliko puta šakom po vratima. Uto je opazio bijelu ceduljicu zataknutu na vrata. Kresnuo je šibicu. Nagnuo se i napeo oči da vidi što na njoj piše.

Otišao sam u Fort Custer. Odmorite se, najedite i ostavite drva uz ognjište. U kući nema viskija. Nema ni novaca. Viski sam popio, novce uzeo da kupim viski.

Windy Stuart

Mabry je otvorio vrata i zakoraknuo preko praga. Kresnuo je još jednu šibicu i zapalio svijeću na stolu. Uz ognjište je ugledao sanduk pun nasječenih drva. Uz kuhinju bila su još dva sobička i u svakom dvije uske postelje. Doista šteta što sutra moraju dalje. Fort Custer jamačno nije daleko, a kad jednom tamo stignu, skinut će i Barkera s vrata.

– Udite. Ja ću odvesti konje u staju i nahraniti ih – pozvao je ostale u brvnaru.

Polagano je skinuo Maggie s konja i pomogao joj da uđe u kuću i legne na jednu od Stuartovih postelja.

Izašao je na vrata i zagledao se u noć i visoke topole i borove koji su bacali sablasne sjene u dvorište iza kuće. Windy Stuart je zacijelo znao kakvu opasnost predstavljaju te topole i borovi uz kuću, ali je vjerojatno mislio da je šteta da ih posiječe.

Janice je izašla za njim na vrata.

– Smirite se, Kinge. Sada smo na sigurnom – rekla mu je.

– Tko zna gdje nas Barker čeka?

– Zaboravi na njega. Sve je to sada prošlost.

– Ne, nije. Taj neće tako lako odustati od svog nauma da se dočepa Healyevih zlatnika.

– Imaš pravo, Kinge – doviknula im je Dodie iz kuće.

– Pa što nam on sada može? – prosvjedovala je Janice.

– Njegove će nevolje početi kad mi ispričamo našu priču u Fort Custeru. Stoga nas neće pustiti da tamo živi stignemo. A došli su mu i njegovi drugovi u pomoć – odgovorio joj je Mabry.

Koliko je još bilo do Fort Custeru, Mabry nije znao. Ali Barker je jamačno znao, jer ovi su krajevi bili njegovo staro lovište, stoga će i odabrati najpogodnije mjesto za napad.

– Pretjeruješ, Kinge. Sada se više neće usuditi da nas napadnu. Preblizu smo Fort Custeru.

King se nije htio s njom prepirati, premda su ga morile zle slutnje da ih mračne šume onkraj potoka na njih vrebaju oči željne njihove krvi. A njegove ga slutnje još nikada nisu prevarile. U mnogo prilika spasile su mu glavu.

U brvnari je bilo toplo i ugodno. Mabry je zastro prozore indijskim gunjevima. Windy je očito bio u prijateljskim odnosima s Vranama koji su, kao i Šošoni, bili stari neprijatelji Siuksa. Vatra je veselo pucketala na ognjištu. Janice im je kuhala večeru, a Dodie je postavljala stol. Healy se obrijao i uredno počešljao prije večere. Osim britve izvukao je i čistu košulju ih stvari koje su ponijeli ih kola. Da ga Healy ne zasjeni svojom urednoću, Mabry se također obrijao i počešljao.

Za vrijeme večere riječi su im nekako zapinjale u grlu. Mabry je cijelo vrijeme napeto osluškivao šumove što su dolazili izvana, a Tom Healy je bio kisela lica i nije izgledao odveć sretan. Janice je ovda-onda bacila upitni pogled na Mabrya. Samo je Dodie bila vesela. Smijala se i neko vrijeme čavrljala, ali uskoro je i ona utonula u šutnju.

Poslije večere Mabry je izašao na dvorište. Janice je pošla za njim. Šetali su zajedno oko korala.

– Kinge – rekla mu je tiho – više ne smije biti ubijanja.

– Čovjek se mora braniti – razložno je odgovorio Mabry.

– Neću se moći udati za tebe ako nastaviš ubijati.

Bila je to stara priča koja mu je već išla na živce. Kao da je on ubijao iz užitka!

– Nemaš pravo da to tražiš od mene, Janice. Tko zna što nas već sutra čeka. Ja ne volim ubijati, ali neću dopustiti ni da mene netko ubije.

– Možeš to izbjeći.

– Možda. Ali ti nemaš iskustva da bi me mogla zbog toga osuđivati.

– Onda nisi ništa bolji od onoga kakvim te drže.

– A što ljudi rade u ratu? Rekla si mi da je tvoj otac bio u ratu.

Zar nije ubijao ljude koje nije ni poznavao?

– To je drugo.

– Je li? – posprdno će Mabry.

– Zar stoga što nose sa sobom zastave? I ovo je rat, rat na Divljem zapadu. Rat onih koji čestito rade i grade protiv onih koji pljačkaju i pale.

– Nije točno, Kinge – zatresla je Janice glavom.

Mabry se iz očaja zagledao u brda. Kako da je uvjeri u ispravnost svog mišljenja? Ili bilo koga tko to nije osjetio na svojoj koži? Oni su divlju, neukročenu zemlju i njezine stanovnike osuđivali prema načelima svog građanskog života u civiliziranom svijetu.

– A indijanski odmetnici? Zar je trebalo da ih pustim da nas ubiju?

– Nisu svi Indijanci takvi. Počesto su bolji od nas bijelaca. Oni se bore za svoj način života koji je za njih dobar kao što je naš za nas – ogorčeno mu je odgovarala Janice.

Janice je ušutjela. Mabry je znao da je neće moći uvjeriti da postoji razlika između poštenih Indijanaca i odmetnika. Ona je mrzila ljude s revolverom i ono što oni rade. U Virginiji onaj tko ubije ide u zatvor ili na vješala. Mabry je mogao prozrijeti njezine misli, ali nije bio čovjek jak na riječima. Osjetio je kako se među njima produbljuje jaz i očajnički je pokušavao da ga nekako premosti.

Pružio je ruke i privukao je k sebi, ali su se njezina leđa ukrutila. Pogledala ga je u oči.

– Obećaj mi da se više nećeš laćati revolvera.

Spustio je ruke i ustuknuo korak.

– Bio bih najveća budala kad bih ti tako nešto obećao. Ovo je zemlja koltova.

Ljutito se okrenula od njega.

– Mislím da je točno sve što su

mi rekli o tebi. Ti uživaš u ubijanju. I ne voliš me. Da me voliš, ispunio bi mi želju.

— Ne — rekao je tiho — ne bih. To što od mene tražiš nije dokaz ljubavi. Ja sam svoj čovjek. Ja živim onako kako mi to nalaže moja savjest.

— Savjest! — planula je Janice.
— Ti uopće ne znaš što znači ta riječ!

Naglo je utrčala u kuću. Mabry je umornim koracima došetao do trijema. Stajao je i buljio u mrak, sve dok se vatra u kući nije pretvorila u žeravicu i pepeo. Smotao je cigaretu i zapalio je, zaklonivši plamen dlanovima.

— Janice... Janice — prošetao je u noć.

Ali mu noć nije dala odgovora. Zapuhao je lagani lahor i zašuštao u velikim krošnjama topola i borova. Negdje onkraj šume vuk samotnjak počeo je zavijati na mjesec.

XII

U praskozorje King Mabry se izvukao iz postelje i žurno obukao. Tom Healy već je bio ustao. Mabry ga je čuo kako cjepka triješće za vatru. Uskoro je zapucketala vatra u ognjištu. Kad je Mabry obuo čizme, vrata su se na brvnari zatvorila. Healy je opet izašao na dvorište.

Mabry je opasao kolt oko mršavih bokova. Potapšao je kolt dlanom kao da se želi uvjeriti da ga može hitro izvući iz korica.

Otišao je u kuhinju. Nalio je vode u koritašce i oprao lice i ruke. Voda u koritu na dvorištu bila je još prehladna rano ujutro u to doba godine.

Čim se počeo šaljati, Mabry je prišao k vatri i bacio na nju nekoliko kladica. Zatim je nalio u lončić vruće kave. Janice je također već

bila ustala i obukla se. Kad ga je čula kako se mota po kuhinji, ušla je kako bi s njim porazgovarala.

Kava je bila topla i jaka. Uzeo je lončić među dlanove da ugrije ozeble prste i prišao k prozoru. Healya nigdje nije vidio. Očito je otišao u staju da napoji i nahrani konje. Mabry je sjeo za kuhinjski stol.

I Janice je natočila kave i pridružila se Mabryu za stolom. Izgledala je svježije, odmoreno i vrlo ljupko, točno onakva kakvu ju je prvi put vidio u poštanskoj postaji Hat Creeku.

— Oprosti, Kinge. Žao mi je, doista. Ali ti zacijelo ne bi želio da učinim nešto protiv svog uvjerenja, zar ne? — upitala ga je umiljatim glasom.

— Popij tu kavu dok je topla — rekao joj je i kimnuo prema lončiću u njezinoj ruci.

Dodie je izašla iz spavaće sobe, a nekoliko trenutaka poslije nje pojavila se i Maggie. Maggie je hodala vrlo sporo i pažljivo, ali bez ičije pomoći. Smršavila je, ali oči su joj se iskrile.

— Neka nikad nitko ne kaže da mi Irci nismo otporni i žilavi — napomenuo je uz smiješak Mabry.

— Ozdravit ću. Ozdravit ću ja, ne bojte se — ozbiljnim je glasom kazala Maggie.

Janice je preko stola pogledala u Mabrya koji je izbjegavao njezin pogled. U kuhinji je bivalo sve toplije i kava je opojno mirisala. Vani je zemlja još bila pokrivena mrazom, a njima je u kući bilo udobno i toplo.

Maggie se ogledala oko sebe, a kad je progovorila, glas joj je bio pomalo obojen sjetom:

— Lijepo je ovdje u kući. Vrijedna bi žena od nje mogla napraviti pravi raj. I ovo drveće oko kuće!

Uvijek sam voljela gledati staro, visoko drveće.

– U proljeće – reče Marby – bregovi zazelene. Po vrhuncima još se bjelasa ponešto snijega, ali ovdje u dolini livade su mekane kao sag i goveda kaskaju do koljena u sočnoj travi.

– A ja ću hodati po daskama neke prašnjave pozornice i prevlačiti se u zagušljivim svlačionicama – napomenula je na to Maggie.

– Ti nikada nećeš ni poželjeti da nešto drugo radiš – podsjetila ju je Dodie. – I kad bi imala dom poput ovoga, jednog bi dana, opijene mirisom šminke i očarana pljeskom gledateljstva, pobjegla opet na pozornicu.

– Možda... možda... Ali ipak bih rado pokušala imati svoj dom.

Mabry je ispio kavu i stavio još nekoliko drvaca na vatru. Srce mu je govorilo da ima mnogo stvari o kojima bi valjalo porazgovarati sa Janice. I Janice je željela da ih on kaže, ali je Mabry bio više raspoložen za sve drugo negoli za razgovor sa Janice.

– Gdje je taj Tom? – upitala je iznenada Dodie.

– U staji. Vjerojatno hrani konje.

King je ustao od stola, okrenuo se i zagledao kroz prozor. Vrletni vrhunci bijahu goli i bijeli. Samo je još mjestimice na njima bilo nešto snijega u ponikvama i kotlinama, kamo sunčeve zrake nisu mogle doprijeti.

Mabry se vratio stolu, stavio na nj šalicu i smotao cigaretu. Janice je prišla k stolu. Mabry je podigao pogled i zagledao se u nju.

– Gdje je Tom, pobogu, tako dugo. Ja sam gladna – rekla je Janice.

– Ja ću vam prirediti doručak. Moramo ranije jesti ako želimo što prije krenuti odavde – rekla je Dodie.

Uzela je tavu i stavila u nju masti. U kući je bilo slanine i jaja. Dodie je podigla jedno jaje u zrak.

– Ovome se ovdje nisam nadala. Mislila sam da u ovim krajevima ljudi jedu samo govedinu i grah! – veselim je glasom rekla Dodie.

Janice je ustala od stola i kazala:

– Idem na svježi zrak. Idem pomoći Tomu istimariti konje.

Izašla je brzim koracima, zalupivši vrata za sobom. Mast je cvrčala u tavi i Mabry je promatrao Dodie dok je rezala slaninu i razbijala jaja u tavu.

– Ne daj se obeshrabriti, Kinge. Proći će to nju – rekla mu je Dodie da ga utješi.

Mabry je pogledao u Dodie, ali nije rekao ni riječi. Od mirisa pržene slanine skupila mu se slina u ustima. Bio je gladan kao vuk. Povukao je dim iz cigarete i zavalio se udobno u stolicu, uživajući u prisnoj atmosferi domaćeg ognjišta, u pucketanju vatre i šuštanju ženske odjeće, voljene žene dok se kreće po kuhinji.

Da mu je čak i ovakva brvnara, kućica koju bi čovjek mogao nazvati svojim domom. Koji to vrag spopadne čovjeka da se neprestance potuca od nemila do nedraga? Projahao je kroz mnoge kajeve i mnogo je toga vidio i naučio, ali koja mu korist od svega toga kad nema potomka da mu sve to dade u predaju?

Na pamet mu padoše dani kad je kao momčić izjahao prvi put u preriju. Sjećao se zova daljina, izazova nepoznatih krajeva, kanjona u koje još nije stupila ljudska noga, dubokih dolina, dalekih visočja, osamljenih pustinskih pješčara.

Sve je to želio upoznati, uvjeren da nikada neće posustati, da se nikada neće umoriti. Obožavao je miris samotnih logorskih vatri,

studen koja ga je budila u mrazno jutro, čak vonj vatre od bizonska izmeta. Sjećao se golemih krda bizona, na tisuće njih, s mrazom na kudravim glavama i leđima. Nije mogao zaboraviti ni škripu sedla u galopu i izazovni prkos čim bi opazio nekog jahača u daljini.

Tako se jamačno osjeća svaki mlad muškarac u ranim danima mladosti. Čovjek mora uvijek u sebi zadržati nešto od tog poleta i djelić te mladenačke snage, kao što ih je i on zadržao, ali ipak dođe vrijeme kada čovjek poželi ženu, dom, sina.

Sumoran od tih misli, Mabry je ustao od stola i stao šetkati kuhinjom. Muškarac mora negdje pustiti korijenje, nešto sagraditi, ne smije cijeli život provesti u sedlu lutajući prerijom. Muškarcu treba nešto što može nazvati samo svojim, nešto što će sâm izgraditi svojim rukama i neprekidno usavršavati. Što nam vrijedi život ako ga protratimo u dokolici i potucanju? Jamačno, muškarac mora vidjeti svijeta. Mora pogledati što se krije iza dalekih obzorja, mora vidjeti svjetla nepoznatih gradova, mora odmjeriti svoju snagu sa snagom drugih muškaraca.

Pošto navršši određene godine, litalica postaje kao izgubljen pas bez gospodara, a onda počne na njega i sve više sličiti.

Možda je budala što neće da poslušaa Janice? Napokon, možda se više nikada neće ni susresti s Barkerom, a ljudi u Bluesu ili u blizini jezera Bear neće u njemu prepoznati ozloglašena revolveraša. Tamo živi mnogo mormona, a oni su uglavnom vrlo miroljubiva čeljad. Kad bi prestao nositi kolt ili ga nosio tako da ga nitko ne vidi, možda više nikada ne bi morao iz njega ni pucati.

– Sjedni već jednom za taj stol,

molim te. Ispržit ću ti slaninu i jaja – rekla mu je Dodie kad je prišla k prozoru. – Baš je to čudno što se još nisu vratili.

– Vjerojatno su još u staji.

– A, što, pobogu, rade tako...

Dodie je zašutjela u pola rečenice, pa brže-bolje dodala:

– Kinge, tamo se nešto neobično događa!

Mabry je spustio viljušku na stol. Usta su mu još bila puna slanine i jaja kad je ustao. Prišao je k Dodie, ali se zaustavio podalje od prozora odakle je mogao vidjeti što se događa ispred kuće, ali da njega ne vide izvana.

– Što si vidjela?

– Zeca sam vidjela – šaptom će Dodie. – Istrčao je iz šumarka prema koralu, a zatim je pobjegao kao sumanut natrag u šumu.

Mabry je očima prebirao svaki kutak u dvorištu ispred kuće. Zeca može uplašiti samo čovjek.

Htio se prerano okaniti kolta. Dodie je imala pravo. U dvorištu se nešto nezgodno događalo. Healy i Janice predugo suse zadržali u staji. U njoj, k tome, jedva je bilo mjesta i za konje.

– Ostani u kući. Ja ću izaći na stražnja vrata.

– Molim te, nemoj! Oni i njih drže na nišanu. U to možeš biti siguran – rekla mu je Dodie.

Prišla je k puškama koje su stajale naslonjene uza zid. Uzela je jednu, a sačmaricu je stavila uz vrata.

– Pokrivat ću te, Kinge, koliko mogu.

– Mičio se od prozora – rekao joj je.

Dok je govorio, razmišljao je kako da se odupre Barkeru i njegovim razbojnicima, koji su ih više nego sigurno čekali u zasjedi. Jer, da nije tako, Tom i Janice odavno bi se već vratili iz staje. Razbojnici

su ih držali kao taoce i čekali da i on izađe iz kuće kako bi ga mogli ustrijeliti.

U tom se trenu Mabry sjetio podruma. Podrum je imao izlaz i na dvorište, i to uz stranu kuće uz staju. Podigao je podrumaska vrata na podu kuhinje.

– Ti se ne miči odavde. Čuvaj kuću i nikoga ne puštaj unutra – naredio je djevojci.

Potiho, na vršcima prstiju, sišao je ljestvama u podrum. Zatim se osvrnuo pažljivo oko sebe.

Podrum se prostirao ispod cijele kuće. U njemu je bilo nekoliko košara s povrćem i sanduk pun kukuruza. S greda su visjele šunke i nekoliko komada slanine. Desetak metara dalje bila su podrumaska vrata kojima se izlazilo na dvorište. Na svu sreću, bila su otvorena. Windy Stuart bio je ponešto nemarno čeljade, ali njegova nemarnost možda će im spasiti glavu. Kad bi ih morao otvoriti, zacijelo bi zaškripjela i udarila o zemlju.

Na dvorištu između staje i dvorišnih vrata podruma bila je hrpa iscijepanih drva, a iza njih stražnji kraj staje. Pošto je dobro proučio položaj dvorišta, Mabry je sišao natrag ljestvama u podrum i popeo se u kuhinju toliko da mu je samo glava provirila iz poda.

– Dodie, polagano ćeš izbrojati do pedeset. Kad dođeš do pedeset, otvori ulazna vrata na kući i tresni s njima da se zatvore. Nemoj ni za živu glavu da slučajno staneš ispred vrata. Otvori ih i zatvori, ali pazi da ih snažno zalupiš.

– Dobro, Kinge, ne brini – rekla je Dodie.

Mabry je ponovo sišao u podrum. Prišao je k ljestvama ispod dvorišnih podrumskih vrata. Popeo se uz ljestve sve dok mu oči nisu došle u razinu s tlom. Nešto razbacanih drva po dvorištu za-

klanjalo ga je od nepoželjnih pogleda. Popeo se još za jednu prečku na ljestvama. Nikoga nije ugledao.

Stražnja stijena staje izgledala je prilično čvrsta. Pošto je ustanovio s kojom je pomnjom Windy Stuart sagradio svoju staju, dvojio je da je između dasaka ostavio i najmanju rupicu kroz koju bi mogao da se provuče propuh ili da proviri znatiželjno oko.

S koltom u ruci, Mabry je pričekao još jedan trenutak. Usta su mu se osušila. Bio je to trenutak kad je znao da će idućeg trena iskočiti iz podruma i osjetiti kako mu olovno zrno razdire tijelo.

Samo budale i praznoglavce nikada ne obuzima strah. Ali, svejedno, i čovjek obuzet strahom mora jednom udariti na svoje neprijatelje. Recimo da se vrati u kuću i čeka da oni učine prvi korak? Znao je unaprijed što bi oni učinili. Čekali bi još neko vrijeme, a zatim su naredili da izađe jer će inače ubiti i Healya i Janice.

Stoga je on morao učiniti prvi korak. Čovjek nikada ne pobijedi, sjedi li u zapečku prekrivenih ruku. Davno je već naučio da se u borbi najlakše pobijedi napadom i da uvijek valja napadati svim sredstvima.

Vrata su zalupila!

Mabry je iskočio na brisani prostor. Pretrčao ga je u dva-tri skoka i zaklonio se uz stražnju stijenu staje. Ako je dobro računao, dvojica su razbojnika bila u staji. No gdje su ostala dvojica?

Budući da je stigao do stijene staje, a da nitko od razbojnika nije na njega zapucao, zaključio je da se četvrti razbojnik stisnuo negdje u zaklonu gdje ga Mabry nije mogao vidjeti. Imajući to na umu, Mabry je pretpostavio da se četvrti razbojnik skriva ispred kuće, izme-

du šumarka i staze. A s toga je mjesta mogao držati na nišanu ulazna vrata kuće, te je morao vidjeti Dodie kad je otvorila i zatvorila vrata brvnare. Stoga se Mabry pobojavao da je njegova varka propala.

U staji je zaškripjela čizma, a zatim je Healy povikao:

— Kinge, molim te, izadi na trenutak!

— Glasnije! — čuo je King Barkerov glas. — Pokušaj li ga i najmanjim znakom upozoriti, ubit ću ti ženu!

Minutu kasnije Mabry je čuo kako netko kune.

— Ne pali to! — prepoznao je Boyleov glas. — Pametni su ti oni. Ona djevojka u kući ima pušku!

Za Mabrya je kucnuo odlučan čas. Valjalo ih je preduhitriti. Njih je bilo više, stoga ih je Mabry po svaku cijenu morao zaskočiti.

Zaklon ispred kuće nije bio bogzna kakav. Zaklanjao je samo sprijeda, ali ne i straga. Boyle je bio u tom zaklonu ispred kuće, pa je vidio djevojčinu ruku.

Mabry je sunuo kao strijela. Držao se drvene stijene staje, ali ne odveć blizu, zato da ga Boyle ne opazi.

No, Boyle da je vidio. Okrenuo je cijev puške prema njemu, ali presporo. Mabry je već ispružio ruku s koltom i naciljao. U tom mu se trenutku učinilo da vrijeme usporeno odmiče. Vidio je Boyleovo blijedo, napeto lice i pušku uperenu u sebe, ali je mirno stajao i u njemu u tom trenu nije bilo nimalo jarosti. Kolt mu je poskočio u šaci kad mu je prst potegnulo okidač.

Boylea je zrno pogodilo u zube. Glava mu se trgnula unatrag kao da ju je udario težak malj, a zatim je pao na zemlju. Okrenuo se na bok, te se pružio prema puški koja

mu je ispala iz ruke, ali mu je krv šiknula na usta. Ukočio se i klonuo.

Iz staje se nije čuo ni glas.

— Jedan manje, no ostala su još trojica — pomislio je Mabry.

Doduše, oni će imati jednu metu, a on tri, jednu negdje u zasjedi i dvije u staji. Janice i Healy jamačno će biti pritiješteni uz stijenu staje ili u neki kut. Mabry je znao: čim upadne u staju, naletjet će na dvije revolverske cijevi, ali je u prednosti, jer samo on zna kada će upasti kroz vrata staje.

Pokušao se sjetiti kako staja izgleda iznutra, zamisliti gdje su se razbojnici mogli skutriti. Jedan će zacijelo biti uz stijenu iza vrata. Najvjerojatnije Barker. Vrata nisu bila baš uska, pa će stoga najprije zapucati u razbojnika koji će stajati sučelice njemu, a zatim se baciti na koljena i prorešetati Barkera.

— Kinge, gotov si! Imamo te na nišanu. Izadi i baci oružje ili ćemo ti ubiti prijatelje! — povikao je iznenada Barker iz staje.

Znači, razbojnici nisu znali gdje se u tom trenutku on nalazio. Nisu znali koliko im se blizu primakao. Da odbaci kolt, bila bi najveća ludost. Oni će ih poslije ionako sve poubijati. A ovako, mogao je računati na trenutak iznenađenja, jer je uvijek bolje napasti negoli čekati.

Usta su mu se osušila i srce mu je ludački lupalo. Obrisao je oznojene dlanove o hlače. Čvrsto je stisnuo kolt u šaci, a zatim je u jednom skoku istrčao iza ugla na vrata staje.

Za njim je prasnula puška i zrno mu je prozviždalo pokraj glave.

Mabry je tresnuo nogom u vrata staje i širom ih otvorio. Ugledao je Joea Nossu i zapucao. Mabryevo ga je zrno pogodilo u želudac. Noss je pao na stražnjicu.

Barker je pograbio Janice i povukao je kao štit pred sebe, a ona

se otimala, ne bi li mu se otrgla iz ruku. Nenadano ju je Barker snažno gurnuo prema Mabryu. Iskočio je kroz vrata staje na dvorište, a Healy je pokušao da ga ščepa za rukav. Healy se zatim sagnuo i istrgnuo revolver iz Nossovih ruku, ali kad je htio istrčati iz staje za Barkerom, Mabry ga je zrabio za nadlakticu.

– Stani, čovječe! Vani nas čeka zasjeda!

Mabry je odmaknuo Healya od otvorenih vrata staje. Vani su na njih vrebala dva razbojnika koji su znali da o ishodu ove borbe ovisi ne samo njihov život nego i plijen od petnaest tisuća dolara u zlatu.

Mabry je uhvatio vranca za uzde i okrenuo ga. Vonj krvi i baruta uznemirio je životinju koja je sva podrhtavala. Zabacivši nogu preko leđa vrancu na indijanski način, Mabry je prodorno zauškao, a Healy je odalamio vranca šeširom po sapima.

U jednom skoku vranac je izjurio iz staje. Odjeknuo je pucanj, a zatim je Mabry otvorio vatru. Pucao je ispod vrančeva vrata. Zatim se digao u sjedeći položaj čim je opazio Barkera kako trči u zaklon. Podbo je vranca ostrugama i uz indijanski bojni poklik zagalopirao za Barkerom.

Pucanj je odjeknuo negdje u blizini i zrno je rasporilo ovratnik Mabryeve košulje. Krajičkom oka Mabry je opazio razbojnika koji je iskočio iz zaklona uz koral i potrčao da se dohvati svog konja. Meci iz Healyeva revolvera presjekli su mu noge.

Barkera je Mabryev vranac dohvatio kopitima i srušio ga na zemlju. Mabry je okrenuo konja. Barker je zapucao, klečeći na zemlji. Zrno je Mabryu okrznulo obraz. Zatim je Mabry tri put opalio, vrlo

brzo, koliko je najbrže mogao.

Barker je ustao, psujući. Mabry je skočio s vranca na zemlju, a Barker okrene cijev revolvera prema njemu. Na Barkerovoj košulji krv je stvarala sve veću i veću mrlju.

Mabry više nije pucao. Gledao je u ranjenog Barkera kako se iz petnih žila napinje da podigne ruku s revolverom što više.

Ispred staje stajali su Janice i Healy. Bez riječi, ukipljeni, gledali su u Mabrya i Barkera. Dodie je izašla na trijem kuće s vinčesterkom u ruci.

Barker je podigao ruku s revolverom, no zatim se cijev spustila prema zemlji. Oči su mu zakolutale. Učinio je još dva koraka na svinutim koljenima koja više nisu mogla nositi njegovu težinu. Savio se u pasu i na kraju izvalio na zemlju. Revolver mu je kliznuo iz prstiju.

Mabry je izbacio prazne čahure iz kolta. U bubnju mu je ostao još jedan jedini metak. Ponovo ga je napunio u grobnoj tišini. Čuo je samo kako krošnja topola šušte na jutarnjem lahoru i osjećao žarku bol u obrazu.

Pošao je prema mjestu gdje mu je ispao drugi kolt kad je skočio s vranca na zemlju. Pokupio ga je. Tanak mlaz krvi tekao mu je niz ranjeni obraz.

Janice je buljila u njega razrogačenim očima i blijeda u licu. Mabry je pošao prema njoj, ali kad joj se približio na nekoliko koraka, Janice mu je okrenula leđa i pošla u kuću.

– Uzrujana je. Za nju je to bila velika kušnja – rekao je tihim glasom Healy.

– Smirit će se ona, Kinge! Duguje ti više nego što ti može dati. Svi ti mi dugujemo svoje živote – rekla mu je Maggie koja im se pri-

družila pred kućom.

Oči Kinga Mabrya bijahu sive i hladne.

– Nitko meni ništa ne duguje, Maggie. Sada možete bez straha poći u Fort Custer.

– Zar nećeš s nama?

– Možda vas sustignem.

Dodie je spustila kundak vinčesterke na zemlju.

– Daj joj vremena, Kinge! Ona je žena s Istoka. Zapamti to već jednom – rekla mu je Dodie.

Mabry ju je pogledao tmurnim i tužnim očima, pa se okrenuo. Prišao je k vrancu, uhvatio ga za oglav i zajahao.

XIII

Zrake svjetlosti probijele su se kroz mrak iz prozora kuća u ulici Wallace kojom su se sve rjeđi prolaznici žurili svojim kućama.

Ovdje-ondje na drvenim nogostupima daske su muklo odjekivale ili škripale pod koracima nogu u čizmama. Ili se čulo gackanje po blatu onih koji su prelazili ulice prema salunima koji su još bili otvoreni. Nešto dalje niz ulicu ispred saluna stajalo je nekoliko konja čije su uzde bile omotane oko prečke privezišta. U obližnjem je dvorištu zaškripao kotač na bunaru i čuo se pljusak vode u lime-
nom vedru.

Tom Healy zapalio je lulu i nervozno je pogledavao niz ulicu. Čekao je Janice koja se dotada već morala presvući.

Nešto će zajedno pojesti za večeru u salunu, pa se vratiti u hotel „Five Story“ u kojem su odsjeli u Virginia Cityu.

Bila je to njihova posljednja večer u tom gradu, posljednja u jednom vrlo uspješnom tjednu.

Healy je povukao dim iz lule i naslonio se na stup nadstrešnice. Dronjavi, pijani rudar zastao je, pa

njišući se lijeno, zapilio se u Healya. Promrmljao je nešto nerazgovijetno ispod glasa, te pošao dalje, posrćući krivudavo blatnjavom ulicom.

Healy baci pogled niz ulicu, jer je čuo topot konjskih kopita. Neki zakašnjeli jahač ujahao je u grad s prerijske staze. Healy ga je pogledao, a zatim se polagano uspravio, odvojivši leđa od stupa. Toliko je zinuo od zaprepaštenja da je gotovo ostao bez daha.

Krupan muškarac na crnom konju i s crnim šeširom nabitim niskom na čelo, u kratkom ovčjem kožuhi nije mogao biti itko drugi nego King Mabry!

Healy je izvadio lulu iz usta. Osjetio je prazninu i mučninu u želucu. Zapiljio se u lulu. Tako, znači, došao je za njima. A toga se Tom Healy u svom srcu najviše plašio.

Onoga dana na Stuartovu ranču King Mabry je zajahao vranca i odjezdio u galopu iz dvorišta, a da im nije rekao ni zbogom, niti se osvrnuo da ih još jednom pogleda. A nešto kasnije i oni su krenuli u Fort Custer.

U Fort Custeru našli su Maguirea. On je tamo održavao predstave, a kad je primio svoj novac i čuo što su sve prepatili na putovanju od Hat Creeka do Fort Custer, odmah im je predložio da im pomogne da ponovo počnu nastupati u kazalištu. Održali su nekoliko predstava u Fort Custeru, zatim u Butteu, te napokon poznjeli velik
uspjeh u Virginia Cityu.

Tri su tjedna već bila prošla od krvavog obračuna s Barkerom i njegovim razbojnicima na ranču Windya Stuarta, pa je ta borba već pomalo postala legendom. Ime Windya Stuarta, za što se on svesrdno pobrinuo, u njoj je zauzimalo gotovo presudno mjesto.

Stuart se vratio kući na vrijeme da im pomogne pokopati mrtve. Pregledao je ranč sa svih strana i pozorno saslušao sve pojedinosti o borbi Kinga Mabrya s Barkerom. Stuart se vratio s njima u Fort Custer, uskraćujući ostalima zadovoljstvo da tu priču, najbolju koju je ikada čuo, prepričava itko drugi osim njega.

Od toga dana nitko više nije vidio Kinga Mabrya. Kamo je otišao, nitko nije znao. Sa Stuartova je ranča odjahao u zaborav, iščeznuvši u nepoznatom pravcu. No, svejedno, ni jedna noć nije prošla, a da Healy nije razbijao glavu o tome što će se dogoditi ako se Mabry jednog dana ipak pojavi.

Janice ga cijelo to vrijeme nije ni jednom riječi nikada spomenula. Glumila je svoje uloge na pozornici i pjevala kao da se ništa posebno nije dogodilo. Bila je smirena, čak manje raspoložena za razgovor, a uvijek je jedva čekala da se poslije predstava što prije vrati u svoju hotelsku sobu. U njezinu vladanju ništa Healyu nije dalo naslutiti što misli ili osjeća. A još je manje mogao to dokučiti po njezinim riječima.

Mabry je dojahao do privezišta ispred saluna, sjahao, privezao vranca, te ušao u salun, odgurnuvši krilna vrata. Ako je i spazio Healya, nije to ničim pokazao. Za pasom, nisko uz bedro, visio mu je kolt u koricama.

Healy je istresao pepeo iz lule, tuckajući njome po drvenom stupu. Kazalište je bilo s druge strane ulice, nasuprot salunu, tako da je kroz prozor saluna Mabry mogao vidjeti vrata na kazališnoj zgradi. Healy je spremio lulu u džep. Muškarac mora znati na čemu je, jednom za svagda.

Tijekom tih nekoliko posljednjih tjedana on i Janice postali su vrlo

bliski i prisni. Doduše, o svom odnosu nisu nikad prozborili ni riječi, ali se Healyu činilo da među njima postoje i dublji osjećaji od pukog razumijevanja.

Healy je pošao odlučnim korakom preko ulice. Gurnuo je krilna vrata i ušao u salun. King Mabry je stajao uz šank. Šešir je zabacio na potiljak, a u ruci je držao čašu. Healyu je izgledao krupniji i krutiji negoli ikada prije.

Četiri su kauboja igrala poker za susjednim stolom. Druga dva gosta stajala su uz šank i pili. Healy je prišao k šanku i stao tik uz Mabrya.

– Hoćete čašicu irskog? – upitao je.

Mabry ga pogleda. Healy je dohvatio bocu i pošto je sebi natočio punu čašu, gurnuo je bocu prema Mabryu.

– Vonja na tresetište. Kušajte!

– Hvala.

Mabry je natočio punu čašu.

– Za sreću – rekao je i podigao čašu.

Healy je trenutak oklijevao, a zatim se malko nasmijuljio.

– Pa može. Za vašu – rekao je.

Kada su istrusili čaše niz grlo, Healy je svoju pomno stavio na šank.

– Ona je preko puta u kazalištu, Kinge. Izaći će sada... svaki čas.

Mabry se okrenuo prema Tomu Healyu. Pogledao ga je u oči.

– Vi ste zaljubljeni u nju, zar ne? – upitao ga je otvoreno.

– Lagao bih kad bih vam rekao da nisam – priznao mu je Tom Healy.

– Zašto ste mi onda rekli da je ona preko puta u kazalištu? – upitao ga je Mabry.

– Vi ste dobar čovjek, Kinge. Teško će naći boljega. Možda vi imate više sreće u životu od mene. Ali jednom to moramo raščistiti,

zar ne? – odvrati mu Healy.

– Svakako.

Vrata na zgradi kazališta su se otvorila i Janice je stupila na ulicu. Pogledavala je pomalo uznemireno gore-dolje kao da nekoga traži ili očekuje.

– Ona vas čeka, Tome – rekao je Mabry Tomu Healyu.

– Ali možda se nada da će vas ugledati, Kinge – odvrati mu Tom Healy.

– A ne – reče King Mabry i zatrese odlučno glavom. – Ona čeka vas, Tome! Vas traži!

Tom Healy je trenutak stajao vrlo uspravno i mirno kao da je isklesan iz kamena. Buljio je netremice u Mabrya, a zatim mu pružio ruku.

– Zbogom Kinge! – rekao je.

– Adios!

Rukovali su se i Tom Healy je žustrim koracima pohrlio iz saluna, prešao preko ulice, te se zaputio prema Janice.

Janice je ispružila ruke prema njemu čim ga je ugledala.

– Tome! – dočekala ga je veselim glasom i lagano ga poljubila u obraz čim joj je prišao.

– Oprosti što si me morala čekati – ispričao joj se.

– Već sam se bila uplašila da me nisi ostavio i pobjegao s nekom drugom, mladom i ljepšom djevojkom.

– Zar u ovom gradu ima ljepših djevojaka od trebe? Strpi se dok ne stignemo u San Francisco – odvratio joj je u šali Tom Healy i uhvatio je ispod ruke.

– Pođimo pojesti juhu prije spavanja. Gladna sam – predložila mu je Janice.

– Svakako, mila – odvratio joj je oduševljeno Healy.

Za njima su se zalupila vrata na salunu. Healy je čuo škripu čizama po daskama nogostupa, zatim

škripu sedla kad je težina tijela napela stremen, te napokon topot konjskih kopita.

Kad su stigli do saluna, Healy je pošao naprijed i otvorio vrata. Janice je ušla ispred njega preko praga. Healy je bacio letimičan pogled iza sebe niz ulicu. Krupan muškarac na crnom konju nejasno se ocrtavao na zasjenjenoj ulici. Gledao je za njima. Prije nego što je zaokrenuo preko praga, Healyu se učinilo da je i jahač krenuo niz ulicu.

Odabrali su mjesto uz prozor. Janice je sjela za stol. Bila je leđima okrenuta prozoru. Dok je Tom sjedao na svoju stolicu, vidio je jahača kako jaše pokraj prozora. Za jedan tren svjetlost iz saluna obasjala je dio njegova sedla, nogu s nisko pripasanim koltom uz bedro, te sjajne crne sapi vranca. Trenutak zatim vranac je udario u kas, upravo kad je Healy uzeo jelovnik sa stola. Srce mu je živo udaralo dok je slušao sve dalji i dalji topot vrančevih kopita.

Bacio je pogled na jelovnik koji je bio sav uprljan masnim mrljama od nečistih prstiju. No u tom trenutku vrata saluna s treskom su se otvorila. Healy oćuti kako mu se srce steglo kao da ga je neka nevidljiva ruka stisla čeličnim prstima. Podigao je glavu.

Na otvorenim vratima stajala je Dodie. Ogledavala se panično po salunu.

– Čiji je onaj ridan vani na privezištu? – povikala je.

– Moj, gospodice, ako nemate ništa protiv toga – javio se neki mlad kauboj.

– Što tražiš za njega? – upitala ga je Dodie.

Kauboj je oklijevao trenutak, a zatim se nacerekao.

– Za vas, lijepa gospodice, samo trideset dolara. Može?

– Dodie je brže-bolje izbrojila trideset dolara i dala ih kauboju. Zatim se okrenula prema Healyu. S Healya je svrnula pogled na Janice, pa ponovo natrag na Healya.

– Tome, ja...

– Idi, Dodie, sve mi je jasno – rekao joj je kratko Healy.

Dodie se okrenula na peti i hitro istrčala iz gostionice. Trenutak kasnije još je jedan jahač projezdio ispred prozora saluna, ali ovaj put u vratolomnom galopu od prvog

koraka. Svjetlost je kroz prozor obasjala sedlo, lijepo oblikovanu nogu i sjajne ride sapi konja. Zatim je malo-pomalo topot konjskih kopita zamro u daljini.

– Ej! – dreknuo je zgranuti kauboj čim je Dodie projahala mimo prozora saluna. – Vražja cura! Odnijela mi je sedlo!

– Ne brinite, prijatelju. Sve je u redu. Ja ću vam kupiti novo – utješio ga je Healy, pa je svrnuo pogled na jelovnik. – Imaju samo juhu od luka – dodao je.

KRAJ

U PRIPREMI:

Hal D. White
Kid Mallory

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 60.840 d, a za šest mjeseci 30.420 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO). Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DEM 33,00, ATS 234,00, SHF 27,00, HLG 37,00, SEK 116,00, FRF 109,00, USD 17,00, (avionom USD 20,20) CAD 24,00 (avionom CAD 28,30), Australia AUD 12,00, (avionom AUD 15,00).

Uplata na devizni račun 30101-620-16-25731-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI).

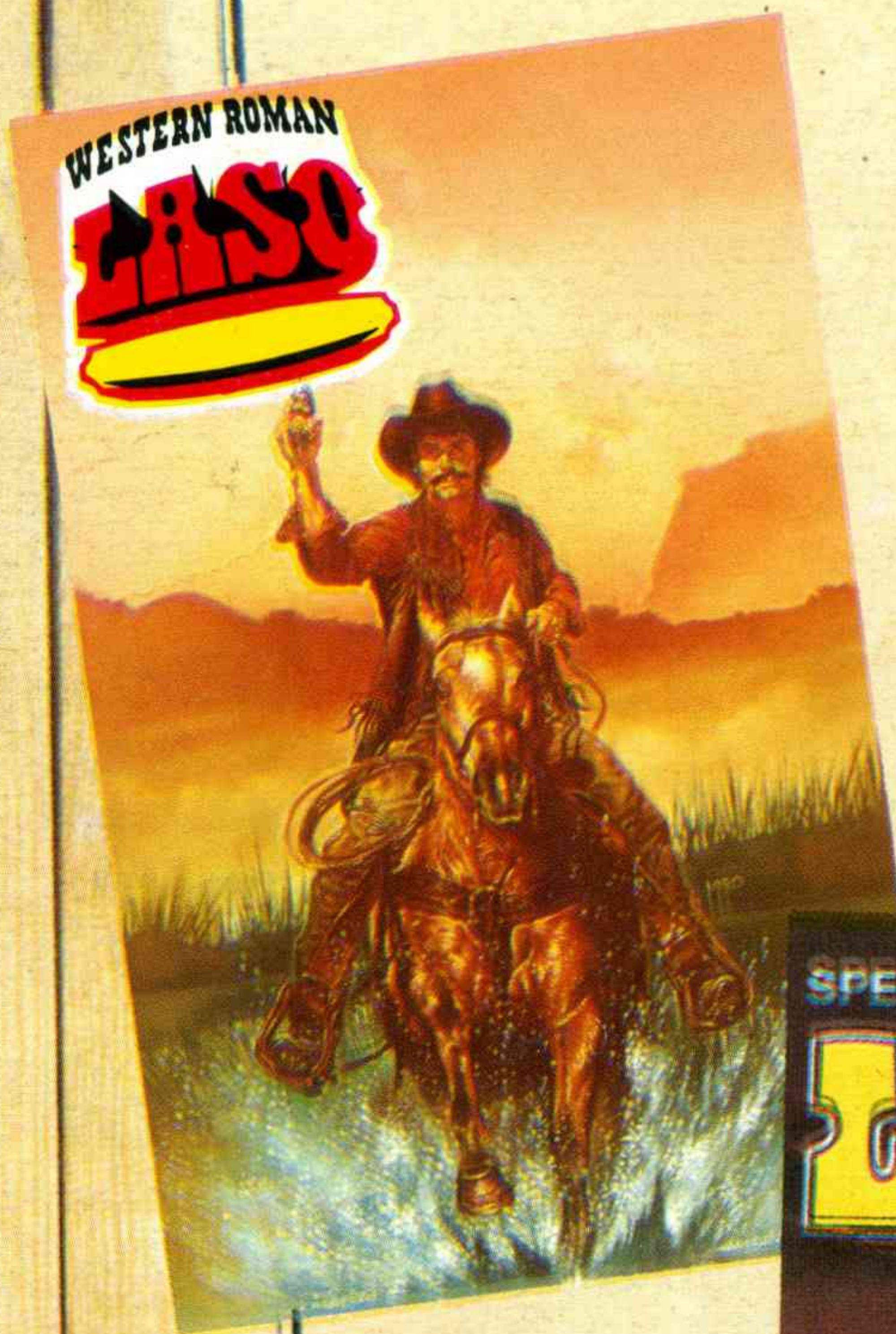
Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26.XI.1973.

Rukopisi se ne vraćaju.

Ne propustite idući broj LASA
— najboljih western romana!

U P R O D A J I !
SPECIJALNO IZDANJE
JESEN '88.

